

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE MARTOVCE na roky 2016 - 2022

Názov:	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Martovce na roky 2016-2022
Územné vymedzenie:	Obec Martovce
Územný plán obce schválený:	áno
Dátum schválenia PHSR:	
Dátum platnosti:	Od do
Verzia	1.0
Publikovaný verejne:	

Riadiaci tím spracovania programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Martovce na roky 2016-2022:

Za obec Martovce:

Ing. István Keszeg

Zhotoviteľ:

Regionálna rozvojová agentúra Komárno

Martovce – Komárno 2015

Obsah

Úvod	4
I – ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA	5
Vymedzenie riešeného územia	5
Fyzicko-geografická poloha obce	6
Geomorfológia a geológia územia	6
Klimatické podmienky územia	6
Ľudské zdroje, trh práce	16
Mechanický pohyb obyvateľstva	22
Domový a bytový fond, domácnosti ako spoločenské jednotky	33
Infraštruktúra	36
Hospodársko-ekonomický potenciál obce	39
Poľnohospodárstvo	39
Priemysel	41
Trhové služby, maloobchod	41
Podnikateľská aktivita	42
Cestovný ruch	44
Občianska vybavenosť obce	48
Životné prostredie a odpadové hospodárstvo	54
Financovanie obce, majetková a rozpočtová situácia obce	58
Hodnotenie predchádzajúceho obdobia	61
A.II ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA	62
STEEP analýza (analýza externého prostredia)	65
A.III ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA	75
Vyhodnotenie prieskumu verejnej mienky	75
SWOT analýza potenciálu rozvoja obce	79
B – STRATEGICKÁ ČASŤ	82
Vízia obce Martovce	85
C – PROGRAMOVÁ ČASŤ	87
Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie PHSR	92
Komunikačná stratégia	93
Monitorovanie a hodnotenie	94
Vybrané ukazovatele kvality dobrého riadenia rozvoja územia	94
E – FINANČNÁ ČASŤ	98
Ďalšie možné zdroje financovania aktivít v obci Martovce	98
Indikatívny finančný plán PHSR	102
Projektové zámery	103
Záver	113
PRÍLOHY	114
Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov a zdroje použité pri spracovávaní programového dokumentu	114

Úvod

Dokument Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Martovce je základným dokumentom, ktorým sa samospráva obce pri výkone svojej činnosti stará o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby svojich obyvateľov.

Cieľom predkladanej práce je zmapovanie sociálno-ekonomickej priestorovej štruktúry obce Martovce – nachádzajúcej sa na juhozápadnom Slovensku – a na základe výsledkov týchto analýz vytvoriť program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja daného územia, ktorý bude základným strednodobým programovým dokumentom na podporu regionálneho rozvoja na úrovni obce. Vlastne je to program cielených opatrení na stimuláciu ekonomického a sociálneho rozvoja obce, ktorého cieľom je navrhnuť systematickú a funkčne trvalo udržateľnú rozvojovú stratégiu, zameranú na realizáciu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce pri rešpektovaní globálnych cieľov regionálneho vývoja, resp. štátnej regionálnej politiky.

Strategický dokument Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Martovce na základe zákona č. 309/2014 Z.z. a zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja bol vypracovaný v roku 2015.

Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Martovce sa uskutočňuje podpora regionálneho rozvoja na miestnej úrovni s dôrazom na sociálnu, ekonomickú a kultúrnu sféru. Je to program cielených opatrení, navrhnutý pre oživenie sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja obce, ktorý na základe výsledkov ročného hodnotenia bude priebežne aktualizovaný a doplňovaný.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Martovce vytvára priestor pre koordinovanie aktivít realizovaných v obci. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Martovce je nástrojom spoločného plánovania. Spoločné plánovanie sa zároveň môže stať priestorom pre začatie spolupráce a vytváranie inovatívnych riešení medzi rozvojovými aktérmi. Vďaka aktivitám obyvateľov obce sa mení priestor a môže dochádzať k rozvoju.

Pri vypracovaní tohto programového dokumentu boli zohľadnené priority Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR, ako aj jej vízia regionálneho rozvoja na Slovensku: Slovensko sa má stať krajinou s vysokou kvalitou života všetkých občanov. Rozvojová stratégia obce Martovce vychádza aj zo stratégie Európa 2020, prostredníctvom financovania projektov v programovom období 2014-2020 podporí

- inteligentný rast – vytvorenie hospodárstva založeného na znalostiach a inováciách,
- udržateľný rast – podporovanie ekologickejšieho a konkurencieschopnejšieho hospodárstva, ktoré efektívnejšie využíva zdroje,
- inkluzívny rast – podporovanie hospodárstva s vysokou mierou zamestnanosti, ktoré zabezpečí hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Martovce bol vytvorený partnerstvom hlavných aktérov územia. K príprave programu v obci Martovce bol zriadený riadiaci tím zo zástupcov verejného sektora – samosprávy, súkromného sektora a mimovládneho sektora, a boli zriadené pracovné skupiny pre jednotlivé prioritné oblasti (hospodárstvo, sociálna oblasť, environmentálna oblasť).

Harmonogram spracovania Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
obce Martovce na roky 2016-2022

Termín (mesiac, rok)	Júl 2015	August 2015	September 2015	Október 2015	November 2015	December 2015
Úvod						
Analytická časť						
Strategická časť						
Programová časť						
Realizačná časť						
Finančná časť						
Záver						

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Martovce schvaľuje Obecné zastupiteľstvo v Martovciach. Obecné zastupiteľstvo bude potom realizovať aj vykonateľnosť, kontrolu, monitorovanie a hodnotenie tohto programu.

I – ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA

Analýza vymedzuje územie obce, históriu, fyzicko-geografický a socio-ekonomický potenciál v rámci neho sociálna a technická infraštruktúra, analýza v oblasti kultúrneho dedičstva, tradícií, tretieho sektora, samosprávy a jej partnerstiev. Prvú časť uzatvára SWOT analýza, vyhodnotenie prieskumu a analýza problémov. Pre lepšie stanovenie kľúčových problémov, ktoré obec Martovce má, bol realizovaný v obci dotazníkový prieskum, v rámci ktorého obyvatelia sami identifikovali problémy obce, vyjadrili svoj názor a prezentovali svoje nápady a predstavu o rozvoji obce.

Vymedzenie riešeného územia

Územie obce Martovce je územný celok, ktorý tvorí jedno katastrálne územie, a to katastrálne územie Martovce.

Obec Martovce sa nachádza v juhozápadnej časti Slovenskej republiky (ďalej SR). Z hľadiska územnosprávneho členenia SR obec na úrovni NUTS 3 patrí do Nitrianskeho kraja, na úrovni obvodov/okresov obec Martovce sa nachádza v obvode/okrese Komárno.

Základné charakteristiky obce Martovce

Ukazovateľ	Hodnota
Kód obce	501247
Názov okresu	Komárno
Názov kraja	Nitriansky
Štatút obce	obec
PŠČ	946 61
Telefónne smerové číslo	035
Prvá písomná zmienka o obci - rok	1438
Nadmorská výška obce - v m	110
Celková výmera územia obce [m ²]	19 963 753
Hustota obyvateľstva na km ²	34,89

Fyzicko-geografická poloha obce

Geomorfológia a geológia územia

Územie obce je súčasťou Alpsko-Himalájskej sústavy, v rámci nej je súčasťou podsústavy Panónska panva, provincie Západopanónska panva, subprovincie Malá Dunajská kotlina, oblasti Podunajská nížina a celku Podunajská rovina. Východnou hranicou riešeného územia je Podunajská pahorkatina. Z Podunajskej roviny na území obce sa vyskytuje časť Martovská mokraď (vypĺňa väčšiu časť k.ú. obce).

Nadmorská výška k.ú. obce sa pohybuje medzi 107-112 m n.m..

Typ geologického substrátu a typ reliéfu predstavujú prvotný diferenciačný prvok z hľadiska ostatných prírodných zložiek krajiny, ale aj z hľadiska možného využitia človekom. Geologický podklad na väčšine riešeného územia je tvorený kvartérnymi holocénnymi nivnými sedimentmi (len do východnej časti k.ú. obce zasahujú kvartérne pleistocénne viate piesky a pieskové duny).

Základné kvartérne útvary k.ú. obce sú fluviálno-nivné sedimenty (holocén), pričom na malých plochách (vo východnej časti k.ú. obce) sa vyskytujú aj fluviálne sedimenty nízkych terás so sprašovým krytom (würm).

Z hľadiska hydrogeologického podklad väčšej časti riešeného územia tvoria kvartérne piesky a štrky prekryté sprašou – priepustnosť zvodnených vrstiev je pórová – veľmi dobrá.

Základný typ reliéfu: reliéf rovín a nív.

Na základe exogénnych procesov celé územie obce je akumuláčnym reliéfom. V k.ú. obce sa nachádzajú dva typy akumuláčného reliéfu: fluviálny reliéf (fluviálna rovina) a eolicko-fluviálny reliéf (eolicko-fluviálna rovina). Je to reliéf s nepatrným uplatnením litológie.

Typ podzemnej vody dopĺňanej: 70% podzemnej vody je dopĺňovaná z riek a ich prítokov.

Z hľadiska seizmických pomerov sa územie obce zaraďuje medzi aktívne oblasti v rámci Slovenska (zemetrasenia v riešenom území dosahujú intenzitu 6 až 90 MSK).

Klimatické podmienky územia

Na základe klimatickogeografických typov Slovenska študované územie leží v suchej až mierne suchej oblasti teplej a prevažne teplej nížinnej klímy s miernou inverziou teplôt. Suma teplôt 10°C a viac za jeden rok je 3000-3200.

Priemerná ročná teplota vzduchu v obci je 9,9 °C. Najchladnejší je mesiac január, kedy priemerná mesačná teplota vzduchu dosahuje hodnoty -2,1 °C. Najteplejší je mesiac júl s priemernou mesačnou teplotou 20,5 °C.

Tab. 1: Priemerné mesačné a ročné teploty vzduchu (v °C)

Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok	Amplitúda
Teplota	-	-0,2	4,6	10,5	15,4	19	20,5	19,6	15,7	10	5	0,6	9,9	22,6

Zdroj: Lukniš a kol. (1972)

Zaujímavé územie nie je len našou najteplejšou oblasťou, ale patrí aj medzi najsuchšie oblasti Slovenska (oblasť je chránená pred západnými vetrami predhorím Álp a Malými Karpatmi), priemerný ročný úhrn zrážok je 550-600 mm. Najviac zrážok padne v mesiacoch máj, jún a júl – priemerne za mesiac 59,3 mm zrážok.

Tab. 2: Priemerný počet dní so zrážkami 1,0 mm a viac

Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
Priemerný počet	6,9	6,9	6,8	6,7	8,1	7,6	7,3	6,9	4,9	7,0	8,8	8,5	86,4

Zdroj: Lukniš a kol. (1972)

Tab. 3: Priemerné mesačné a ročné úhrny zrážok (v mm)

Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
Zrážky	32	33	37	43	56	62	60	48	42	48	50	44	555

Zdroj: Lukniš a kol. (1972)

Časť zrážok v zimnom období padne u nás vo forme snehu, z ktorého sa pri teplotách pod nulou utvorí pokrývka dlhšieho alebo kratšieho trvania podľa priebehu počasia. Výskyt snehu a trvanie snehovej pokrývky na danom území sú z roka na rok veľmi premenlivé v závislosti od rázu zimy. Priemerný dátum prvého dňa so snehovou pokrývkou pripadá na začiatok decembra. Priemerný počet dní so snehovou pokrývkou za rok je 35,0, pričom najviac dní pripadá na mesiace január a február.

Tab. 4: Priemerný počet dní so snehovou pokrývkou

Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
Priemerný počet	13,3	11,1	3,6	-	-	-	-	-	-	-	0,4	6,6	35,0

Zdroj: Lukniš a kol. (1972)

Z hľadiska veterných pomerov obec leží v jednej z najveternejších oblastí Slovenska. Najväčšie rýchlosti vetra a aj najviac veterných dní sa vyskytuje v zimnom a jarnom období. V chladnom polroku (od októbra do marca) priemerná rýchlosť vetra je 3,1 m/s, kým v teplom polroku (apríl až september) je 2,8 m/s. Prevládajúci smer vetra je SZ (24,5%), výskyt ostatných vetrov je nasledovný: S (17,7%), JV (16,3%), Z (8,5%), V (8,5%), J (6,1%), SV (6%), JZ (4,3%).

Pedologické podmienky územia

V juhozápadnej polovici k.ú. obce prevládajú ílovité pôdne druhy, kým v severovýchodnej časti k.ú. obce dominujú piesočnato-hlinité, hlinito-piesočné a piesočné pôdy. Pôdy sú bez skeletu až slabo skeletnaté. Potenciálna erózia pôdy je nijaká až nepatrná.

Hlavné pôdne typy v k.ú. obce sú černozeme slabo glejové, prevažne karbonátové, sprievodné čiernice a čiernice glejové (na starých fluvialných sedimentoch), čiernice, sprievodné čiernice glejové (prevažne na nekarbonátových nivných sedimentoch).

Bonita poľnohospodárskych pôd je vysoká – pôdy sú veľmi produkčné.

Rastlinstvo, živočíšstvo

Z hľadiska fytogeografického členenia riešené územie patrí do oblasti panónskej flóry (Pannonicum), obvodu eupanónskej xerotermnej flóry (Eupannonicum), okresu Podunajská nížina.

Potenciálna prirodzená vegetácia je vegetácia, ktorá by sa za daných klimatických, pôdnych a hydrologických pomerov vyvinula na určitom mieste (biotope), keby vplyv ľudskej činnosti ihneď prestal pôsobiť. Poznanie prirodzenej potenciálnej vegetácie územia je dôležité najmä z hľadiska rekonštrukcie, obnovy a ďalšieho prirodzeného vývoja vegetácie (lesnej aj nelesnej) s cieľom jej priblíženia sa, či úplného prinávratu do prirodzeného stavu, aby sa tak zabezpečila ekologická stabilita územia.

Potenciálnu prirodzenú vegetáciu na väčšine riešeného územia predstavujú jaseňovo-brestovo-dubové, jelšové lužné lesy a vrbovo-topoľové lužné lesy. Do východného okraja riešeného územia zasahujú suchomilné dubové lesy.

Vplyvom intenzívneho hospodárenia pôvodná vegetačná pokrývka bola vo väčšej časti odstránená (zachovali sa zvyšky lesov a lesíkov, ktoré umožňujú vytvoriť obraz o ich prirodzenom alebo jemu blízkom zložení - ochrana týchto lesov je veľmi dôležitá, lebo spôsobujú ako ekostabilizačný faktor), na miestach prirodzených kultúr sa nachádzajú najúrodnejšie poľnohospodárske pôdy Slovenska.

Živočíchy tvoria nezastupiteľnú zložku všetkých typov spoločenstiev biosféry. V zložitých potravných reťazcoch rozhodujúcou mierou prispievajú k ekologickej rovnováhe v obehú látok a energie. Čím väčšia je druhová rozmanitosť, tým lepšie podmienky sa vytvárajú pre ďalší rozvoj územia aj v prípade, ak ich chápeme z hľadiska ekologickej stratégie ľudskej spoločnosti. Dnešné rozšírenie a zloženie fauny je výsledkom dlhodobého vývinu.

Z hľadiska živočíšnej regionalizácie Slovenska územie obce patrí do Panónskej oblasti, v rámci ktorej do juhoslovenského obvodu lužného dunajského okrsku.

Na území obce sa z poľovnej (srstnatej i pernatej) zveri vo voľnej prírode nachádzajú všetky významné druhy (srnec, diviak, bažant, jarabica a zajac).

Nerastné suroviny

Za nerasty sa podľa zákona č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) považujú tuhé, kvapalné a plynne časti zemskej kôry. Ložiskom nerastov je prírodné nahromadenie nerastov. V riešenom území sa vyskytujú významné zásoby štrkopieskov nadregionálneho významu na báze riečnych náplavov Dunaja.

Hydrologické pomery

Katastrálne územie obce Martovce patrí do povodia toku Stará Nitra ktorá preteká v severojužnom smere cez riešené územie a potom a ústi do rieky Váh. Stará Nitra – v súčasnosti je odstavené koryto, ktoré vzniklo preložkou rieky Nitry od Nových Zámkov do Váhu. Stará Nitra je recipient, ktorý má regulované prietoky – tie sú regulované objektom na preložke rieky Nitry podľa prietoku v samotnej Nitre a Dlhom kanáli. Koryto Starej Nitry slúži na odvodnenie pravej strany, z ktorej sú odvádzané vnútorné vody Martovským a Lándorským kanálom.

Druhým najvýznamnejším vodným tokom riešeného územia je Stará Žitava, ktorá ústi do Starej Nitry. Stará Žitava – vznikla po vybudovaní preložky toku do Nitry pri Dolnom Ohaji. Odstavené koryto je oživované vodou nápusným (rozdeľovacím) objektom v množstve max. $3,0 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$, počas vyšších prietokov v Žitave, v čase minimálnych prietokov dotácia do starého koryta klesá.

Cez riešené územie preteká aj viac odvodňovaco-zavlažovacích kanálov – Martovský kanál, Hliník-Martovce kanál, Lándorský kanál. Na vybudovaných odvodňovaco-zavlažovacích kanáloch je prietok regulovaný manipuláciou so stavidlami v závislosti od hladinového režimu a požiadaviek na povrchovú vodu, resp. na odvodnenie tej-ktorej oblasti.

V budúcnosti bude potrebné dostatočnú pozornosť venovať aj údržbe menších odvodňovacích kanálov, aby vnútorné a povrchové vody neohrozili stavby v intraviláne obce. Taktiež by bolo vhodné uvažovať o revitalizácii vôd mŕtveho ramena v strede obce (bývalé koryto rieky Nitra pred vybudovaním hrádze) a dvoch menších jazier v intraviláne obce (Héderové jazero a Horváthovo jazero s plochou po 1 ha).

Značná časť zastavaného územia obce Martovce sa nachádza v potencionálnej zóne inundačného územia rieky Stará Nitra, ktorá je definovaná podľa zákona č. 666/2004 Z.z. o ochrane pred povodňami, §13, odst.1 písm.. Koryta Starej Nitry a Starej Žitavy sú regulované a majú vybudované ochranné hrádze. V k.ú. sa nachádzajú dve prečerpávacie stanice, ktorá regulujú množstvo vody v korytách Starej Nitry a Starej Žitavy. K občasnému zaplaveniu pozemkov môže dôjsť v prípade veľkých dažďových prívalových vôd, nakoľko kanále nie sú pravidelne čistené.

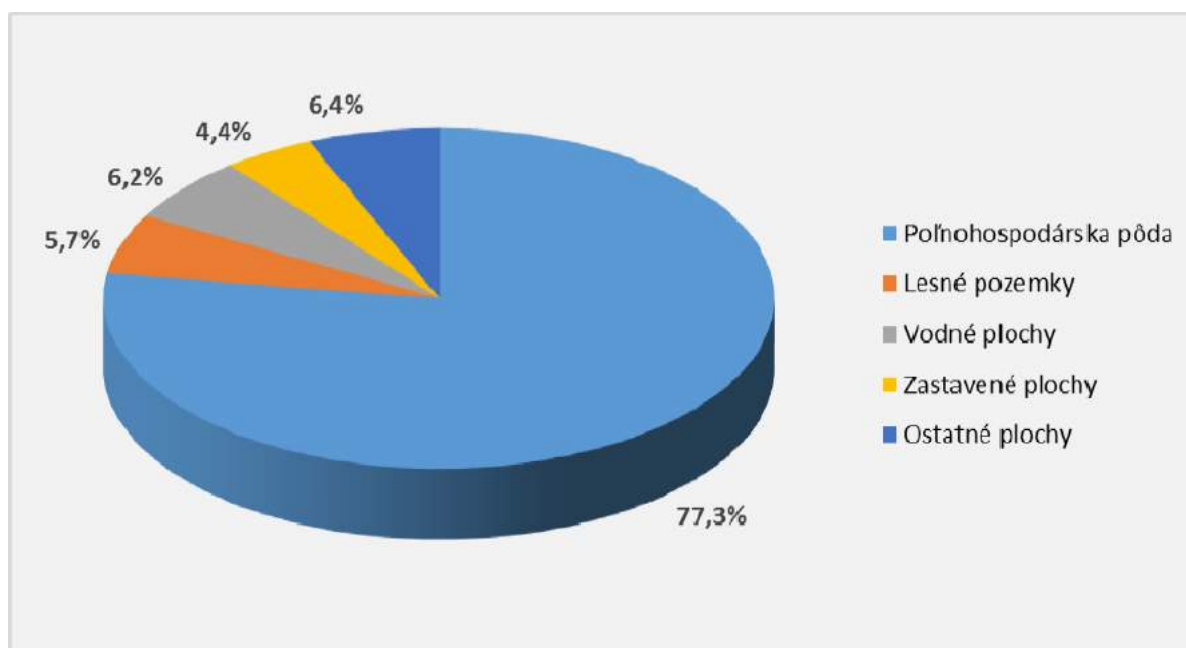
Súčasná krajinná štruktúra

Súčasná krajinná štruktúra je tvorená súborom prvkov, ktoré človek ovplyvnil, čiastočne alebo úplne pozmenil, resp. novovytvoril ako umelé prvky krajiny. Typ súčasnej krajiny je poľnohospodársky, so sústredenými vidieckymi sídlami. Ide o nížinnú rovinnú oráčinovú krajinu. V krajinej štruktúre riešeného územia veľký význam majú vodné plochy, ktoré zaberajú 6,3% výmery obce.

Tab. 5: Štruktúra využitia zeme (v m²)

Obec	Celková výmera	Poľnohosp. pôda	Lesné pozemky	Vodné plochy	Zastavené plochy	Ostatné plochy
Martovce	19 963 753	15 437 520	1 141 007	1 241 670	875 475	1 268 081

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Zdroj: Vlastné spracovanie, ŠÚ SR, 2015

Ochrana prírody

Ochranou prírody a krajiny sa rozumie obmedzovanie zásahov, ktoré môžu ohroziť, poškodiť alebo zničiť podmienky a formy života, prírodné dedičstvo, vzhľad krajiny a znížiť jej ekologickú stabilitu, ako i odstraňovanie takýchto zásahov. Cieľom ochrany prírody a krajiny je chrániť prírodu pre optimálne využitie krajiny. Príroda a jej časti v rámci krajiny predstavujú pre život nesmierne dôležitú, až existenčnú zložku životného prostredia. Prírodu a krajinu treba chrániť nielen z hľadiska súčasných životných potrieb, ale aj pre potrebu zachovať ju pre budúce pokolenie ako zdravú.

Územná ochrana

Natura 2000 je názov sústavy chránených území členských krajín Európskej únie a hlavným cieľom jej vytvorenia je zachovanie prírodného dedičstva, ktoré je významné nielen pre príslušný členský štát, ale najmä pre Európsku úniu ako celok. Táto sústava chránených území má zabezpečiť ochranu najvzácnejších a najviac ohrozených druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov vyskytujúcich sa na území štátov Európskej únie a prostredníctvom ochrany týchto druhov a biotopov zabezpečiť zachovanie biologickej rôznorodosti v celej Európskej únii. Sústavu NATURA 2000 tvoria dva typy území: chránené vtáčie územia a územia európskeho významu.

Biotopy druhov vtákov európskeho významu a biotopy sťahovavých druhov vtákov možno na účel zabezpečenia ich prežitia a rozmnožovania vyhlásiť za chránené vtáčie územia. Na základe uznesenia vlády SR č. 66 zo dňa 9.7.2003 do riešeného územia zasahuje chránené vtáčie územie: Chránené vtáčie územie Dolné Považie (vyhlásené bolo Vyhláškou Ministerstva životného prostredia SR č. 593/2006 Z. z.).

Tab. 6: Vybrané charakteristiky Chráneného vtáčieho územia Dolné Považie

Výmera [ha]:	35 907
Prekrýv so sieťou	0%
V pôsobnosti:	CHKO Dunajské luhy
Lokalizácia chráneného územia :	
Kraj:	Nitriansky
Okres:	Nové Zámky, Komárno
Kataster:	Jatov, Rastislavice, Tvrdošovce, Šurany, Mlynský Sek, Dolný Ohaj, Veľké Lovce, Palárikovo, Nitriansky Hrádok, Bánov, Bešeňov, Nové Zámky, Branovo, Dvory nad Žitavou, Zemné, Andovce, Komoča, Kolárovo, Nesvady, Bajč, Imeľ, Bohatá, Vrbová nad Váhom, Hurbanovo, Martovce, Svätý Peter, Komárno
Charakteristika: Dolné Považie s dostatkom rovinných a mokradných biotopov poskytuje dobrú trofickú základňu pre kaňu močiarnu (<i>Circus aeruginosus</i>). Prítomnosť lesíkov, rozptýlenej stromovej vegetácie a krovinatých porastov ešte zvyšuje hodnotu chráneného vtáčieho územia a vytvára vhodné podmienky pre hniezdenie ľabtušky poľnej (<i>Anthus campestris</i>), strakoša kolesára (<i>Lanius minor</i>), d'aťľa hnedkavého (<i>Dendrocopos syriacus</i>) a krakľe belasej (<i>Coracias garrulus</i>).	

Zdroj: ŠOP SR, 2005

V riešenom území sa nachádzajú 4 územia zaradené do národného zoznamu území európskeho významu na základe výnosu Ministerstva životného prostredia SR č. 3/2004-5.1 zo dňa 14. júla 2004:

- Alúvium Starej Nitry

Identifikačný kód: SKUEV0155

Katastrálne územie: Okres Komárno: Svätý Peter, Hurbanovo, Komárno, Martovce

Výmera lokality: 408,19 ha

Vymedzenie stupňov územnej ochrany podľa parciel a katastrálnych území:

Stupeň ochrany: 2

Katastrálne územie: Hurbanovo

Parcely: 4019, 4023, 4025, 4031, 4052, 4053, 4054, 4055, 4056, 4057, 4058, 4059, 4060, 4061, 4062, 4063, 4064, 4065, 4079–časť, 4080–časť, 4081,–časť, 4085, 4087–časť, 4089, 4090, 4091, 4092, 4093, 4094, 4096

Katastrálne územie: Komárno

Parcely: 1036, 1037, 1038, 1039, 1041, 1042, 1043, 1044, 1045, 1046, 12456, 12457, 12458, 12459, 12651, 12652, 12653, 12659, 12660, 12661, 12662, 12663, 12664, 12673, 12734/4, 5789, 5790, 5791

Katastrálne územie: Martovce

Parcely: 4063/3, 741/1, 817, 819/1, 819/2, 821

Katastrálne územie: Svätý Peter

Parcely: 4256/1, 4256/2, 4266/1, 4266/2, 4351, 4352, 4353, 4354, 4368

Stupeň ochrany: 4 Katastrálne

územie: Komárno Parcely:

12665–časť

Časová doba platnosti podmienok ochrany: od 1.1. do 31.12. každého roka

Odôvodnenie návrhu ochrany: Územie je navrhované z dôvodu ochrany biotopov európskeho významu:

Aluviálne lúky zväzu Cnidion venosi (6440), Lužné vrbovo–topoľové a jelšové lesy (91E0), Nížinné a podhorské kosné lúky (6510), Vnútrozemské slaniská a slané lúky (1340) a druhov európskeho významu: pichliač úzkolistý (*Cirsium brachycephalum*), býčko (*Proterorhinus marmoratus*), lopatka dúhová (*Rhodeus sericeus amarus*), hrúz bieloplutvý (*Gobio albipinnatus*), kunka červenobruchá (*Bombina bombina*) a vydra riečna (*Lutra lutra*).

- Alúvium Žitavy

Identifikačný kód: SKUEV0159

Katastrálne územie: Okres Komárno: Martovce

Výmera lokality: 29,60 ha

Vymedzenie stupňov územnej ochrany podľa parciel a katastrálnych území:

Stupeň ochrany: 3

Katastrálne územie: Martovce

Parcely: 846, 963, 964/2, 965

Stupeň ochrany: 4

Katastrálne územie: Martovce

Parcely: 845/1, 847/4, 962/1, 962/2

Časová doba platnosti podmienok ochrany: od 1.1. do 31.12. každého roka

Odôvodnenie návrhu ochrany: Územie je navrhované z dôvodu ochrany biotopu európskeho významu: Lužné vrbovo–topoľové a jelšové lesy (91E0) a druhov európskeho významu: býčko (*Proterorhinus marmoratus*), lopatka dúhová (*Rhodeus sericeus amarus*), hrúz bieloplutvý (*Gobio albipinnatus*), kunka červenobruchá (*Bombina bombina*), vydra riečna (*Lutra lutra*) a sýseľ pasienkový (*Spermophilus citellus*).

- Detvice

Identifikačný kód: SKUEV0072

Katastrálne územie: Okres Komárno: Imeľ, Martovce

Výmera lokality: 106,37 ha

Vymedzenie stupňa územnej ochrany podľa parciel a katastrálnych území:

Stupeň ochrany: 2

Katastrálne územie: Imeľ

Parcely: 3255/10, 3255/9, 3267/10, 3267/11, 3267/12, 3267/3, 3267/8, 3267/9

Katastrálne územie: Martovce

Parcely: 1422, 1423/1, 1423/2, 1426, 2139/13, 2139/3, 2139/34, 2142, 2143/5–časť, 2143/7, 2143/8, 2143/9, 2145, 2146, 2147, 2149, 2152/1, 2156, 477, 478/1, 480/3, 480/4, 481, 483, 484, 488

Časová doba platnosti podmienok ochrany: od 1.1. do 31.12. každého roka

Odôvodnenie návrhu ochrany: Územie je navrhované z dôvodu ochrany biotopov európskeho významu:

Nížinné a podhorské kosné lúky (6510), Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu Magnopotamion alebo Hydrocharition (3150), Lužné dubovo–brestovo–jaseňové lesy okolo nížinných riek (91F0), Karpatské a panónske dubovo–hrabové lesy (91G0), Aluviálne lúky zväzu Cnidion venosi (6440) a druhov európskeho významu: pichliač úzkolistý (*Cirsium brachycephalum*).

- Martovská mokraď

Identifikačný kód: SKUEV0070

Katastrálne územie: Okres Komárno: Martovce

Výmera lokality: 33,89 ha

Vymedzenie stupňa územnej ochrany podľa parciel a katastrálnych území:

Stupeň ochrany: 4

Katastrálne územie: Martovce

Parcely: 4098, 4309/1, 4309/2, 4309/3, 4309/4, 4310/1, 4311, 4313

Časová doba platnosti podmienok ochrany: od 1.1. do 31.12. každého roka

Odôvodnenie návrhu ochrany: Územie je navrhované z dôvodu ochrany biotopu európskeho významu: Lužné vrbovo–topoľové a jelšové lesy (91E0) a druhu európskeho významu: hraboš severský panónsky (*Microtus oeconomus mehelyi*).

Na základe zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v k.ú. obce Martovce sa nachádzajú 2 prírodné rezervácie:

- Alúvium Žitavy – prírodná rezervácia (PR), ktorá sa nachádza na území obcí Martovce a Hurbanovo. Stupeň ochrany: 4. Za PR bola vyhlásená v roku 1993. Celková výmera PR je 32,53 ha. Územie PR, ktorá zahŕňa lužný les, má vysokú biologickú hodnotu, je mimoriadne dôležité pre zachovanie genofondu rastlinstva a živočíšstva. Územie ponúka vhodné podmienky pre hniezdenie avifauny (úkrytové možnosti, kľud). Územie je v pôsobnosti ŠOP - S-CHKO Dunajské luhy.
- Martovská mokraď – prírodná rezervácia (PR), ktorá sa nachádza na území obce Martovce. Stupeň ochrany: 4. Za PR bola vyhlásená v roku 1993. Celková výmera PR je 11,8729 ha. Územie je v pôsobnosti ŠOP - S-CHKO Dunajské luhy. Za PR bola vyhlásená na ochranu vzácných zvyškov pôvodnej flóry a fauny - vrbovo-topoľového lužného lesa ovplyvňovaného vysokou hladinou podzemnej vody. Rastie tu najmä vrba biela, vrba krehká, topoľ biely a topoľ sivý. Územie je významné aj z ornitologického hľadiska.

Chránený strom vyhlásený v zmysle zákona sa v riešenom území nenachádza. Ochrana drevín je vykonávaná v zmysle zákona, kde obec vykonáva v prvom stupni štátnu správu vo veciach ochrany drevín v rozsahu ustanovenom týmto zákonom. Na parcele č. 473, pred domami s popisovými číslami 93 a 95 sa nachádza strom, ktorý obec uvažuje navrhnúť na legislatívnu ochranu v kategórii chránený strom.

Socio-geografická poloha obce, sídelná štruktúra územia, rozvojové osi

Obec Martovce má výmeru 1996,4 ha a nachádza sa v juhozápadnej časti Slovenskej republiky. Z hľadiska územnosprávneho členenia SR obec na úrovni NUTS 3 patrí do Nitrianskeho kraja, na úrovni obvodov/okresov do obvodu/okresu Komárno (leží v jeho strednej časti).

Obec Martovce zo severu susedí s obcou Imeľ, z východnej strany s mestom Hurbanovo, zo západu s obcou Vrbová nad Váhom a z juhu s mestom Komárno.

Charakter osídlenia v mikropriestore obce je bodový v poľnohospodárskej krajine, centrálnym rozvojovým pólom sídelnej štruktúry priestoru obce je mesto Komárno (leží približne v 21 km vzdialenosti na juh od obce).

Rozvojové osi sú súčasťou vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry. Podporujú sídelné väzby medzi obcami a rovnovážny sídelný rozvoj vrátane rozvoja vidieka. Vytvárajú podmienky pre dostupnosť k infraštruktúram, zachovanie a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva a zabezpečujú požiadavky, ktoré sú na sídelnú štruktúru kladené z hľadiska ekonomických, sociálnych a environmentálnych súvislostí. Rozvojové osi tak efektívne plnia požiadavky trvalej udržateľnosti a vytvárania zdravého a environmentálne vhodného obytného i pracovného prostredia.

Obec Martovce leží v blízkosti dvoch rozvojových osí:

- **ponitrianska rozvojová os (Trenčín - Bánovce nad Bebravou - Topoľčany - Nitra - Nové Zámky - Komárno) – rozvojová os druhého stupňa,**
- **dudvážsko-dunajská rozvojová os (Galanta - Dunajská Streda - Veľký Meder - Komárno - Štúrovo) – rozvojová os tretieho stupňa.**

Poloha obce voči rozvojovým pólom prvého stupňa ako Komárno (34 tisíc obyvateľov a podľa KURS 2001 je to sídlo nadregionálneho až celoštátneho významu) a Nové Zámky (38 tisíc obyvateľov a podľa KURS 2001 rovnako je to sídlo nadregionálneho až celoštátneho významu) je dobrá, obec je vzdialená od tých miest na 21, resp. 20 km.

Spoločný vstup Slovenska a Maďarska do EU vyvolal otváranie a priechodnosť spoločnej štátnej hranice týchto dvoch krajín, a tým aj vznik nových priestorových väzieb. V nových geopolitických podmienkach rozvoj obce (i jej mikropriestoru) začína ovplyvňovať stále silnejšie aj maďarské mesto Komárom (18 tisíc obyvateľov) a jeho zázemie (značná časť pracovnej sily obce už pracuje v susednom Maďarsku). Táto pohraničná poloha spolu s dobrými prírodnými a klimatickými podmienkami vytvárajú perspektívne predpoklady ďalšieho rozvoja obce.

Obec je súčasťou euroregionálneho združenia Euroregión Váh-Dunaj-Ipeľ.

Euroregión Váh-Dunaj-Ipeľ vznikol v obci Neszmély (v Maďarsku) 3. júla 1999, kedy zástupcovia samospráv žúp Komárom-Esztergom a Pest a prednosta Krajského úradu v Nitre podpísaním zmluvy o spolupráci vyjadrili presvedčenie, že upevnenie a rozšírenie obojstrannej spolupráce nitrianskeho regiónu so župami Komárom-Esztergom a Pest je predpokladom pre obojstranne prospešný ekonomický, sociálny i kultúrny rozvoj dotknutých území. Reprezentantom euroregiónu na Slovensku je Regionálne združenie Váh-Dunaj-Ipeľ (RVDI). Cieľom RVDI v rámci Euroregiónu Váh-Dunaj-Ipeľ je spolupracovať na:

- zvýšení príťažlivosti regiónu,
- zosúladení rozvoja v oblasti hospodárstva a cudzineckého ruchu,

- rozvíjanie vzťahov v oblasti školstva a vedy,
- zosúladenie územného rozvoja,
- spolupráci v oblasti ochrany prírody, životného prostredia a vodných zdrojov, odvrátenia živelných pohrôm,
- zosúladenie rozvoja dopravy,
- spolupráci v humanitárnej a sociálnej oblasti,
- zachovanie spoločného kultúrneho dedičstva,
- dosiahnutie úspešnej účasti vo finančných programoch spoločenstva EU,
- vytvorenie podmienok výmeny informácií a zabezpečenie ich toku,
- vypracovanie návrhov, odporúčaní a koordinácií spoločných projektov a programov.

Okolie obce sa vyznačuje významným rurálnym charakterom. Hustota obyvateľstva mikropriestoru obce – okresu Komárno – je pod celoslovenským priemerom, priemerná hustota obyvateľstva je pod 100 osôb/km².

Ďalší vývoj sídelnej štruktúry záujmového územia je potrebné vnímať v nových súvislostiach. Tieto nespočívajú len v zmenených politických a hospodárskych podmienkach Slovenska, ale predovšetkým v súvislostiach a podmienkach tzv. postindustriálnej etapy vývoja spoločnosti. Podstatou tejto etapy vývoja spoločnosti je jej transformácia zo spoločnosti “industriálnej” na spoločnosť “informačnú”, pre ktorú je determinantom rozvoja transformácia z produkcie hmotných statkov na produkciu duchovných hodnôt. Súčasne s tým sa očakáva v súlade s charakterom postindustriálneho vývoja ďalší rozvoj primárneho a sekundárneho sektora, ktorého ďalší rozvoj tkvie v ekologizácii výroby, spôsobe spracovania a využívania ich produktov.

Pri ďalšom rozvoji obce i jej mikropriestoru sa žiada akceptovať charakteristické znaky vývoja vidieckeho osídlenia a kultúrnej krajiny, a to pri rozvoji sídiel a pri lokalizovaní výrobných a technických diel v krajine, stavieb a areálov, trás dopravy a technickej infraštruktúry a hospodárskej činnosti. To znamená:

- pri novej výstavbe akceptovať a nadväzovať na historicky utvorenú štruktúru osídlenia s cieľom dosiahnuť ich vzájomnú funkčnú a priestorovú previazanosť pri zachovaní identity, špecifičnosti a pod. pôvodného osídlenia,
- rešpektovať kultúrno-historické urbanistické celky a architektonické objekty až areály v širšom zábere než požaduje ochrana pamiatok, tzn. podchytením aj ďalších hodnôt prostredia s cieľom zabezpečiť pre ne potrebnú ochranu,
- rešpektovať potenciál kultúrnych, historických, spoločenských, technických, hospodárskych a ďalších hodnôt charakterizujúcich prostredie, a to v polohe hmotnej aj nehmotnej a vytvárať pre ne vhodné prostredie.

Pre obce nachádzajúce sa v obvode/okrese Komárno funkciu obvodného/okresného sídla plní mesto Komárno, čo vymedzuje funkčné väzby obce Martovce k centru Komárno.

História obce Martovce

Okolie súčasnej obce Martovce bolo osídlené už v dávnych časoch. V blízkosti obce na kopci Aba, kde dnes Martovčania obrábajú svoje vinice, bola v 6. storočí usadlosť Avarov a v tejto časti sa usadili aj staromadžarské kmene. Archeológovia tu odkryli niekoľko avarských a staromadžarských hrobov. Podľa ústneho podania bol kopec Aba pomenovaný podľa mena vodcu Aba Samuela, ale nie je vylúčené ani to, že meno dostal po Avaroch, ktorých dávnejšie nazývali Abarmi.

Podľa ľudovej povesi sa praobyvatelia obce utiekali pred Tatármi na močaristé územie medzi riekou Nitrou a Žitavou a v časti dnešnej dediny Hatháza si pod vedením rodiny Martosovcov postavili prvých šesť domov. Prvá písomná zmienka o Martovciach pochádza z roku 1438, keď je spomínaná ako usadlosť pod menom Marthos. Je však pravdepodobné, že usadlosť je dávnejšieho pôvodu, veď usadlosti vzdialené na 1 - 2 km sú spomenuté v starších listinách: Aha (1244), Vék (1247), Agyagos (1307).

Historici pokladajú za pravdepodobné, že dedinu Martovce založili obyvatelia už dnes neexistujúcej obce Gég, ktorá sa rozprestierala medzi riekami Váh a Nitra. Kráľ Gejza I. r. 1075 z obyvateľov obce poslal 20 poddaných rybárov s rybárskym právom na Nitru, Váh a Dunaj opátstvu v Hronskom Svätom Beňadiku, aby ho zásobovali rybami. Predpokladá sa, že obyvatelia tejto obce sa presťahovali na ľavý breh Nitry a založili tu obec Martovce. Dôkazom toho je, že časť chotára patriacej obci nazývajú Gégskou roľou.

Roku 1487 sa už obec spomína v dnešnej podobe v majetku ostrihomského arcibiskupstva. Obyvatelia obce sa od počiatku zaoberali rybolovom. V písomnostiach zo 16. storočia sa vody obklopujúce Martovce spomínajú ako kráľovské rybníky.

Podľa súpisu Eleka Fényesa v roku 1848 bolo v obci 663 obyvateľov kalvínskeho, 24 katolíckeho a 7 židovského vierovyznania. Kalvíni mali už pred vydaním Tolerančného patentu (1781) svoju materskú cirkev a kostol, katolíci jednu kaplnku. Chotár obce ničili povodne natoľko, že aj budovy sa stavali len z prútia. Pôda bola úrodná, no bolo jej málo. Hospodárstvo bolo zamerané hlavne na pestovanie sena na úrodných lúkach, na chov dobytka a na rybolov. Hlavný tok rieky Žitavy pri Martovciach ešte pred rokom 1848 presmerovali do rieky Nitry, no skutočná úprava tokov oboch riek sa začala až po roku 1880 a trvala do roku 1905. V tomto čase sa stavala i dnešná protipovodňová hrádza a prečerpávací stanica, ktorú už medzitým čiastočne zbúrali. Stavba protipovodňových hrádzi a prečerpávacej stanice začala v roku 1887. Hoci hroziace nebezpečenstvo úplne nepominulo, povodne už obec ohrozovali v menšej miere. Stávalo sa však, že Martovčania boli nútení pre záchranu svojich životov a majetkov preraziť hrádzu na opačnej strane obce, kde voda neohrozovala životy a spôsobila oveľa menej škôd i na majetku.

V roku 1907 boli už Martovce veľkou obcou s 1155 obyvateľmi, 229 domami, poštovým úradom a od roku 1895 aj so štátnou matrikou. K obci patria samoty Agyagos, Gyótva a Kingyes.

Po skončení II. svetovej vojny sa viacerí obyvatelia dostali z ruského zajatia telesne i duševne zlomení len po troch rokoch, a boli aj takí, ktorí sa stretli so svojimi rodinami až v roku 1956. Pamiatku padlých v oboch svetových vojnách pripomína mramorová pamätná tabuľa, umiestnená v kalvínskej kostole. Po II. svetovej vojne 15 rodín deportovali do Čiech a 9 rodín vysťahovali do Maďarska.

V medzivojnovom období (1935) si bola dedinka schopná svojpomocne z verejnej zbierky postaviť svoj kultúrny dom, ktorý bol prvý na okolí a ktorým sa v tom čase nemohlo chváliť ani okresné sídlo (Stará Ďala). V polovici 50. - tých rokov bol kultúrny dom rozšírený a obnovený, dnešnú podobu dostal až v roku 1994, keď sa jeho zastavaná plocha zdvojnásobila a budova dostala novú strechu.

Osobnosti obce

K formovaniu kultúrneho života obce veľkou mierou prispievali kantori, učitelia a riaditelia škôl. Z nich treba spomenúť kantora - učiteľa **Benő Osztényiho** a riaditeľa **Istvána Zsittnyana**, ktorý bol od roku 1949 po celých 28 rokov riaditeľom školy v Martovciach. Jeho činnosť nebola zameraná len na školské povinnosti, ale organizoval aj kultúrny život obce. Vplyv jeho činnosti cítiť v obci i dnes. Na sklonku svojho života napísal knihu o

Martovciach, v ktorej zhrnul minulosť a súčasnosť obce a spestril ju fotografiami.

Rodinu Fesztyovcov vždy viazali k obyvateľom Martoviec silné putá. Ich statok a samota sa nachádzali neďaleko obce v pustatine Kingyes, ktorá až do konca 60-tych rokov 20. storočia patrila k Martovciam. Na svojom statku zamestnávali mnohých Martovčanov - robotníkov pri žatve, hájnika, učňa a pomocníkov v domácnosti. Tak sa dostal do rodiny Fesztyovcov aj 13-ročný **János Pesti György**. Tu sa stretol so spisovateľmi, umelcami - Mór Jókai a Árpád Feszty. V starobe oslepol, ale svoj život dožil vo svojej rodnej dedine.

Árpád Feszty stvárňoval Martovčanov aj vo svojej umeleckej tvorbe. Na jeho slávnom panoramatickom obraze "Príchod Maďarov" formoval postavy spomedzi nich. Najslávnejšou sa stala Lidi Bazsóová, podľa ktorej namaľoval panovníčku.

Martovce navštívil aj veľký maďarský básnik **Mihály Csokonai Vitéz** a to niekedy koncom roka 1797 a začiatkom roku 1798, v čase, keď sa zdržiaval v Komárne. Dôvodom jeho návštevy v Martovciach bolo priateľstvo s martovským kantorom učiteľom Mihályom Oroszim Nagyom, ktorý trval ešte zo študentských čias.

Ludské zdroje, trh práce

Obyvateľstvo nemožno považovať za statický element, ale naopak vyznačuje sa silnou dynamikou jeho počtu, štruktúry, priestorového rozloženia a ďalších znakov. Logickým a nevyhnutným dôsledkom transformačných pohybov v politickej a ekonomickej sfére slovenskej spoločnosti po roku 1989 sú aj posuny v demografickom vývoji.

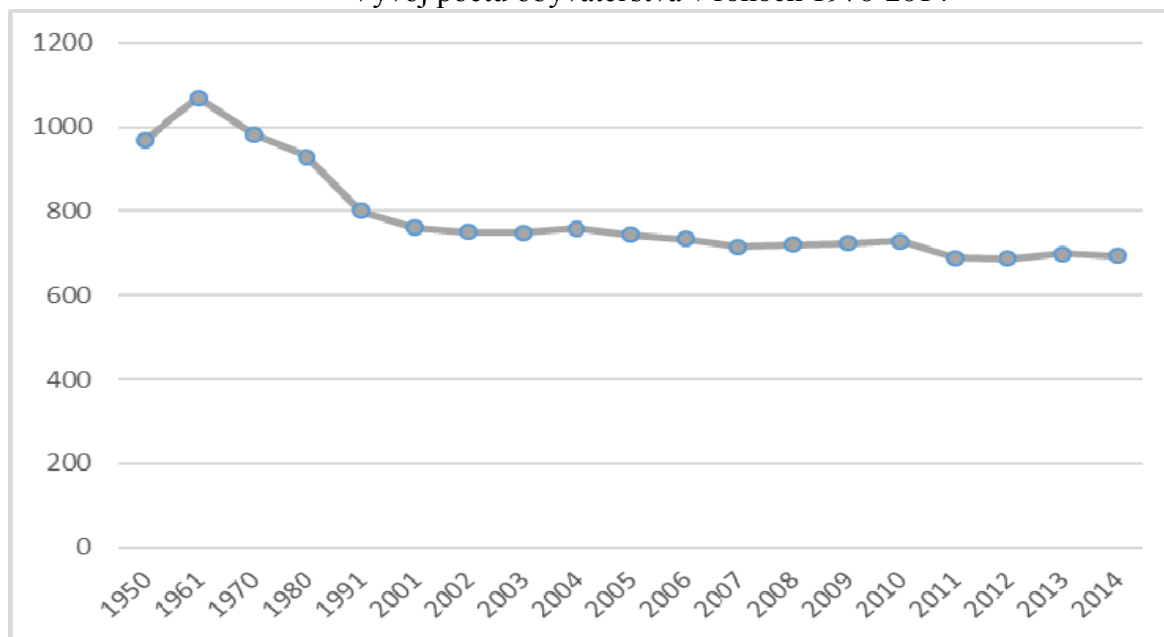
Počet obyvateľov poslednom polstoročí postupne klesá. V roku 2001 obec mala 760 trvale bývajúcich obyvateľov. V roku 2010 v obci bývalo už len 728 osôb, čo predstavoval pokles o 32 osôb za 9 rokov.

Tab. 7: Vývoj počtu obyvateľstva

Rok	Počet obyvateľov
1950	969
1961	1070
1970	983
1980	929
1991	801
2001	760
2002	750
2003	749
2004	758
2005	744
2006	733
2007	716
2008	720
2009	724
2010	728
2011	689
2012	687
2013	699
2014	694

Zdroj: ŠÚ SR, Obecný úrad, 2015

Vývoj počtu obyvateľstva v rokoch 1970-2014

Zdroj: ŠÚ SR, Obecný úrad, 2015

Predpoklad vývoja obyvateľov obce pre výhľadové obdobie sa vychádza z nasledujúcich cieľov:

- zmeniť nepriaznivý vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva obce,
- vytvárať podmienky pre stabilizáciu a postupný nárast počtu obyvateľov obce,
- vytvárať podmienky pre rozvoj podnikateľských aktivít v obci.

V blízkej budúcnosti vplyvom očakávaného oživenia hospodárstva v obci i jej mikropriestore – vplyvom rozvoja cestovného ruchu – sa očakáva stabilizácia počtu obyvateľstva na súčasnej úrovni.

V celkovom vývoji počtu obyvateľov obce Územný plán obce počíta s nárastom tak, aby sídelná veľkosť obce bola v horizonte 2018 vo veľkostnej kategórii, ktorá umožní riešiť komplex kvalitnej občianskej vybavenosti tak, aby bol v obci zabezpečený komfortný život vidieckeho sídla bez dennej potreby dochádzania za vybavenosťou do miest. K rozvojovému roku 2018 je navrhovaný nárast počtu o cca 100 obyvateľov t.j. na stav sídla lokálneho centra v kategórii cca 850 obyvateľov.

Tzv. pomer závislosti definovaný ako podiel populácie v poproduktívnom veku k populácii v produktívnom veku už mierne rastie. Ak hodnotíme stav pomocou indexu vitality (index vitality = počet obyvateľov v predproduktívnom veku / počet obyvateľov v poproduktívnom veku x 100), tak jeho hodnota (77,66) svedčí o intenzívnom starnutí obyvateľstva obce.

Podľa priemerného veku obyvateľstva obec vykazuje relatívne zlé hodnoty, hodnota tohto ukazovateľa svedčí o silnej váhe obyvateľov v produktívnom veku: priemerný vek obyvateľstva obce je 41,84 rokov, kým celoštátny priemer tohto ukazovateľa je 38,9 rokov.

Tab. 8: Bývajúce obyvateľstvo podľa pohlavia a podľa národnosti

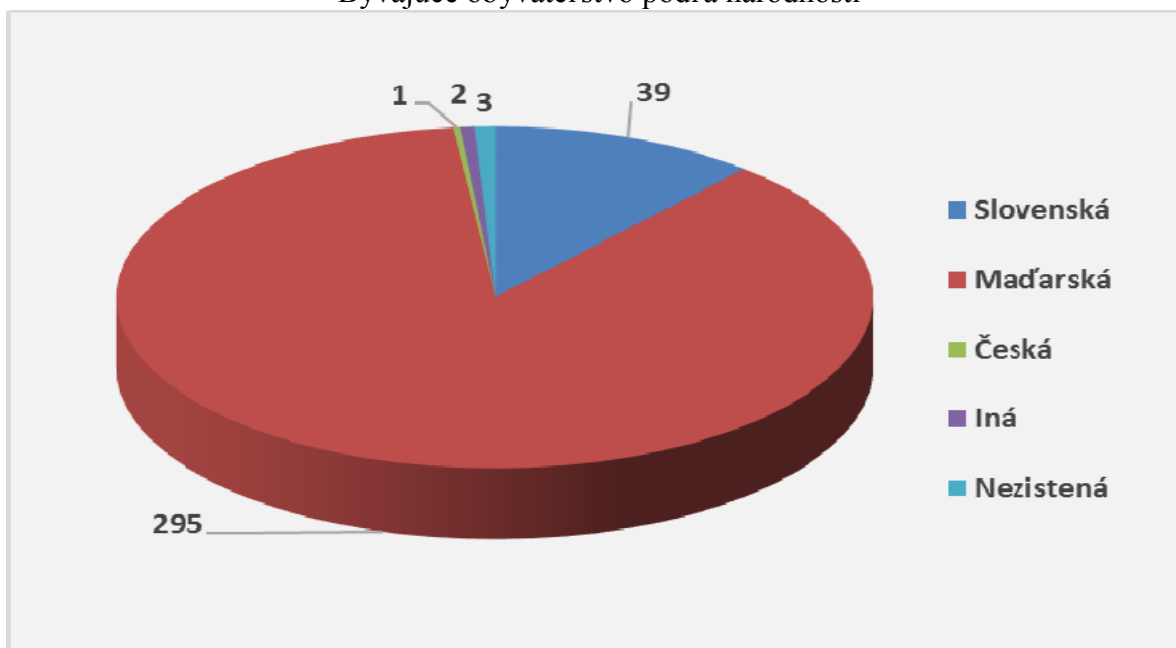
Národnosť	Martovce		
	Muži	Ženy	Spolu
Slovenská	39	37	76
Maďarská	295	315	610
Česká	1	1	2

Iná	2	0	2
Nezistená	3	1	4
Spolu	340	354	694

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Z hľadiska národnostného zloženia obyvateľstvo obce je heterogénne. Podľa SODB 2011 87,89% obyvateľstva obce sa hlásilo k maďarskej národnosti, kým 11,38% k slovenskej národnosti.

Bývajúce obyvateľstvo podľa národnosti

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

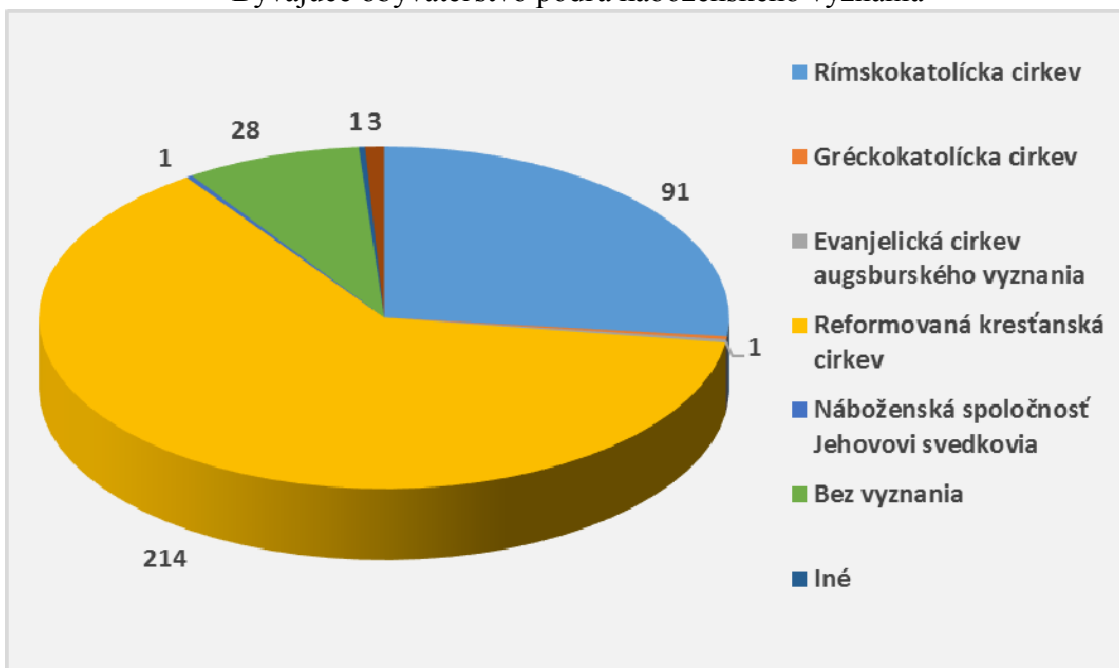
Podľa SODB k 26.5.2011 v náboženskej štruktúre obyvateľstva obce dominujú obyvatelia, ktorí sa prihlasujú k reformovanej kresťanskej cirkvi (tvoria 63,4% obyvateľstva obce). Počet osôb bez náboženského vyznania je 44.

Tab. 9: Bývajúce obyvateľstvo podľa pohlavia a náboženského vyznania

Náboženské vyznanie / cirkev	Martovce		
	Muži	Ženy	Spolu
Rímskokatolícka cirkev	91	103	194
Gréckokatolícka cirkev	1	1	2
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	1	0	1
Reformovaná kresťanská cirkev	214	226	440
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	1	3	4
Bez vyznania	28	16	44
Iné	1	0	1
Nezistené	3	5	8
Spolu	340	354	694

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Bývajúce obyvateľstvo podľa náboženského vyznania

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Ekonomická a sociálna situácia obyvateľov obce sa nevyhnutne odráža na spoločenskom vedomí i správaní. Zmenená životná situácia má vplyv na hodnotenie prebiehajúcich zmien a utvára novú spoločenskú klímu vrátane populačnej.

V období transformácie vzrástli príjmové a sociálne rozdiely - diferencovali sa možnosti získania bytu, objavili sa ohrozenia a obavy zo straty zamestnania, čo v konečnom dôsledku viedlo a vedie k diferencovanému prístupu k takým rozhodnutiam, ako je uzatvorenie manželstva, založenie rodiny a počet detí.

Veľké množstvo rozličných foriem demografickej dynamiky možno rozdeliť do troch kategórií pohybu: prirodzený pohyb obyvateľstva, mechanický pohyb obyvateľstva, sociálno-ekonomický pohyb obyvateľstva.

Prirodzený pohyb obyvateľstva

Populácia obce má mierne podpriemernú úroveň pôrodnosti. V období 2000-2014 miera natality bola okolo 6,76%, kým celoštátny priemer bol 10,21%.

Tab. 10: Vývoj počtu narodených v obci v období 2000-2014

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet narodených v priebehu roka	7	7	3	5	5	5	7	3	6	7	2	5	4	4	6

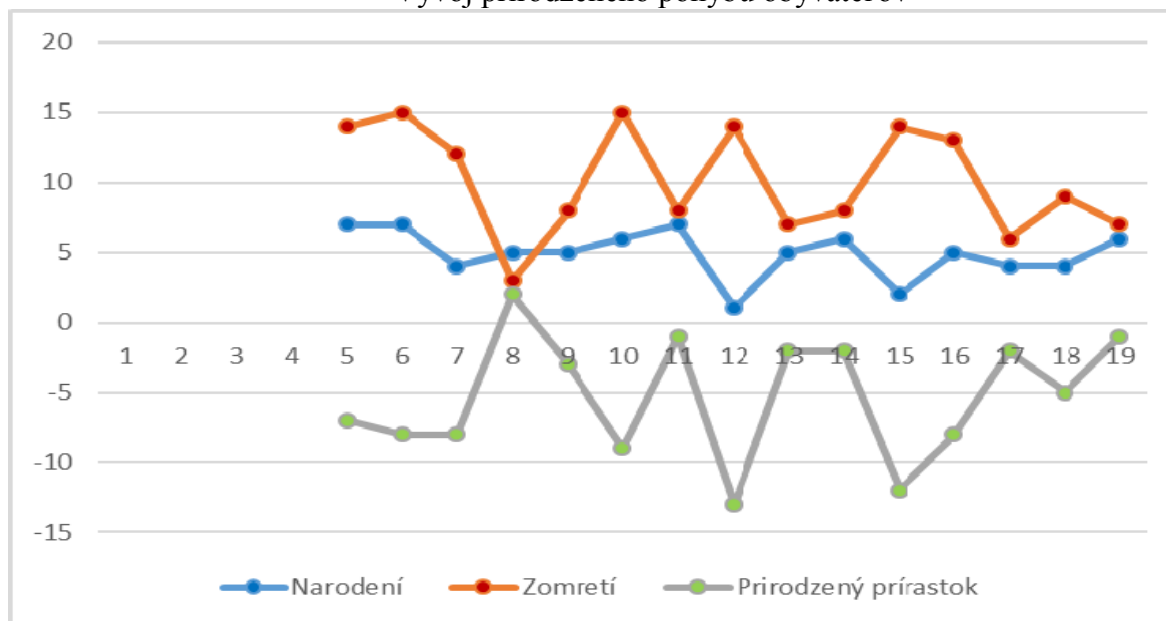
Zdroj: Obecný úrad, 2015

Tab. 11: Vývoj počtu zomretých v obci v období 2000-2014

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet úmrtí v priebehu roka	14	15	12	4	8	16	8	14	7	8	14	13	6	9	7

Zdroj: Obecný úrad, 2015

Vývoj prirodzeného pohybu obyvateľov

Zdroj: Obecný úrad, 2015

V období 2000-2014 bola miera úmrtnosti v obci nad celoštátnym priemerom – t.j. miera mortality bola okolo 16,73%. Táto nepriaznivá vysoká úmrtnosť je výsledkom pôsobenia viacerých faktorov - ekonomická a sociálna situácia, výživové návyky, životný štýl, úroveň zdravotníckej starostlivosti a silne starnúca populácia. V úmrtnosti podľa príčin smrti, podobne ako v celej republike, tak aj v mikropriestore obce dominuje úmrtnosť na ochorenia obehovej sústavy, predovšetkým ischemické choroby srdca. V riešenom regióne je aj vysoká úmrtnosť na nádorové ochorenia, na ochorenia dýchacej a tráviacej sústavy, na cievne choroby mozgu.

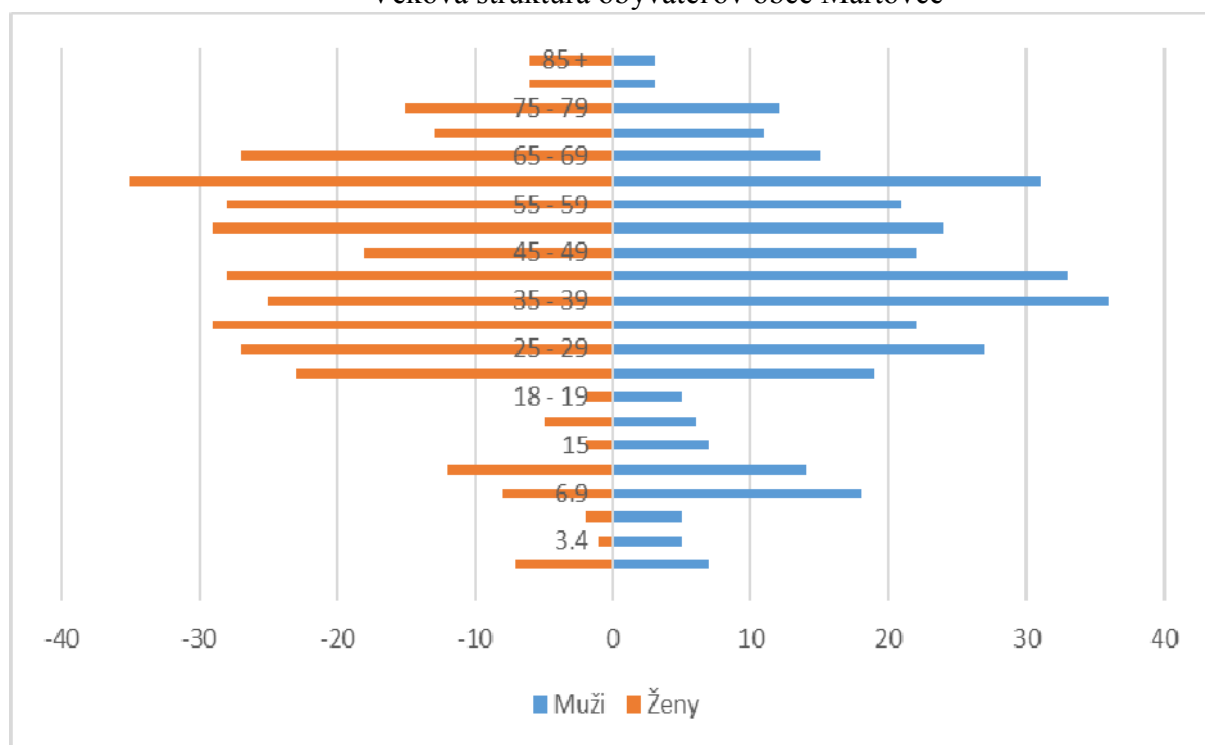
Tab. 12: Bývajúce obyvateľstvo podľa veku

	Martovce			
	Muži	Ženy	Úhrn	v %
0 - 2	7	7	14	2,02
3 - 4	5	1	6	0,86
5	5	2	7	1,01
6 - 9	18	8	26	3,75
10 - 14	14	12	26	3,75
15	7	2	9	1,30
16 - 17	6	5	11	1,59
18 - 19	5	2	7	1,01
20 - 24	19	23	42	6,05
25 - 29	27	27	54	7,78
30 - 34	22	29	51	7,35
35 - 39	36	25	61	8,79
40 - 44	33	28	61	8,79
45 - 49	22	18	40	5,76
50 - 54	24	29	53	7,64

55 - 59	21	28	49	7,06
60 - 64	31	35	66	9,51
65 - 69	15	27	42	6,05
70 - 74	11	13	24	3,46
75 - 79	12	15	27	3,89
80 - 84	3	6	9	1,30
85 +	3	6	9	1,30
Spolu	346	348	694	100

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Veková štruktúra obyvateľov obce Martovce

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Rozdiel medzi počtom živonarodených a zomretých indikuje výrazný prirodzený úbytok obyvateľstva v obci (v období 2002-2014 počet narodených bol 60, kým počet zomretých bol 124), čo zapríčiňuje viac faktorov. Okrem špecifickej úmrtnosti a pôrodnosti obyvateľov maďarskej národnosti sa medzi dôvody uvádza zhoršenie podmienok pre založenie rodiny, diferenciácia životných stratégií a orientácií mladých ľudí (sobáš prestal byť jedinou cestou osamostatnenia sa od rodičovskej rodiny) a emigrácia mladých ľudí do rozvojových pólů.

V budúcich 10 rokoch na základe prirodzeného vývoja bez vplyvu migračného salda (kladného alebo záporného) celkový počet obyvateľov obce bude mierne klesať.

Podiel populácie v predproduktívnom (veková skupina 0-14), produktívnom (veková skupina 15-64) a poproduktívnom (veková skupina nad 65) veku na celkovej populácii obce je nepriaznivejší ako celoštátny trend, čo vyvoláva do určitej miery špecifická veková štruktúra obyvateľstva žijúceho v obci. Práve všeobecné starnutie obyvateľov obce si vyžaduje adekvátne zaobchádzanie so staršími ľuďmi (napríklad podpora klubovej činnosti dôchodcov, skvalitnenie opatrovateľských služieb atď.).

Tab. 13: Prehľad vybraných ukazovateľov vekovej štruktúry obyvateľstva

Podiel obyvateľstva:	Martovce		
	Muži	Ženy	Spolu
0 - 5	17	10	27
6 - 14	32	20	52
Produktívny	44	67	111
Poproduktívny	246	249	495
Priemerný vek	40	45,1	42,6

Zdroj:: ŠÚ SR SODB 2011

Stredná dĺžka života vyjadruje očakávanú dĺžku života pri narodení jedinca pri zohľadnení počtu úmrtí vo všetkých vekových kategóriách. Obec (ako i jej mikropriestor) v porovnaní so SR dosahuje nižšiu strednú dĺžku života aj u mužov aj u žien.

Tab. 14: Stredná dĺžka života pri narodení na rôznych regionálnych úrovniach

Územie	Muži - rok	Ženy - rok
Okres Komárno	68,9-70,9	77,7-78,6
Nitriansky kraj	71,97	79,47
SR	72,90	79,61

Zdroj: ŠÚ SR, 2014, poznámka: údaje za roky 2003-2013

Nekoordinovaná exploatacia prírodných zdrojov, znečisťovanie ovzdušia, vody a pôdy, dopravná záťaž so všetkými negatívnymi dôsledkami spôsobuje prenikanie cudzorodých látok do prostredia a tým do potravinového reťazca. Nedomyšlené sceľovanie pozemkov a nie vždy odborne vyriešené odvodnenie v synergii s vyššie menovanými negatívnymi javmi podmieňujú celkové zhoršenie stavu prostredia, čo má nepriaznivý dopad na genofond rastlín a živočíchov. To všetko prispieva k celkovému zníženiu kvality štruktúry krajiny a ekosystémov a vo svojich dôsledkoch negatívne ovplyvňuje vek a zdravotný stav ľudskej populácie v tomto regióne.

Populačný vývoj ovplyvňuje aj ďalší významný demografický ukazovateľ – potratovosť, na ktorom má určitý podiel aj environmentálny aspekt, nakoľko pôsobenie škodlivín v ovzduší, vode a potravinách sa dokázateľne negatívne prejavuje najmä u tehotných žien. Index potratovosti v mikropriestore obce (v okrese Komárno) je vyšší než celoštátny priemer. Počet živonarodených s vrodenuou chybou v záujmovom regióne je tiež nad celoštátnym priemerom.

Mechanický pohyb obyvateľstva

Priestorová a sociálna mobilita obyvateľstva navzájom od seba závisia. Zmena sociálnej štruktúry vyvoláva priestorové pohyby obyvateľstva. Rozvoj priemyslu a terciárnych aktivít a ich lokalizácia predovšetkým v mestských sídlach vyvolali rozsiahle presuny obyvateľstva do miest – migrácia občanov obce v podstate odráža rozdiely medzi okolitými sídlami v sociálnych a ekonomických podmienkach života ľudí.

Z priestorového hodnotenia dochádzky do zamestnania rozhodujúca zložka pracovnej sily je zamestnaná v Komárne a v susednom Maďarsku. Podľa SODB 2011 279 osôb, t.j. 71,1% ekonomicky aktívnych obyvateľov obce malo svoje pracovisko v inej obci. V členení podľa pohlavia bola dochádzka žien do zamestnania mimo obce nižšia ako mužov, čo je spôsobené hlavne tým, že ženy vzhľadom na svoje materské povinnosti sú menej mobilné. V odvetvovej štruktúre hospodárstva najvyšší odchod za prácou majú pestovanie plodín, chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace a výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov.

Migrácia obyvateľstva je taký pohyb obyvateľstva, ktorý sa viaže na zmenu trvalého bydliska. Pri tomto pohybe vznikajú významné zmeny v priestorovom rozmiestnení pracovnej sily. Tá je však do značnej miery ovplyvňovaná predovšetkým možnosťou získania bývania a zamestnania. 64,3% obyvateľov obce sa narodilo v obci súčasného bydliska, čo svedčí o tom, že podiel ľudí prisťahovaných do obce nie je veľmi výrazný.

Tab. 15: Bývajúce obyvateľstvo podľa miesta narodenia

Obec	Pohlavie	Úhrn obyvateľov	Narodení v obci súčasného bydliska	
			spolu	v %
Martovce	muži	340	219	64,4
	ženy	354	227	64,1
	spolu	694	446	64,3

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Tab. 16: Vývoj počtu prisťahovaných do obce v období 2000-2014

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet prisťahovaných v priebehu roka	13	16	11	6	18	6	7	14	16	16	17	5	6	20	5

Zdroj: Obecný úrad, 2015

Tab. 17: Vývoj počtu odsťahovaných z obce v období 2000-2014

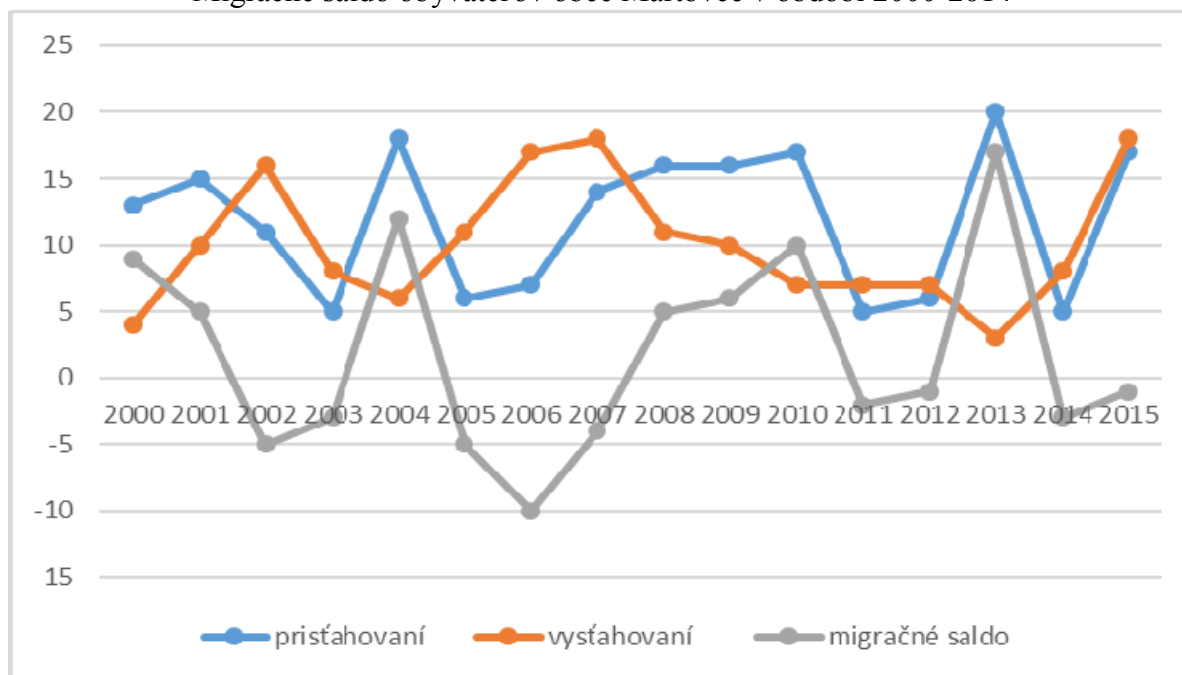
Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet odhlásených v priebehu roka	4	11	16	8	6	11	16	19	11	11	7	7	7	3	8

Zdroj: Obecný úrad, 2015

V období 2002-2014 do obce sa prisťahovalo 146 osôb, pričom v tom istom období sa z obce odsťahovalo 143 osôb. Pomer prisťahovaných a prisťahovaných je takmer vyrovnaný. V najbližších rokoch bude prvoradou úlohou ďalšia podpora migračného prírastku obyvateľstva obce, dosiahnutie a udržanie stabilného migračného prírastku.

Migračné saldo obyvateľov obce Martovce v období 2000-2014

Sociálno-ekonomický pohyb obyvateľstva

Táto mobilita zahŕňa presuny obyvateľstva medzi jednotlivými sociálnymi skupinami. Výsledkom tohto pohybu sú zmeny v štruktúre obyvateľstva podľa ekonomických a kultúrnych znakov.

Miera ekonomickej aktivity obyvateľov obce je 64,68% (celoštatny priemer je 48,7%). V čase SODB 2011 bolo v obci 93 nezamestnaných, čo predstavovalo až 23,72% celkového počtu ekonomicky aktívnych osôb.

V období 2001-2014 počet nezamestnaných kolísal. V porovnaní s rokom 2001, kedy bola miera evidovanej nezamestnanosti na úrovni 12,76%, klesla v roku 2006 na úroveň 4,5%. V nasledovných rokoch ale došlo k opätovnému postupnému zvyšovaniu miery nezamestnanosti, ktorý vyvrcholil v roku 2012 na úrovni 15,43%. V roku 2014 bola miera nezamestnanosti na úrovni 10,95%.

Tab. 18: Bývajúcce obyvateľstvo podľa stupňa ekonomickej aktivity, podľa pohlavia I.

Obec	Pohlavie	Spolu	Osoby ekonomicky aktívne				Osoby na rodičovskej dovolenke	Nepracujúci dôchodcovia	Ostatní nezávislí
			z toho						
			na materskej dovolenke	pracujúci dôchodcovia	vypomáhajúci v rod. podniku	nezamestnaní			
Martovce	muži	203	0	1	1	48	2	57	5
	ženy	189	3	8	0	45	10	100	7
	spolu	392	3	9	1	93	10	157	12

Zdroj: ŠU SR SODB 2011

Tab. 19: Bývajúce obyvateľstvo podľa stupňa ekonomickej aktivity, podľa pohlavia II.

Obec	Pohlavie	Žiaci a študenti			
		spolu	v tom		
			Deti do 16 rokov	zo stredných škôl	z vysokých škôl
Martovce	muži	74	54	16	4
	ženy	45	30	10	5
	spolu	119	84	26	9

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

V čase SODB 2011 v obci bolo 84 detí a žiakov ZŠ a 35 študentov na stredných a vysokých školách. Podiel vysokoškolákov na celkovom počte obyvateľstva bol pod celoštátnym priemerom: len 1,29% obyvateľstva obce navštevovalo vysokú školu (celoslovenský priemer bol 5,8%).

Tab. 20: Bývajúce obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa pohlavia, dochádzky do zamestnania a podľa odvetvia ekonomickej činnosti

Odvetvie ekonomickej činnosti	Ekonomicky aktívne osoby			
	muži	ženy	spolu	z toho odchádza do zamestnania
Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace	40	13	53	35
Lesníctvo a ťažba dreva	1	2	3	1
Výroba potravín	5	7	12	8
Výroba nápojov	3	1	4	2
Výroba textilu	0	2	2	1
Výroba odevov	2	2	4	1
Výroba kože a kožených výrobkov	2	9	11	9
Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku;	0	4	4	4
Tlač a reprodukcia záznamových médií	2	1	3	1
Výroba výrobkov z gumy a plastu	1	0	1	0
Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	1	1	2	1
Výroba a spracovanie kovov	0	1	1	1
Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	6	5	11	8
Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov	13	28	41	29
Výroba elektrických zariadení	2	2	4	3
Výroba strojov a zariadení i. n.	2	1	3	3
Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	5	3	8	6
Výroba ostatných dopravných prostriedkov	0	1	1	0
Výroba nábytku	1	1	2	1
Iná výroba	0	1	1	1
Oprava a inštalácia strojov a prístrojov	3	0	3	2
Zber, úprava a dodávka vody	2	0	2	0
Zber, spracúvanie a likvidácia odpadov; recyklácia materiálov	2	1	3	2
Výstavba budov	3	0	3	2
Inžinierske stavby	3	1	4	3
Špecializované stavebné práce	12	6	18	12
Veľkoobchod a maloobchod a oprava motorových vozidiel a motocyklov	2	0	2	2

Veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov	11	6	17	7
Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	11	9	20	16
Pozemná doprava a doprava potrubím	9	0	9	6
Letecká doprava	0	1	1	0
Skladové a pomocné činnosti v doprave	2	5	7	6
Poštové služby a služby kuriérov	1	2	3	3
Činnosti reštaurácií a pohostinstiev	5	3	8	6
Telekomunikácie	0	1	1	0
Počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby	3	0	3	3
Informačné služby	1	1	2	1
Činnosti v oblasti nehnuteľností	1	1	2	1
Právne a účtovnícke činnosti	1	0	1	1
Vedenie firiem; poradenstvo v oblasti riadenia	0	3	3	2
Architektonické a inžinierske činnosti; technické testovanie a analýzy	2	2	4	3
Ostatné odborné, vedecké a technické činnosti	1	1	2	2
Sprostredkovanie práce	3	7	10	62
Bezpečnostné a pátracie služby	2	2	4	3
Administratívne, pomocné kancelárske a iné obchodné pomocné činnosti	0	1	1	1
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	12	11	23	21
Vzdelávanie	7	14	21	19
Zdravotníctvo	0	6	6	6
Starostlivosť v pobytových zariadeniach (rezidenčná starostlivosť)	0	5	5	5
Sociálna práca bez ubytovania	0	1	1	1
Tvorivé, umelecké a zábavné činnosti	2	0	2	2
Činnosti herní a stávkových kancelárií	1	0	1	1
Činnosti členských organizácií	2	3	5	2
Ostatné osobné služby	0	2	2	2
Nezistené	13	9	22	15
Spolu	203	189	392	279

Zdroj:: ŠÚ SR SODB 2011

Za posledných 10 rokov došlo k úbytku pracovných príležitostí v mnohých sektoroch hospodárstva mikroregiónu obce, v najväčšej miere v nosných výrobných odvetviach riešeného územia – v pôdohospodárstve a priemysle. Súčasnú zamestnanosť v obci (i jej mikropriestore) ovplyvňuje okrem kvalitných agroprodukcčných prírodných podmienok najmä proces privatizácie hospodárstva, stav a rozvoj malého a stredného podnikania a priemyselné parky v susednom Maďarsku.

Základom hospodárskej aktivity a zdrojom obživy tunajšieho obyvateľstva bola od najstarších čias poľnohospodárska výroba, ktorá sa realizovala vo veľmi priaznivých prírodných podmienkach. V dôsledku reštrukturalizácie hospodárstva v minulom desaťročí mierne klesol počet pracovníkov v tomto odvetví, avšak v čase SODB 2011 ešte 53 osôb stále pracovalo v primárnom sektore, t.j. 13,52% ekonomicky aktívneho obyvateľstva pracovalo v poľnohospodárstve a súvisiacich službách (celkový počet EA k SODB 2011 bol 392). Priemyselná výroba bezprostredného okolia obce zažila veľmi ťažké chvíle v období transformácie (tvorba nových pracovných miest v tomto odvetví v obvode/okrese Komárno je ešte stále nízka), avšak blízkosť maďarského priemyselného priestoru – v meste Komárom – umožnila umiestnenie uvoľňujúcej priemyselnej pracovnej sily.

Školské vzdelanie je výrazom kultúrnej vyspelosti každej spoločnosti. Je jedným z činiteľov ovplyvňujúcich životnú úroveň a podmieňujúcich úspešný rozvoj národného hospodárstva vo všetkých jeho oblastiach.

Z hľadiska vzdelanosti obyvateľstva vykazuje obec (ako aj celý obvod/okres Komárno) veľmi nízku vzdelanostnú úroveň. Nízka vzdelanostná úroveň obyvateľstva je dôsledkom viacerých faktorov: malá mobilita obyvateľstva obce vplyvom jazykovej bariéry (tak v súčasnosti, ako aj v minulosti – jazyková uzavretosť komunity je typickou črtou záujmového územia), rurálny charakter územia (čo sa všeobecne vyznačuje podpriemernou vzdelanostnou štruktúrou, študovanie nie je rodinným príkladom), neúplný školský systém pre obyvateľov maďarskej národnosti, nepriaznivá veková štruktúra obyvateľstva obce (vysoký podiel osôb v poproduktívnom veku, ktorí majú väčšinou len základné vzdelanie).

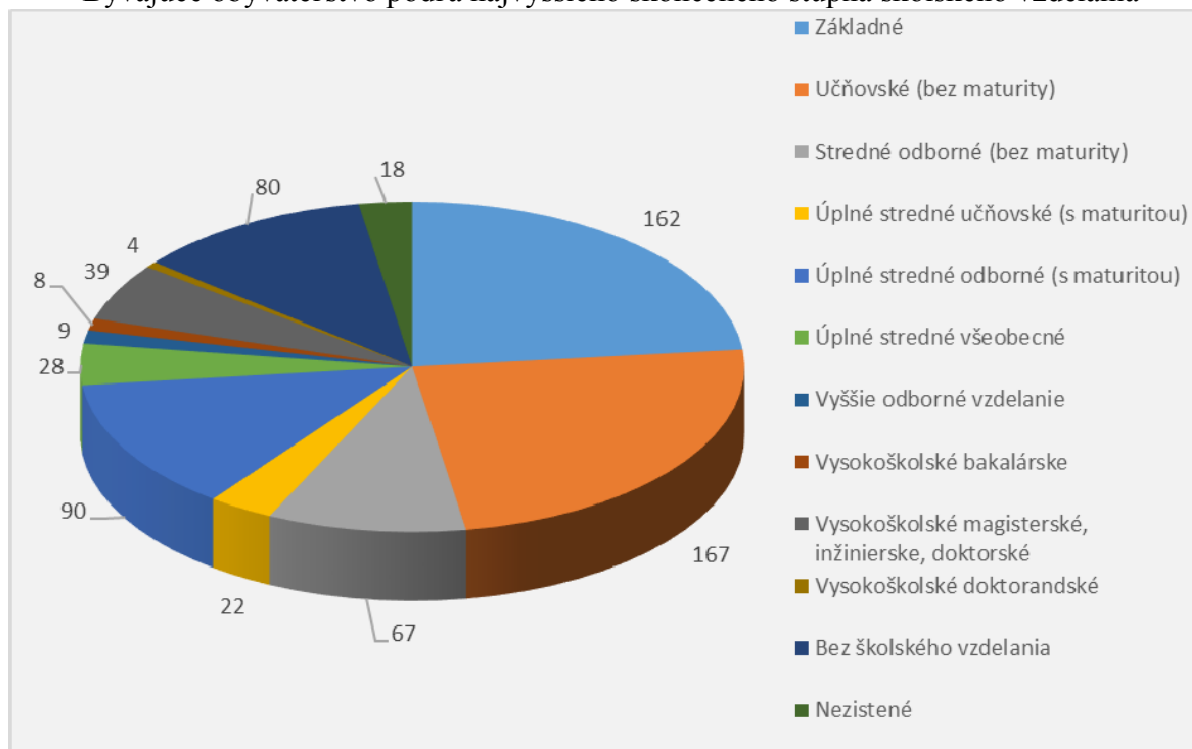
V štruktúre školského vzdelania na úrovni obce a Slovenska sú extrémne veľké rozdiely.

Tab. 21: Bývajúce obyvateľstvo podľa pohlavia a podľa najvyššieho skončeného stupňa školského vzdelania

Najvyšší skončený stupeň školského vzdelania	Muži	Ženy	Spolu
Základné	47	115	162
Učňovské (bez maturity)	103	64	167
Stredné odborné (bez maturity)	37	30	67
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	15	7	22
Úplné stredné odborné (s maturitou)	42	48	90
Úplné stredné všeobecné	12	18	28
Vyššie odborné vzdelanie	1	8	9
Vysokoškolské bakalárske	4	4	8
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	20	19	39
Vysokoškolské doktorandské	1	3	4
Vysokoškolské spolu	25	26	51
prírodné vedy	1	1	2
technické vedy a náuky I (baníctvo, hutníctvo, strojárstvo,	8	1	9
technické vedy a náuky II (textilná v., sprac. kože, dreva,	1	1	2
poľnohospodársko-lesnícke a veterinárne vedy a náuky	5	2	7
zdravotníctvo	1	3	4
spoločenské vedy, náuky a služby I (filozof., ekon., polit. a	5	8	13
spoločenské vedy, náuky a služby II (histor., filolog., pedag.	4	10	14
Bez školského vzdelania	53	27	80
Nezistené	7	11	18
Úhrn	340	354	694

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Bývajúce obyvateľstvo podľa najvyššieho skončeného stupňa školského vzdelania

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Potreby našej ekonomiky a štruktúrne zmeny v technike, technológii a medzi odvetviami vyvolali analogické zmeny v sociálnej štruktúre ekonomicky aktívneho obyvateľstva.

Oproti roku 2001 vzrástol podiel podnikateľov, aj podiel družstevných poľnohospodárov. Podnikateľská aktivita v obci (ako aj v jej mikropriestore) je na nízkej úrovni – 7,1% ekonomicky aktívneho obyv. vykonáva podnikateľskú aktivitu bez zamestnanca a 2,8% ekonomicky aktívneho obyv. je podnikateľom so zamestnancami (celoslovenský priemer prvého ukazovateľa je 9,6%, celoslovenský priemer druhého ukazovateľa je 2,7%).

Tab. 22: Bývajúce obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa spoločenskej skupiny a podľa pohlavia

Obec	Zamestnanec pracujúci za mzdu, plat, iný druh odmeny		Členovia družstiev	Podnikatelia		Ostatní a nezistení	Ekonomicky aktívni
	zamestnanci	vypomáhajúci (neplatení) členovia domácností v rodinných podnikoch		bez zamestnancov	so zamestnancami		
Muži	148	1	3	20	8	23	203
Ženy	148	0	0	8	3	30	189
Spolu	296	1	3	28	11	53	392
v %	75,5	0,3	0,8	7,1	2,8	13,5	100

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Podiel zamestnancov na celkovom počte ekonomicky aktívneho obyvateľstva je 75,5%, kým celoslovenský priemer je 68,7%.

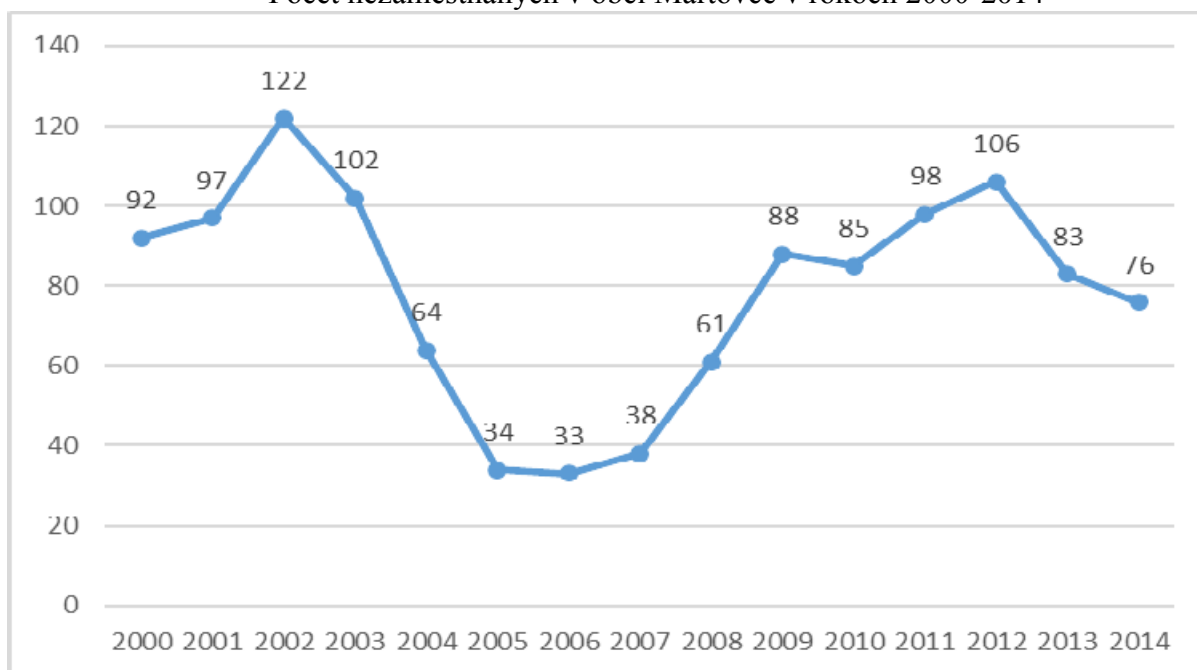
Nezamestnanosť

Najvýznamnejším ukazovateľom situácie na trhu práce je miera nezamestnanosti, ktorá je jedným zo základných kritérií pre klasifikovanie problémových regiónov. Sprievodným javom vysokej miery nezamestnanosti je sociálna a ekonomická ohrozenosť.

Ekonomická recesia, likvidácia veľkých zamestnávateľov a nízka reštrukturalizácia ekonomickej základne vyvolali aj v záujmovom regióne silný tlak na trh práce – miera nezamestnanosti v širšom okolí obce, v obvode/okrese Komárno je nad úrovňou celoštátneho priemeru.

V dôsledku globálnej krízy a krízy ekonomiky Slovenska úroveň miery nezamestnanosti v mikropriestore riešeného územia - v okrese Komárno narástol, v súčasnosti je nad celoštátnym priemerom 12,29%, aj nad priemerom za Nitriansky samosprávny kraj 11,21% – k 31.12.2014 bola miera evidovanej nezamestnanosti v okrese Komárno 15,48%. K 31.12.2014 bolo v obci Martovce evidovaných 76 evidovaných nezamestnaných.

Počet nezamestnaných v obci Martovce v rokoch 2000-2014

Najväčšie problémy súčasného trhu práce sú vysoká miera nezamestnanosti ľudí vo veku nad 40 rokov a dlhodobá nezamestnanosť (nezamestnanosť trvajúca dlhšie ako 12 mesiacov). Podľa dĺžky trvania nezamestnanosti prevláda dlhodobá nezamestnanosť.

Vzdelanostná štruktúra nezamestnaných odhaľuje, že najzraniteľnejšie sú skupiny s najnižšou kvalifikáciou a vzdelaním. Z hľadiska dosiahnutého stupňa vzdelania najväčšiu skupinu tvoria vyučení uchádzači o zamestnanie.

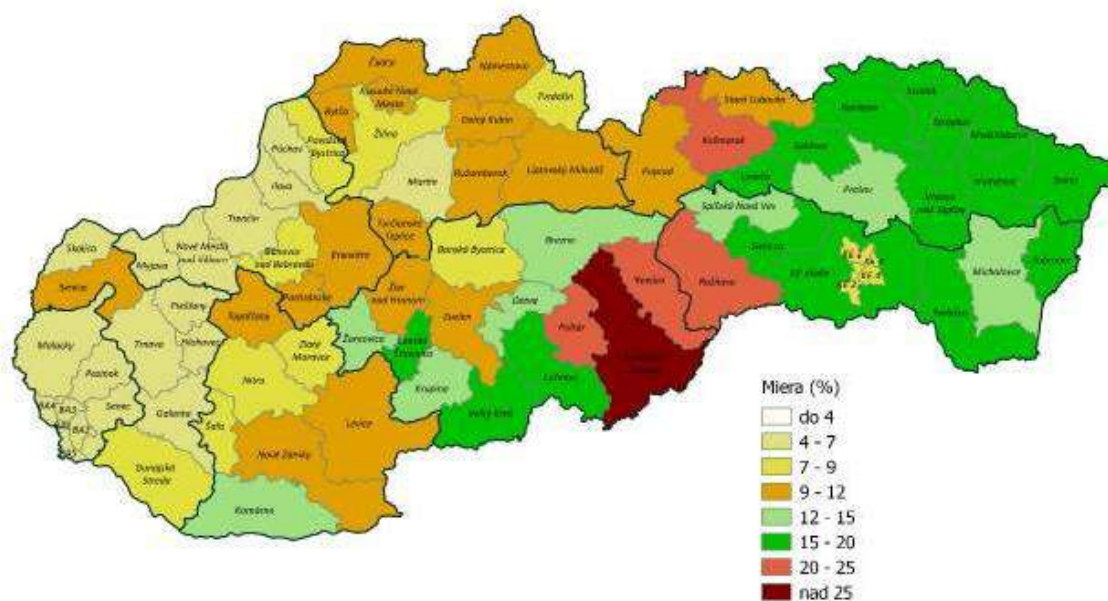
Nízky stupeň vzdelania predstavuje hlavnú prekážku pri uplatnení sa na trhu práce. Vysoká nezamestnanosť osôb s nízkym vzdelaním svedčí o štrukturálnych zmenách v dopyte po práci a jeho orientácii na kvalifikovanú a kvalifikačne flexibilnú pracovnú silu.

Tab. 23: Základné ukazovatele o evidovanej nezamestnanosti v okresoch Nitrianskeho kraja k 30. 11. 2015

Územie	Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	Uchádzači o zamest. spolu	v tom				Miera evidovanej nezamestnanosti (%)
			disponibilný počet uchádzačov o zamestnanie	vzdelávanie a príprava pre trh práce	dočasná prac. neschopnosť a OČR	absolventská prax	
Slovenská republika	2 697 064	337 031	290 512	1 257	25 912	3 390	10,77
z toho							
Nitriansky kraj	349 874	39 319	34 503	103	3 399	355	9,86
Z toho							
Komárno	54 517	8 284	7 332	30	654	72	13,45
Levice	56 086	7 152	6 087	3	811	42	10,85
Nitra	82 628	6 714	6 062	23	497	53	7,34
Nové Zámky	71 433	8 379	7 359	12	674	79	10,30
Šaľa	26 374	2 519	2 191	8	233	20	8,31
Topoľčany	38 164	4 249	3 668	23	349	76	9,61
Zlaté Moravce	20 672	2 022	1 804	4	181	13	8,73

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Miera evidovanej nezamestnanosti v okresoch SR k 30.11.2015

Údaje sú približné, sociálnych vecí a zdravotníctva SR

Miera evidovanej nezamestnanosti vypočítaná na základe upravených údajov ŠÚ SR a priemerného počtu uchádzačov o zamestnanie v roku 2014. Algoritmus výpočtu zostavil ŠÚ SR.

Mzdy

Jedným z najdôležitejších ukazovateľov vyspelosti regiónov je cena práce. Cena práce je nemotivačným faktorom z pozície zamestnávateľa, ak je jej rast rýchlejší než rast produktivity práce. Úroveň priemernej nominálnej mesačnej mzdy v okrese/obvode Komárno dosahuje len 77,02% celoštátneho ukazovateľa.

Tab. 24 : Zamestnané osoby a priemerné mesačné mzdy podľa krajov za rok 2014

Územie	priemerná nominálna mesačná mzda (v eurách)	
	skutočnosť v sledov. období	index rovn. obdobie m.r. = 100
Bratislavský kraj	1 260	107,3
Trnavský kraj	905	105,0
Trenčiansky kraj	875	104,9
Nitriansky kraj	836	105,1
Žilinský kraj	890	104,0
Banskobystrický kraj	833	105,0
Prešovský kraj	769	104,9
Košický kraj	924	103,9

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Tab. 25: Zamestnané osoby a priemerné mesačné mzdy na rôznych regionálnych úrovniach za rok 2014

Územie	priemerná nominálna mesačná mzda (v eurách)	
	skutočnosť v sledov. období	index rovn. obdobie m.r. = 100
Spolu SR	992	105,7
z toho		
Nitriansky kraj	836	105,1
z toho		
Komárno	764	105,2
Levice	860	110,2
Nitra	885	104,0
Nové Zámky	778	103,5
Šaľa	931	107,3
Topoľčany	755	103,1
Zlaté Moravce	807	102,4

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

V roku 2014 priemerná mzda v obvode/okrese Komárno bola 751 EUR – pričom priemerná mesačná mzda v SR bola 957 EUR (v Nitrianskom kraji bola 836 EUR). Nízka úroveň priemernej nominálnej mesačnej mzdy v záujmovom regióne - priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca v okrese Komárno bola nižšia o 206 EUR ako priemer v SR - je odrazom faktorov, ako nemoderná štruktúra hospodárstva (v regióne dominuje

poľnohospodárstvo), nízka kvalifikačná štruktúra obyvateľov regiónu a nedostatok pracovných možností.

Ľudia ohrození rizikom sociálneho vylúčenia

Najpočetnejšou skupinou ľudí ohrozených rizikom sociálneho vylúčenia sú nezamestnaní. V najbližších rokoch bude potrebné sústrediť pozornosť aj na pracovnú silu vo vekových skupinách nad 40 rokov, ktorí sú ohrození rizikom sociálneho vylúčenia, lebo väčšinou majú nízku adaptabilitu na meniace sa požiadavky pracovného trhu a majú zväčša nevyhovujúcu kvalifikáciu, čoho dôsledok je ich nízka atraktivita pre zamestnávateľa (majú malú šancu uplatniť sa na trhu práce).

Ďalšou skupinou ľudí ohrozených rizikom sociálneho vylúčenia sú starší obyvatelia, ktorí sú poberateľmi starobných dôchodkov (výraznejšie vyššie vekové kategórie) a zdravotne, zmyslovo a duševne postihnutí občania. Títo občania sú v prevažnej miere poberateľmi invalidných dôchodkov.

Ďalšou významnou skupinou ľudí, ktorých možno zaradiť medzi ohrozených rizikom sociálneho vylúčenia, sú deti odkázané na pomoc cudzích a prípadne iné sociálne ohrozené skupiny obyvateľov.

V budúcom období možno predpokladať zvýšený záujem občanov o sociálne služby, keďže dochádza k starnutiu populácie, čo predstavuje celoeurópsky trend.

Domový a bytový fond, domácnosti ako spoločenské jednotky

Úroveň bývania je jednou zo základných charakteristík životnej úrovne obyvateľstva. Jej vývoj úzko súvisí s rastom počtu obyvateľstva, jeho štruktúrou a rozmiestnením. Ovplyvňuje úroveň reprodukcie pracovných síl, pôsobí na celkový životný štýl obyvateľstva.

Jedným zo základných predpokladov na riešenie celkovej nepriaznivej situácie v regióne, ako sú nízka ekonomická aktivita obyvateľov a nepriaznivý demografický vývoj s priamym dopadom na jeho vekovú štruktúru, je vytváranie podmienok na bývanie.

V čase SODB 2011 bolo v obci 234 trvalo obývaných bytov. Na domovom fonde obce mali rodinné domy 90,41%-ný podiel. Počet neobývaných bytov bol 35. Veľká časť neobývaných bytov je určitou rezervou pre skvalitňovanie domového fondu, nakoľko po ich rekonštrukcii sa spravidla zvýši ich vybavenosť.

Od mája 2011 nedošlo k významným zmenám v počte a štruktúre domového fondu: v období 2011-2014 boli vybudované 3 nové rodinné domy. Táto skutočnosť svedčí o stagnácii rozvoja domového fondu. Cieľom je v strednodobom horizonte tento stav zvrátiť.

Tab. 26: Vývoj počtu postavených rod. domov a bytových domov v období 2000-2014

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet postavných rodinných domov	0	1	2	3	3	2	0	0	1	1	2	0	1	1	1

Prameň: Obecný úrad, 2014

Tab. 27: Vývoj počtu domov v obci Martovce v rokoch 1899 – 2011

Rok	Počet domov
1899 - 1919	14
1920 - 1945	24
1946 - 1960	39
1961 - 1970	66
1971 - 1980	41
1981 - 1990	25
1991 - 2000	14
2001 - 2005	7
2006 - 2011	1
Nezistené	38
Spolu	269

Prameň: ŠÚ SR SODB 2011

Tab. 28: Vybrané charakteristiky domácností podľa typu

Typ súkromnej domácnosti	
Nerodinné domácnosti	86
Domácnosti, ktoré tvorí jedna rodina	127
Domácnosti pozostávajúce z dvoch a viac rodín	51
Spolu	264

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Tab. 33: Domácnosti podľa veľkosti

Veľkosť súkromnej domácnosti	
1 osoba	78
2 osoby	61
3 osoby	53
4 osoby	51
5 osôb	12
6 osôb a viac	9

Trvalo obývané domy vykazujú relatívne priaznivú vekovú štruktúru, priemerný vek domového fondu je 49 rokov (celoslovenský priemer je 43 rokov). Od veku bytov čiastočne závisia aj všetky ostatné charakteristiky, počínajúc veľkosťou, až po ich technické vybavenie.

Bývanie a jeho úroveň patria k dôležitým aspektom celkových životných podmienok obyvateľstva. Byt neplní iba materiálnu funkciu prirodzených potrieb rodiny ako základnej jednotky spoločnosti, ale zároveň je výraznou zložkou kultúrneho štandardu obyvateľstva a v nemalej miere aktívne pôsobí na regeneráciu ľudí.

Na celkovú úroveň bývania pôsobí predovšetkým počet obyvateľov bývajúcich v bytoch a domácnostiach, čo je však popri celkovom počte bytov a ich vybavení podmienené demografickou skladbou obyvateľstva a domácností.

Ďalším dôležitým ukazovateľom bývania rodín je spoločné bývanie domácností. Napriek tomu, že v mnohých prípadoch ide o vzájomne želané spolužitie (tzv. viacgeneračné rodiny), spoločné bývanie je väčšinou dôsledkom nevyriešeného bytového problému. Dotýka sa to predovšetkým mladých rodín.

Úroveň bývania a jej vzťah k úrovni vybavenia bytu a jeho zariadenia do bytovej kategórie nie je taký jednoznačný ako v predchádzajúcich prípadoch.

Spoločne hospodáriace domácnosti tvoria osoby spoločne bývajúce a spoločne hospodáriace. Na rozdiel od cenзовých domácností, u ktorých hlavným a rozhodujúcim kritériom je rodinný zväzok, základom hospodáriacich domácností je prehlásenie ich členov, že hospodária spoločne.

Na celkovom počte cenзовých domácností podiel úplných domácností, v ktorých bývajú spolu obidvaja rodičia buď sami alebo so svojimi deťmi, sú prevládajúcim typom domácností.

V poslednom desaťročí došlo k nárastu počtu neúplných rodín, najmä v dôsledku stúpajúcej rozvodovosti, čo je nepriaznivým javom z hľadiska ďalšej reprodukcie populácie. Veľkostná skladba cenзовých domácností ukazuje, že najrozšírenejším typom domácností je 1 členná domácnosť.

Tab. 29: Vybrané charakteristiky domácností podľa typu a počtu členov

Rodiny	
Rodiny pozostávajúce z manželských párov	103
2 osoby	37
3 osoby	29
4 osoby	33
5 osôb	2
Rodiny pozostávajúce z manželských párov bez detí, ktoré by bývali s rodinou	37
Rodiny pozostávajúce z manželských párov s aspoň jedným dieťaťom mladším ako 25 rokov, ktoré býva s rodinou	46

Rodiny pozostávajúce z manželských párov s najmladším dieťaťom, ktoré s rodinou býva, vo veku 25 rokov a viac	20
Rodiny pozostávajúce z párov žijúcich v konsenzuálnom zväzku	
Páry žijúce v konsenzuálnom zväzku bez detí, ktoré by bývali s rodinou	3
Páry žijúce v konsenzuálnom zväzku s aspoň jedným dieťaťom, mladším ako 25 rokov, ktoré býva s rodinou	9
Páry žijúce v konsenzuálnom zväzku s najmladším dieťaťom, ktoré s rodinou býva, vo veku 25 rokov a viac	0
Rodiny osamelých otcov	3
Rodiny osamelých matiek	25

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Tab. 30: Základné charakteristiky domového a bytového fondu

Typ obydla	
Obývané byty	234
Iné obytné jednotky	0
Kolektívne obydla	0
Nezistené	6
Spolu	240

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Tab. 31: Základné charakteristiky domového a bytového fondu

Obývané domy podľa typu	
Rodinné domy	217
Byty v bytových domoch	12
Iné	4
Nezistené	1
Spolu	234
Počet obytných miestností	
1 obytná miestnosť	4
2 obytné miestnosti	28
3 obytné miestnosti	94
4 obytné miestnosti	65
5 a viac obytných miestností	49
Spolu obývané	234
Neobývané	35
Spolu	

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Celkový charakter životnej úrovne obyvateľstva sa prejavuje rastom hmotnej spotreby obyvateľstva a jej kvality. Konkrétnym prejavom toho je vysoká vybavenosť domácností predmetmi dlhodobej spotreby.

Tab. 32: Vybavenie trvale obývaných bytov

Byty podľa typu kúrenia	
Centrálné	126
Bez centrálného kúrenia	100
Nezistené	8
Byty podľa zdrojov energia používaných na vykurovanie	
plyn	187
elektrina	4
kvapalné palivo	0
pevné palivo	37
iný	5
žiadny	0
Byty podľa zásobovania vodou (vodovod)	
v byte zo spoločného zdroja	200
v byte z vlastného zdroja	15
mimo bytu	0
bez vodovodu	9
Byty podľa vybavenosti domácností	
mobilný telefón	201
osobný počítač/notebook	107
osobné auto	144
Byty podľa pripojenia	
na pevnú telefónnu linku	55
na internet	93

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Infraštruktúra

Rozvoj infraštruktúry je jedným zo základných predpokladov rozvoja každého regiónu i obce a výrazne ovplyvňuje hospodársky potenciál, spôsob života a životnú úroveň obyvateľstva.

Dopravná infraštruktúra

Záujmové územie sa nachádza v blízkosti križovatiek viacerých ciest európskeho významu, čo v budúcnosti môže znamenať silný rozvojový impulz pre daný región.

V blízkosti riešeného územia prechádzajú významné európske dopravné ťahy:

- európsky multimodálny koridor č. VII (vodná cesta Dunaj),
- európsky multimodálny koridor č. IV (Berlín/Norimberg – Praha – Kúty – Bratislava – Nové Zámky / Komárno – Štúrovo – MR lokalizovaný pre trate železničnej a kombinovanej dopravy).

Obec má relatívne dobrú dopravnú polohu aj vo vzťahu k diaľničnému systému Európy: 50 km južne od obce, na území Maďarskej republiky prechádza diaľnica E75.

Tieto dopravné koridory patria medzi najvýznamnejšie komunikačné osi v Európe. V budúcnosti teda nevyhnutnou úlohou bude využiť prítomnosť hore uvedených európskych komunikačných systémov (bude potrebné zlepšiť infraštruktúrne prepojenia na hore uvedené európske multimodálne koridory).

Cestná infraštruktúra

Najvýznamnejším cestným ťahom prechádzajúcim v blízkosti riešeného územia je cesta **I/64** (Nitra – Nové Zámky – Komárno), ktorá je jedným z najvýznamnejších cestných ťahov prechádzajúcich územím juhozápadného Slovenska. Tento ťah v ďalekom výhľade môže byť v zmysle vládou schváleného „Projektu výstavby diaľnic a rýchlostných ciest“ v úseku Nitra – Nové Zámky – Komárno – hranica SR/MR prehodnotený a zaradený do siete rýchlostných ciest - Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 navrhuje ako výhľadový rýchlostný cestný ťah siete TINA prepojenie križovatky diaľnice D1 Hlohovec – Nitra – Nové Zámky – Komárno – št. hranica MR – Komárom – diaľnica M1.

Druhým najvýznamnejším cestným ťahom prechádzajúcim v blízkosti riešeného územia je cesta I. triedy **I/63** (Bratislava-Dunajská Streda-Komárno), ktorá je jedným z najvýznamnejších cestných ťahov prechádzajúcich územím juhozápadného Slovenska.

Miestne komunikácie majú bezprašnú povrchovú úpravu (všetky miestne komunikácie majú spevnený povrch) a rôzne šírkové a smerové usporiadanie. Medzi cestou a oploteniami rodinných domov sú úzke pásy zelene a stromov, chodníky pre peších sú vybudované len v krátkych úsekoch (samostatne vybudovaný chodník je medzi cestou III/0641 a jestvujúcou miestnou komunikáciou), väčšie pešie priestranstvá sa v obci nenachádzajú.

Pre bezpečnosť cestnej premávky je potrebné ďalej rozvíjať miestny systém chodníkov, ako aj skvalitniť miestne komunikácie.

V perspektíve dopravnú polohu záujmového územia kladne ovplyvní aj výstavba plánovanej rýchlostnej komunikácie R7 (Bratislava – Dunajská Streda – Nové Zámky – Lučenec).

Železničná doprava

Obec Martovce nie je priamo napojená na európsky železničný systém, najbližšia železničná stanica je v meste Hurbanovo (6 km) na trati č. 135 Nové Zámky – Komárno – Komárom (MR). Trať č. 135 je elektrifikovaná.

Hromadná doprava

Integrovaný regionálny systém hromadnej dopravy zabezpečuje organizáciu a prepojenie hlavných zložiek hromadnej cestnej dopravy v hlavných smeroch pohybu cestujúcich, ktorými pre riešené územie sú:

- cesty do obvodného/okresného centra Komárno (21 km),
- cesty do nadregionálneho centra Nové Zámky (20 km),
- cesty do regionálnych uzlov - Hurbanovo a Nesvady (6 km),

Hromadná preprava osôb je zabezpečená autobusovou prepravou prostredníctvom prímestských liniek, ktoré zabezpečuje SAD Nové Zámky a.s..

Ostatné druhy dopravy

Konfigurácia terénu, rozmiestnenie funkcií bývania, vybavenosti, práce, rekreácie a relatívne málo frekventovaný charakter dopravy v sídle dávajú predpoklady k významnejšiemu postaveniu bicyklovej dopravy ako jedného zo základných vnútrošídlných dopravných systémov a ekologicky najefektívnejšieho druhu dopravy. Smerovanie lokálnych cyklistických trás je orientované na vzťahy na centrálnu časť obce.

V blízkosti riešeného územia sa nachádza druhá najdôležitejšia cyklistická trasa na Slovensku, Vážska cyklistická cesta, napájajúca na medzinárodnú Dunajskú cyklistickú cestu 21 km južne od obce.

Územný plán obce navrhuje realizáciu 2 spevnených vetiev – cyklotrás. Na jestvujúcich komunikáciách doplniť a farebne označiť cyklistický pás a značenie. Trasovanie:

Trasa „A“ spája Martovce s Hliníkom a na západ smeruje až k Vážskej magistrále a na východ do Hurbanova, trasa „B“ smeruje z Martoviec severne do Imeľa.

Letisko s verejnou prepravou osôb a nákladov sa nachádza v 125 km vzdialenosti v Bratislave, resp. na území Maďarska v Budapešti. Regionálnym letiskom v Nitrianskom kraji je medzinárodné verejné letisko pre nepravidelnú leteckú dopravu v Nitre – Janíkovciach, ktorému bol udelený medzinárodný štatút.

Zásobovanie pitnou a úžitkovou vodou

Obec má vybudovanú verejnú vodovodnú sieť. Vodovodná sieť je zásobovaná vodou z vodného zdroja v časti Nyitrahát, voda je čerpaná do vodojemu a gravitačne dopravovaná cez zásobné potrubie, do rozvodnej vodovodnej siete obce. Pripravuje sa napojenie Martovskej vodovodnej siete na skupinový vodovod Nesvady – Imeľ, ktorý je zásobovaný z vodárenskej sústavy Gabčíkovo. Stav vodovodnej siete umožňuje väčšine obyvateľov obce, ako aj organizáciám a podnikateľom napojiť sa na pitnú vodu z verejného vodovodu. Riešené územie je zásobované kvalitnou pitnou vodou.

V strednodobom horizonte je potrebné realizovať rekonštrukciu a rozšírenie verejného vodovodu. V strednodobom horizonte Územný plán navrhuje aj zásobovať obec vodou zo skupinového vodovodu – Gabčíkovo.

Kanalizácia a čistenie odpadovej vody

Verejná kanalizačná sieť v obci nie je vybudovaná (odpadové vody sú odvádzané do žump a septikov, čo sa potom vyváža na blízke ČOV). Dažďové vody z komunikácií, z nehnuteľností a zo spevnených plôch sú odvádzané jestvujúcimi prístavnými odvodňovacími rigolmi.

V strednodobom horizonte je plánovaná dostavba miestnej čistiarny odpadových vôd (ČOV). Súčasne obec plánuje zahájiť realizáciu odkanalizovania obce.

Zásobovanie elektrickou energiou, verejné osvetlenie

Obec Martovce je zásobovaná el. energiou na dobrej úrovni, výkon transformátorov vyhovuje súčasným požiadavkám obce. Verejné osvetlenie je riešené inštalovaním výbojkových svietidiel na jestvujúcich elektrických betónových stĺpoch, staré svietidlá sú priebežne vymieňané za nové, úspornejšie.

V strednodobom horizonte je potrebné pokračovať v rekonštrukcii a rozšírení verejného osvetlenia. Zároveň je v pláne zníženie energetickej náročnosti verejných budov (MŠ, kultúrny dom, budova dobrovoľných hasičov)

Zásobovanie plynom

Obec je plno plynofikovaná. Zemný plyn je v prevažnej miere využívaný na vykurovanie, prípravu teplej vody a varenie. V prípade výstavby nových rodinných domov, objektov občianskej vybavenosti je možnosť predĺženia plynových rozvodov k týmto objektom.

Telekomunikácie

Rozvoj telekomunikácií za posledné desaťročie zaznamenal výrazný kvantitatívny i kvalitatívny rast, predstihujúci mnohonásobne rozvoj ostatných odvetví technickej infraštruktúry. Je to jednak prestavbou a rekonštrukciou pevnej telefónnej siete a ústrední, ale hlavne rozvojom mobilných telefónnych systémov a ich plošného uplatnenia a rozvojom internetovej siete.

Obec má dobré GSM pokrytie od oboch mobilných operátorov: Orange a.s. a T-Mobile a.s.. V obci je dostupný aj širokopásmový internet. V krátkodobom horizonte obec plánuje zriadenie verejného internetového bodu (vytvorenie miestnosti s prístupom na internet pre miestnych obyvateľov).

Miestny kamerový systém

Riešenie celospoločenských problémov súvisiacich s potláčaním kriminality nie je možné bez aktívnej účasti miestnych samospráv. V súčasnosti v meste nie je využívaný bezpečnostný kamerový systém.

V strednodobom časovom horizonte je potrebné inštalovať bezpečnostný kamerový systém v obci.

Hospodársko-ekonomický potenciál obce

Ekonomický potenciál obce je nižší ako priemer Slovenska (čo naznačovali aj ukazovatele, ako priemerná mesačná nominálna mzda a vzdelanostná štruktúra pracovnej sily v predchádzajúcich kapitolách), avšak vplyvom rozvoja cestovného ruchu sa môže stať veľmi prosperujúcim vidieckym sídlom.

Širší priestor obce – obvod/okres Komárno – patrí do kategórie priemyselno-poľnohospodárskych regiónov SR. Z pohľadu makroekonomickej štruktúry rozhodujúce postavenie má poľnohospodárstvo, potravinársky a elektrotechnický priemysel - odvetvia nenáročné na kvalifikačnú úroveň pracovnej sily.

Poľnohospodárstvo

Poľnohospodárstvo je najrozšírenejšou aktivitou v záujmovom území. Celková výmera poľnohospodárskeho pôdneho fondu v obci je 1543,7 ha, čo predstavuje 77,3% z jej celkovej výmery. O intenzívnej poľnohospodárskej výrobe svedčí aj vysoký podiel poľnohospodárskej pôdy využívanéj ako orná pôda – 76,1%.

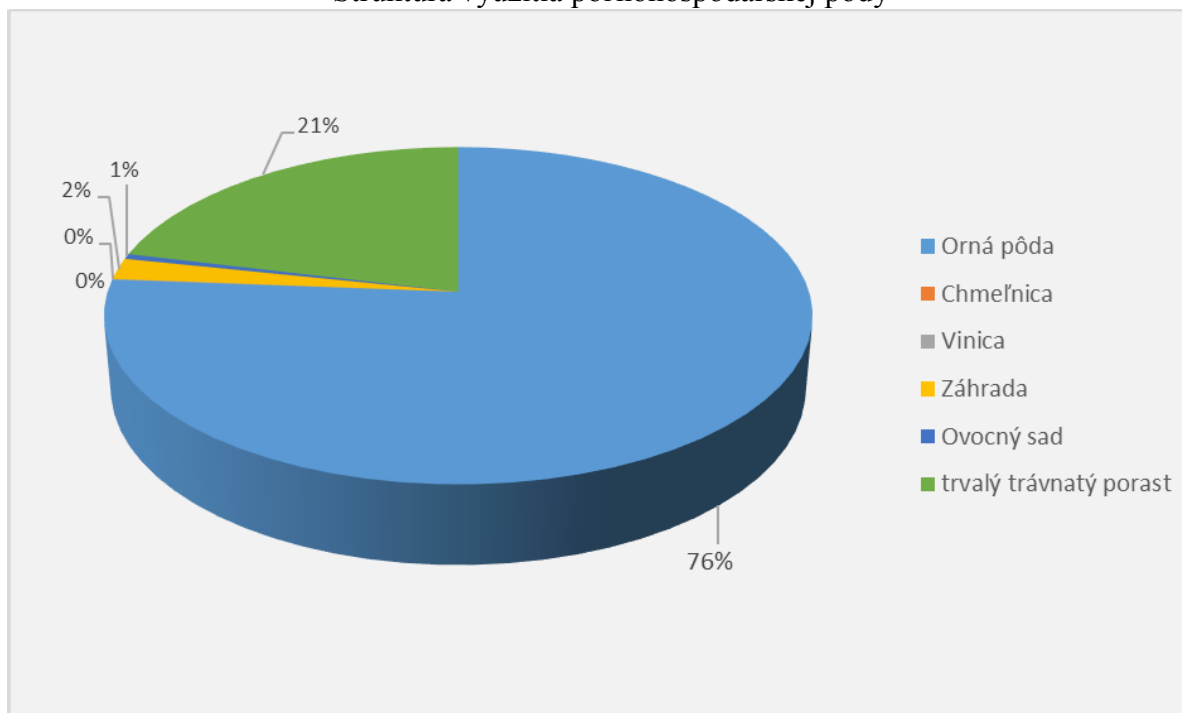
Tab. 33: Štruktúra poľnohospodárskeho pôdneho fondu v obci Martovce (v m²) za rok 2014

Celková výmera v m²	Orná pôda	Chmel'nice	Vinice	Záhrady	Ovocné sady	Trvalé trávne porasty	Výmera v m² pre poľnohosp. pôdu
19 963 753	11 760 175	0	12 436	313 863	75 972	3 275 074	15 437 520

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Štruktúra využitia poľnohospodárskej pôdy

Zdroj: Vlastné spracovanie, ŠÚ SR 2015

V transformačnom procese novozaložené subjekty uprednostnili v podmienkach vysokej rizikovosti poľnohospodárskej výroby najmä právne formy s nižšou mierou osobnej zodpovednosti za záväzky podniku, väčšina účastníkov poľnohospodárskej produkcie mikropriestoru obce je aktívna v právnej forme spol. s r.o.. V riešenom území však najväčším poľnohospodárskym podnikom je transformované družstvo, Poľnohospodárske výrobnobchodné družstvo Martovce, ktoré zamestnáva 14 zamestnancov, obrába vyše 450 ha poľnohospodárskej pôdy a jeho hlavným profilom popri rastlinnej výrobe realizovanej na ornej pôde chov ošipáných a hovädzieho dobytku.

Rastlinná produkcia je výrazne ovplyvňovaná produkčným potenciálom pôd. Záujmový región patrí do vysokoprodukčnej poľnohospodárskej oblasti Slovenska, dobré prírodné a klimatické podmienky územia vytvorili predpoklady pre pestovanie všetkých poľnohospodárskych plodín Slovenska.

Rastlinná výroba regiónu obce sa zameriava prevažne na výrobu obilnín (najviac sa pestujú pšenica ozimná a jarná, sladovnícky jačmeň, kukurica na siláž a krmivo), ktoré zaberajú plochu tradične viac ako 1/2 ornej pôdy. Ďalšími významnými komoditami sú olejniný (repka olejná, slnečnica) a d'ateliny. K významným plodinám regiónu, pestovaným aj na ornej pôde aj v záhradách, patria rôzne druhy zeleniny. Najviac sa pestujú uhorky, paprika, paradajky a kapusta. Pestovanie zelenín prebieha sčasti vo fóliovníkoch.

Živočíšna výroba je druhou základnou časťou poľnohospodárskej výroby, ktorej prvoradou úlohou je produkcia živočíšnych výrobkov pre spotrebu obyvateľstva, ako aj poskytovanie ďalších surovín pre priemyselnú výrobu. Nosným programom živočíšnej výroby záujmového územia bol v minulosti chov ošipáných, avšak v súčasnosti ich stav výrazne poklesol (prevažná väčšina stajní je prázdna). V obci (ako i v jej mikropriestore) má tradične veľký význam chov ošipáných a hydiny v prídomových hospodárstvach. Chov hydiny v prídomových hospodárstvach je orientovaný hlavne na sliepky, kačice a na produkciu vajec.

Všetky opatrenia v rastlinnej a živočíšnej výrobe musia smerovať k tomu, aby sa dosiahla primeraná rentabilita výroby, za dodržania pravidiel ochrany vôd, pôdy a ovzdušia. Z ekologického hľadiska je dôležité podstatné obmedzenie používania anorganických hnojív a chemických prípravkov na ochranu rastlín. V rastlinnej výrobe sa i do budúcnosti predpokladá zachovanie jej intenzity s podmienkou udržiavania ekologickej stability poľnohospodárskej krajiny.

V mikropriestore obce má veľkú tradíciu včelárstvo, čoho hlavným produktom je med (v záujmovom území sa med produkuje z kvetu repky olejnej, agátu, slnečnice). Okrem toho sa produkuje vosk, medovina, propolis a materská kašička.

Obec (ako aj jej mikropriestor) poskytuje výborné možnosti pre poľovníkov prakticky na celom svojom území, kde vďaka ochrane a cieľavedomej starostlivosti žije široká škála poľovnej zveri (srnec, zajac, bažant).

Dlhú tradíciu v okolí obce má rybolov (nekonečne veľa možností rybolovu poskytujú rieky Stará Žitava a Stará Nitra), ktorý tvorí doplnkovú časť odvetvia pôdohospodárstva. Podmienky ochrany, chovu a lovu rýb a ostatných vodných organizmov tak, aby priamo alebo prostredníctvom ekologických väzieb nedochádzalo k narušeniu vodných ekosystémov a k ohrozeniu genofondu rýb, upravuje zákon č. 130/2002 Z.z., v znení neskorších predpisov.

Predmetné územie patrí k málo lesnatým územiám SR, lesnatosť k.ú. obce je extrémne nízka – podiel lesného pôdneho fondu je len 5,7% (celoslovenský priemer je vyše 40%), čo je dôsledkom nížinnej polohy územia, kde maximum pôdy je intenzívne využívané na poľnohospodársku výrobu.

Priemysel

Rozvoj priemyslu v mikropriestore obce (v okrese/obvode Komárno) je v podstate spojený s realizáciou programu industrializácie zo 60-tych rokov, ktorého cieľom bolo vybudovanie priemyselnej základne v dovtedy ekonomicky slabo rozvinutých a prevažne poľnohospodársky orientovaných oblastiach. Okrem spoločensko-politických faktorov sa v lokalizácii priemyslu v danom regióne uplatnili aj ďalšie faktory, a to hlavne dostatok pracovnej sily a čiastočne ekonomicko-geografická poloha.

Priemyselná výroba obce je veľmi slabá, toto odvetvie zastupujú predovšetkým samostatne zárobkovo činné osoby so svojimi domácimi aktivitami, ako stolárstvo, poľnohospodárska výroba, . Najvýznamnejším priemyselným podnikom riešeného územia je:

- HEGE s.r.o., stolárstvo (Martovce č. 385) – podnik zaoberajúci sa stolárskou a sklárskou prácou, vyrábajúci okná a dvere, zaoberajúci sa osadzovaním okien a dverí (mimo výkonu murárskych prác); podnik zamestnáva cca. 20 zamestnancov.
- PVID Martovce, poľnohospodárska výroba,), podnik zamestnáva cca. 14 zamestnancov.
- Balla & Balla s.r.o. poľnohospodárska výroba,), podnik zamestnáva cca. 3 zamestnancov.

Medzi základné ciele obce z hľadiska riešenia rozvoja priemyselnej výroby patrí vytvorenie podmienok pre rozvoj hospodárskych aktivít obce, pre tvorbu nových pracovných príležitostí a rozvoj zamestnanosti na území obce, predovšetkým pre miestne pracovné sily.

Trhové služby, maloobchod

Škála poskytovaných trhových služieb v obci je veľmi úzka a aj tie sa vo väčšine prípadov rozvíjajú na základe živnostenských oprávnení a v prevažnej miere v priestoroch

rodinných domov (prípadne vo vyčlenených priestoroch pre tento účel). V obci sa nachádzajú služby, ako: pohostinská činnosť; autoservis; sprostredkovateľská činnosť v oblasti obchodu a služieb; obchodná činnosť so zmiešaným tovarom - potravinami, ovocím, zeleninou, drogistickým, priemyselným a drobným tovarom, domácimi potrebami; maliarske práce; oprava a výroba obuvi; galantérneho tovaru; výroba kožených suvenírov atď..

V roku 2014 sa v obci nachádzali 3 pohostinstvá.

Záverečnú časť pohybu materiálnych produktov na ich ceste od výroby k spotrebe zabezpečuje maloobchod, ktorého cieľom je predaj vyrobených tovarov spotrebiteľom. Sieť maloobchodných predajní predstavujú 2 predajne potravín.

Priemerný obrat maloobchodov na jedného obyvateľa je nižší než celoslovenský priemer, čo je dôvodom nízkych finančných príjmov tunajšieho obyvateľstva.

Zariadenia peňažných služieb v obci sa nenachádzajú, najbližšie sú lokalizované v meste Hurbanovo a v obci Nesvady. Poštové služby v obci sú zabezpečené vo forme Pošta Partner (poskytuje poštové služby prostredníctvom zmluvného partnera v stanovenom rozsahu), dodávacou poštou pre obec Martovce je Hurbanovo 1.

Podnikateľská aktivita

K 31.12.2014 bolo v obci 61 aktívnych ekonomických subjektov. Z celkového počtu podnikateľských subjektov v obci tvorili vyše 65% fyzické osoby. Podnikateľská aktivita vyjadrená podielom fyzických a právnických osôb na celkovom počte obyvateľstva je relatívne dobrá. Rozhodujúca väčšina podnikateľov vyvíja svoju činnosť v službách.

Z pohľadu zamestnanosti efektívna by bola podpora aktivít vykonávaných fyzickými osobami v rámci živnostenského podnikania.

Tab. 34: Vývoj počtu fyzických osôb - podnikateľov v obci v období 2004-2014

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
37	43	36	40	48	48	45	49	44	43	40

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Tab. 35: Vývoj počtu fyzických osôb - živnostníkov v obci v období 2004-2014

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
31	37	30	34	42	43	40	45	40	40	37

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Tab. 36: Vývoj počtu fyzických osôb – slobodné povolania v obci v období 2004-2014

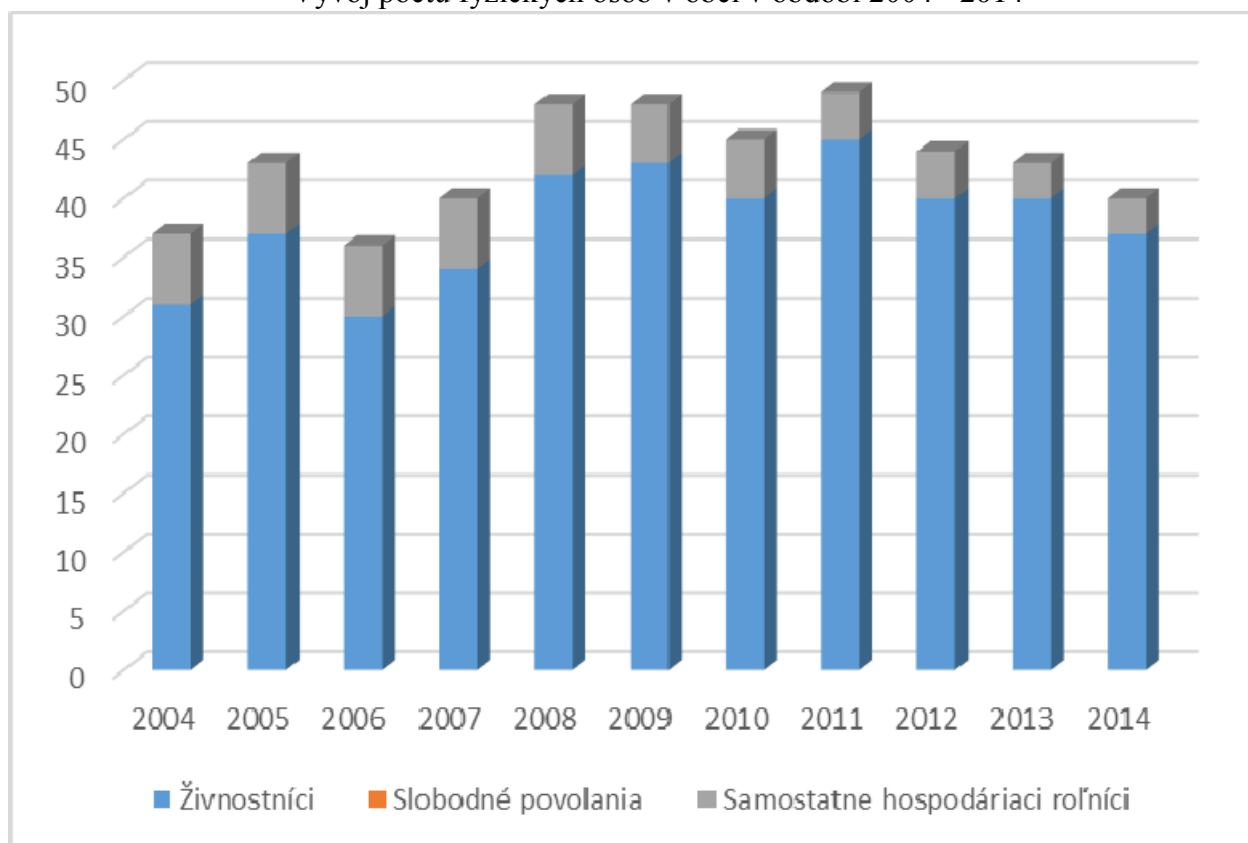
2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Tab. 37: Vývoj počtu fyzických osôb - samostatne hospodáriacich roľníkov v obci v období 2004-2014

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
6	6	6	6	6	5	5	4	4	3	3

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Vývoj počtu fyzických osôb v obci v období 2004 - 2014

Zdroj: Vlastné spracovanie, ŠÚ SR 2015

Tab. 38: Vývoj počtu právnických osôb ziskových v obci v období 2004-2014

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
4	4	5	4	4	5	7	9	10	12	11

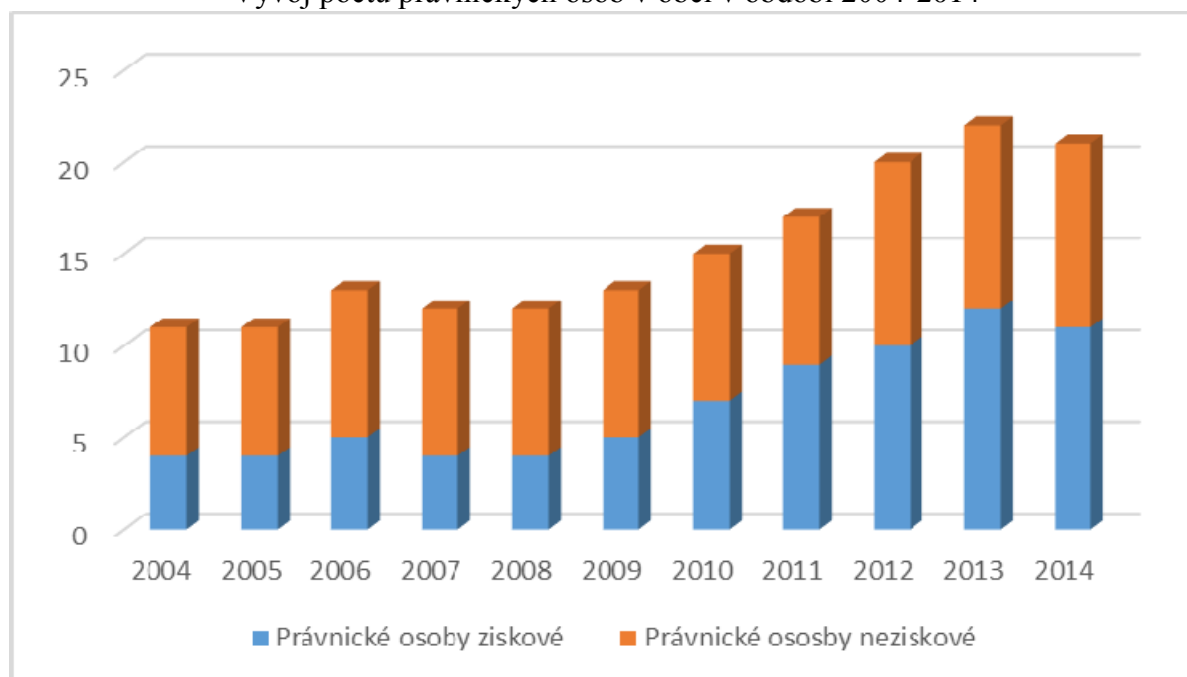
Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Tab. 39: Vývoj počtu právnických osôb neziskových v obci v období 2004-2014

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
7	7	8	8	8	8	8	8	10	10	10

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Vývoj počtu právnických osôb v obci v období 2004-2014

Zdroj: Vlastné spracovanie, ŠÚ SR 2015

Cestovný ruch

Cestovný ruch je interdisciplinárne odvetvie hospodárstva, na jeho realizácii sa podieľa mnoho ďalších oblastí, ako sú poľnohospodárstvo, priemysel, stavebníctvo, služby a pod. Predstavuje komplex vzťahov a javov, ktoré výrazne prispievajú k tvorbe pracovných miest, navyše investičné náklady na pracovné miesta sú nižšie než v priemysle.

Podporu cestovného ruchu v Slovenskej republike, práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb pôsobiacich v cestovnom ruchu, tvorbu koncepčných dokumentov a financovanie rozvoja cestovného ruchu upravuje zákon č. 91/2010 Z.z. v znení č. 556/2010 Z. z., 386/2011 Z. z., 352/2013 Z. z., 415/2013 Z. z. o podpore cestovného ruchu. § 6 tohto zákona definuje pôsobnosť obcí nasledovne:

- obec v cestovnom ruchu

- môže iniciovať vznik oblastnej organizácie a podieľa sa na spolufinancovaní jej aktivít,
- spolupracuje s organizáciami cestovného ruchu pri tvorbe programov a plánov hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja na území obce vrátane koncepcie rozvoja cestovného ruchu na území obce, ročného plánu aktivít a monitorovacej správy o vývoji cestovného ruchu na území obce,
- tvorí programy, plány, stratégie a koncepcie rozvoja cestovného ruchu,
- vytvára vlastné finančné zdroje na realizáciu aktivít v cestovnom ruchu,
- buduje infraštruktúru podporujúcu aktivity v cestovnom ruchu, ktorá spadá do pôsobnosti obce,
- sústredzuje štatistické údaje o cestovnom ruchu v obci,
- spolupracuje s ústrednými orgánmi štátnej správy a s orgánmi vyššieho územného celku pri realizácii štátnej politiky cestovného ruchu v Slovenskej republike,

- h) podieľa sa na uplatňovaní mechanizmu fungovania jednotnej prezentácie Slovenskej republiky v zahraničí.

Stratégia rozvoja cestovného ruchu Slovenska do roku 2020 na základe kultúrneho, historického a prírodného potenciálu cestovného ruchu na Slovensku z dlhodobého hľadiska predurčuje hlavné druhy cestovného ruchu, ktorými sú:

- letný cestovný ruch,
- zimný cestovný ruch,
- kúpeľný a zdravotný cestovný ruch,
- kultúrny a mestský cestovný ruch
- kongresový cestovný ruch,
- vidiecky cestovný ruch a agroturistika

Na základe hore uvedených druhov cestovného ruchu Slovenska má obec Martovce reálny potenciál predovšetkým pre rozvoj:

- **letného cestovného ruchu.** pobyt pri vode (Termálne kúpalisko Komárno, Wellness Patince), oddych, pešia turistika, cykloturistika (blízkosť významnejších cyklotrás), environmentálna turistika, festivalová turistika, ale aj relax, súčasne rastie snaha o získanie nových poznatkov, poznávanie nových krajov a oblastí, a potreba pohybu ako súčasť zdravého životného štýlu;
- **kultúrneho cestovného ruchu.** môže využívať predovšetkým komplex pamiatkových objektov a prírodných krás územia, kultúrne, športové, spoločenské podujatia;
- **vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky.** ubytovanie v súkromí, penzióny, agroturistika spojená s pobytom na sedliackom dvore, prezentácia tradícií, zvyklostí a pod..

Rozvoj cestovného ruchu ovplyvňujú ďalšie faktory:

- výhodná geografická poloha obce Martovce v rámci strednej Európy – blízkosť miest Bratislava, Budapešť, Viedeň
- v blízkosti obce prechádzajú významné európske dopravné ťahy,
- bohatý kultúrno-historický a spoločenský potenciál obce Martovce a jeho mikropriestoru,
- vzácne prírodné prostredie obce Martovce a jeho mikropriestoru.

Turisticky najhodnotnejšími lokalitami v obci Martovce sú:

- **Múzeum ľudovej architektúry a bývania** – Expozícia múzea sa nachádza v tradičnom sedliackom obydlí. Kvôli svojej geografickej polohe (leží na sútoku riek Stará Nitra a Žitava) bola obec pomerne izolovaná od ostatných dedín a miest. Medzi inými aj táto skutočnosť prispela k tomu, že v Martovciach sa mnohé prvky ľudovej kultúry zachovali dlhšie ako v okolitých obciach. Toto platí aj pre ľudovú architektúru. Na začiatku sedemdesiatych rokov bol dom č. 101 vyhlásený za pamiatkovo chránený objekt a od roku 1975 je v ňom zariadená expozícia ľudového bývania. Tradičný trojpriestorový sedliacky dom podľa nápisu na hrade postavil v roku 1871 István Nagy. Dom postavili zo zmesi hliny a slamy technikou vykladania. Štít domu je vypletaný prútím, strechu prikryva trstina. Vnútorne členenie pozostáva z izby, pitvora s oddelenou kuchynskou časťou a komory. Z komory vytvoril posledný majiteľ domu zadnú izbu. K obytnej časti domu bola neskôr pristavená dnešná komora a maštál. Návštevníkom je prístupná predná alebo „čistá“ izba, kuchyňa s

otvoreným komínom a zadná izba. Všetky miestnosti sú zariadené pôvodným martovským maľovaným nábytkom.

- **Reformovaný kostol** – bol postavený na základoch staršieho kostola v roku 1732. V jeseni 1859 vyhorel a v roku 1898 sa vybudoval nový, neoklasicistický kalvínsky kostol.
- **Park kultúry Árpáda Fesztyho** – park kultúry a oddychu s prírodným amfiteátrom bol vytvorený v druhej polovici 90-ych rokov. V priestoroch parku sa konajú rôzne umelecké festivaly a tábory v letnom polroku, z ktorých najvýznamnejšie sú Celoštátne turistické folklórne slávnosti (v roku 2006 bol organizovaný už 11. ročník festivalu).
- **Kaplnka sv. Vendelína** – novostavaná kaplnka (v poslednom poldesiatročí) pre miestnu katolícku komunitu.
- **Artézská studňa.**
- **Pomník millénea.**

V záujmovom regióne okrem vyššie uvedených foriem cestovného ruchu sú veľmi dobré predpoklady aj pre kulinársku turistiku - návštevníkov obce môže prilákať aj vychýrenou maďarskou a slovenskou kuchyňou. Kuchyňa obce (ako i jej mikropriestor), ktorá je vzácnou zmesou tradícií a kultúr (ktoré sa na tomto území dlhodobo dotvárali), je oddávna založená na troch princípoch: vynikajúca kvalita surovín, generáciami k dokonalosti dopracované tradičné receptúry a dostatok času a poctivosti pri príprave jedál (varenie je doteraz v mnohých rodinách láskyplným obradom).

Cestovný ruch v mikropriestore obce

Host' – dovolenár necestuje len do konkrétneho zariadenia alebo do konkrétneho mesta či obce, ale vníma príslušný región ako celok. Preto je potrebné, aby ponuky cestovného ruchu boli navzájom regionálne zosúladené, rozvíjané a uplatňované. Z týchto dôvodov sa nedá vnímať rozvoj cestovného ruchu v obci Martovce izolovane od rozvoja cestovného ruchu v regióne obce a preto i tento materiál posudzuje stav a navrhuje rozvoj cestovného ruchu v tomto kontexte.

Širší priestor obce Martovce sa vyznačuje diverzitou vidieckej krajiny, zachovalým jedinečným ľudovým umením, zvykmi a folklórom, čo vytvára priaznivé predpoklady pre rozvoj vidieckeho turizmu a agroturistiky.

V mikropriestore obce sú najvýznamnejšími turistickými cieľmi:

- **mesto Komárno** – mesto je významným kultúrnym centrom (je sídlom mnohých kult. inštitúcií: Jókaiho divadlo, Univerzita Jánosa Selyeho) a hraničným priechodom do Maďarska; najväčšou turistickou atrakciou je Mestská pamiatková zóna, Národná kultúrna pamiatka - pevnostný systém Komárna a termálne kúpalisko,
- **mesto Hurbanovo** – najväčšou turistickou atrakciou mesta je Slovenská ústredná hvezdáreň; hvezdáreň poskytuje programy pre verejnosť: projekciu videofilmov s astronomickou tematikou a v prípade priaznivého počasia verejné pozorovanie astronomických objektov,
- **mesto Kolárovo** – najväčšou atrakciou mesta je reál vodného mlyna, kde sa nachádza plávajúci vodný mlyn – (*nehnutelná technická pamiatka zapísaná v ÚZ KP SR č. 2265/0*) – je jediným plávajúcim mlynom na Slovensku, v súčasnosti v objekte sídli Múzeum vodného mlynárstva. Do tohto areálu je možné sa dostať cez ďalší unikát mesta, cez zastrešený drevený most – 86-metrový most s celodrevenou konštrukciou, ktorý je najdlhším zastrešeným celodreveným mostom v Európe. V danom areáli sa nachádza aj symbol mesta: Žabí hrad. Mikroareál vodného mlyna má charakter skanzenu.

- **mesto Esztergom** (na území Maďarskej republiky) – mesto je vstupnou bránou do malebného Dunajského ohybu, mesto nazývané „maďarský Rím“ (v meste sa nachádza monumentálna Bazilika postavená medzi rokmi 1822-1869 v klasicistickom slohu, ktorá patrí medzi najväčšie sakrálne stavby v strednej Európe) ročne navštívi vyše milióna turistov,
- **mesto Komárom** (na území Maďarskej republiky) – mesto je významným centrom kúpeľného cestovného ruchu,
- **obec Iža** - významná arch. lokalita – otvorené sídlisko z doby rímskej – Kelemantia,
- **lokality vínnej turistiky v blízkych obciach** (Radvaň nad Dunajom, Moča, Marcelová atď.).

Súčasná úroveň návštevnosti obce je relatívne dobrá, cestovný ruch však má výrazne väčší, zatiaľ nevyužitý potenciál. V blízkej budúcnosti bude v obci prvoradou úlohou pre rozvoj cestovného ruchu:

- rozvíjať a skvalitniť služby cestovného ruchu,
- rozvíjať kvalitnú propagáciu a marketingové aktivity produktov a tak zabezpečovať efektívne využitie už existujúcich, ako aj plánovaných služieb cestovného ruchu.

V obci sú veľmi dobré podmienky pre cykloturistiku vzhľadom na nížinný terén a pomerne menšiu dopravnú frekvenciu na miestnych cestách.

V ďalšom rozvoji rekreačnej funkcie obce predstavuje veľký potenciál v blízkosti obce prechádzajúca Považská cyklistická cesta a na ňu nadväzujúce miestne cyklocesty (ktoré nadväzujú na Dunajskú cyklistickú cestu 21 km južne od obce). Dunajská cyklistická cesta je súčasťou cesty EuroVelo 6, ktorá vedie od Atlantiku z mesta Saint-Brevin-les-Pins vo Francúzsku až do rumunského mesta Constanta pri Čiernom mori.

V riešenom území sú dobré podmienky na tradičný chov koní, predovšetkým športových plemien a v nadväznosti na to budovanie agroturistických zariadení.

V strednodobom horizonte je v pláne realizovať výstavbu náučného chodníka ako aj vybudovať miestne cyklotrasy, ktoré sa budú napájať na cyklotrasy regionálneho, národného aj európskeho významu (Považská cyklistická cesta, Dunajská cyklistická cesta ako súčasť transeurópskej cyklotrasy EuroVELO 6).

Občianska vybavenosť obce

Sociálnu infraštruktúru a občiansku vybavenosť v obci charakterizujú zariadenia v oblasti administratívy, kultúry, športové a sociálne zariadenia. Vybavenosť obce službami je rozmanitá a ich účel závisí od ľudských zdrojov, tradícií, podmienok a špecifických daností okolitého mikropriestoru.

Administratíva

V zmysle zákona o obecnom zriadení má obec dva orgány: obecné zastupiteľstvo a starosta obce. Každý z orgánov obce má svoje samostatné postavenie dané ústavou a zákonmi a nie sú vo vzťahu vzájomnej podriadenosti či nadriadenosti. Obyvatelia obce nepriamo, prostredníctvom týchto dvoch orgánov vykonávajú samosprávu obce. Ďalšie orgány, ako je napr. obecný úrad, komisie a pod. sú len odvodenými orgánmi obecného zastupiteľstva. Obecný úrad, ktorý je výkonným orgánom obecného zastupiteľstva a starostu, zabezpečuje organizačné a administratívne veci obecného zastupiteľstva a starostu, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom. Stavebné povolenia pre obec sa vydávajú na Spoločnom stavebnom úrade v meste Hurbanovo.

Z hľadiska požiarnej ochrany má obec plne funkčnú požiarnu zbrojnicu s vlastným požiarňom zborom, vybavenú primeranou požiarňovou technikou. Požiarna zbrojnica sa nachádza na severnom okraji obce.

Tab. 40: Spádovosť obce Martovce

Ukazovateľ	Hodnota
Sídlo matričného úradu	Martovce
Sídlo spoločného stavebného úradu	Hurbanovo
Sídlo pracoviska daňového úradu	Hurbanovo
Sídlo pracoviska Obvodného oddelenia policajného zboru	Hurbanovo
Sídlo Okresného súdu	Komárno
Sídlo Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru	Komárno
Sídlo pracoviska obvodného úradu	Komárno
Sídlo Územnej vojenskej správy	Nitra
Sídlo územného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Komárno
Sídlo Odboru starostlivosti o životné prostredie	Komárno

V strednodobom horizonte je v záujme bezpečnosti a ochrany zdravia a majetku obyvateľov vybudovať obecný kamerový systém, modernizovať strojový park obce, ktorý zabezpečí pravidelnú starostlivosť o verejné priestranstvá a poľné cesty, modernizovať miestny obecný rozhlas a rekonštruovať centrálné námestie.

Školstvo

V obci sa nachádzajú dve školské zariadenia:

- materská škola s vyuč. jaz. maďarským, ktorú v školskom roku 2014/2015 navštevovalo 14 detí,
- cirkevná základná škola I. stupeň s vyuč. jaz. maďarským, ktorú v školskom roku 2014/2015 navštevovalo 19 žiakov.

Starší žiaci a ostatné miestne deti navštevujú základnú školu v blízkych rozvojových uzloch: Nesvady a Hurbanovo.

Tab. 41: Vývoj počtu detí a žiakov v MŠ a ZŠ 2000-2015

Školský rok	Počet detí v MŠ	Počet žiakov v ZŠ
2000/2001	21	18
2001/2002	16	15
2002/2003	22	17
2003/2004	16	14
2004/2005	16	17
2005/2006	16	16
2006/2007	10	19
2007/2008	12	16
2008/2009	17	9
2009/2010	19	16
2010/2011	16	12
2011/2012	16	18
2012/2013	13	18
2013/2014	15	18
2014/2015	14	19

Zdroj: Obecný úrad

V strednodobom horizonte treba očakávať demografický vývoj rastu počtu obyvateľov a tým aj väčší počet mladých rodín so školopovinnými žiakmi. Plánujeme výstavbu viacúčelového ihriska, ktoré bude slúžiť aj pre športovo-rekreačné aktivity obyvateľov obce a znížiť energetickú náročnosť budovy materskej školy.

Zdravotníctvo, sociálne služby

V obci sa lekárska ambulancia nenachádza. Základné zdrav. služby pre obyvateľov obce sú zabezpečené v blízkom meste Hurbanovo.

Sociálna služba je činnosť poskytovaná ľuďom v nepriaznivej sociálnej situácii, podpora pri sociálnom začleňovaní a ochrane pred sociálnym vylúčením s cieľom umožniť im zapojenie do bežného života v spoločnosti. Tieto služby a pomoc sú poskytované verejnou správou (štát, samospráva) a súkromnými poskytovateľmi (občianske združenia, neziskové organizácie, cirkevné organizácie atď.).

Kompetencie obcí v sociálnej oblasti sú rozsiahle a dotýkajú sa všetkých oblastí sociálneho zabezpečenia. Obec má nezastupiteľné miesto pri zabezpečovaní úloh spojených s riešením hmotnej aj sociálnej núdze občanov, sociálnej pomoci, sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately a najmä v oblasti sociálnych služieb Zákon č.488/2008 Z.z. - zákon o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (v znení č. 317/2009 Z. z., 332/2010 Z. z., 551/2010 Z. z., 50/2012 Z. z., 185/2012 Z. z., 413/2012 Z. z., 485/2013 Z. z., 185/2014 Z.

z., 219/2014 Z. z., 376/2014 Z. z., 345/2015 Z. z.) definuje (v § 80) pôsobnosť obce nasledovne: obec

- vypracúva, schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode,
- utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja,
- je správnym orgánom v konaniach o

1. odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby, v dennom stacionári, o odkázanosti na opatrovateľskú službu a odkázanosti na prepravnú službu,
  2. zániku odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode,
  3. odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode po zmene stupňa odkázanosti,
  4. povinnosti zaopatrených plnoletých detí alebo rodičov platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť podľa § 73 ods. 11,
- d) vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu podľa § 51,
- e) poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie
1. sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre, nocľahárni, zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári,
  2. nízkoprahovej sociálnej služby pre deti a rodinu,
  3. opatrovateľskej služby,
  4. prepravnej služby,
  5. odľahčovacej služby,
  6. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa,
- f) poskytuje základné sociálne poradenstvo,
- g) môže poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie aj iných druhov sociálnej služby podľa § 12,
- h) uzatvára zmluvu
1. o poskytovaní sociálnej služby,
  2. o poskytovaní finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- i) zriaďuje, zakladá a kontroluje nocľaháreň, nízkoprahové denné centrum, nízkoprahovú sociálnu službu pre deti a rodinu s ambulantnou sociálnou službou, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby a denný stacionár,
- j) môže zriaďovať, zakladáť a kontrolovať aj iné zariadenia podľa tohto zákona,
- k) môže poskytnúť finančný príspevok podľa § 78a ods. 4 na základe písomnej zmluvy podľa osobitného predpisu a kontroluje hospodárenie s ním,
- l) poskytuje podľa § 75 ods. 1 a 2 finančný príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- m) môže poskytovať podľa § 75 ods. 7 finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- n) môže poskytovať podľa § 75 ods. 8 finančný príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- o) kontroluje hospodárenie s finančným príspevkom pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a s finančným príspevkom na prevádzku poskytovanej sociálnej služby,
- p) ukladá opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov pri výkone pôsobnosti ustanovenej v písmene o) a kontroluje ich plnenie,
- q) vedie evidenciu
1. posudkov o odkázanosti na sociálnu službu podľa stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby,
  2. rozhodnutí podľa písmena c),
  3. prijímateľov sociálnych služieb vo svojom územnom obvode,

- r) vyhľadáva fyzické osoby, ktorým treba poskytnúť sociálnu službu,
- s) poskytuje štatistické údaje z oblasti poskytovania sociálnych služieb štátnym orgánom sociálnych služieb na účely spracovania štatistických zisťovaní a administratívnych zdrojov,
- t) uhrádza poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti zdravotné výkony na účely posúdenia odkázanosti na sociálnu službu,
- u) môže poveriť právnickú osobu, ktorú zriadila alebo založila, vykonávaním sociálnej posudkovej činnosti na účely vyhotovenia posudku podľa písmena d).

Občania nad 60 rokov tvoria najväčšiu skupinu odkázanú alebo perspektívne odkázanú na sociálne služby. Ďalšie sociálne znevýhodnené skupiny v obci sú nezamestnaní, deti a mládež.

Kompetencie obce vyplývajúce zo zákona č.417/2013 Z.z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov a zo zákonov o štátnych sociálnych dávkach:

- obec v rámci svojej samosprávnej pôsobnosti
  - rozhoduje o jednorazovej dávke v hmotnej núdzi,
  - vykonáva poradenstvo pri zabezpečení základných životných podmienok a pri pomoci v hmotnej núdzi,
  - zabezpečuje výkon osobitného príjemcu dávky v hmotnej núdzi.

V obci nie je vybudované samostatné sociálne zariadenie. Funguje tu základná organizácia Slovenského červeného kríža. V obci je pre záujemcov z radov dôchodcov zabezpečené aj teplá strava v miestnej MŠ, ako aj donáška obedov, liekov, potravín a iných drobných nákupov.

Kultúra, šport a ostatné služby

Kultúra je nielen ozdobou našej spoločnosti, ale je nezastupiteľnou sférou spoločenského života v dnešnej dobe. Pôsobí na myslenie a duchovne obohacuje celkový život človeka.

Rozvoj miestnej kultúrnej činnosti, organizovanie umeleckej činnosti, kultúrnych podujatí, záujmových činností a súťaží, výstav, divadelných predstavení a koncertov zabezpečujú predovšetkým priestory kultúrneho domu (kapacita 150 miest) a Park kultúry Árpáda Fesztyho (v letnom období).

Obec má aj obecnú knižnicu, nachádza sa v nej cca. 4 tis. kníh.

Spoločensky najaktívnejšími organizáciami a združeniami obce sú: Základná organizácia Maďarského spoločenského a kultúrneho zväzu na Slovensku - CSEMADOK, klub dôchodcov (má cca 15 členov), súbor ochrany tradícií, dobrovoľný hasičský zbor.

Tradičnými kultúrnymi akciami v obci sú: oslavy 15. marca, celoštátne turíčne folklórne slávnosti (na jar), obecný deň (víkend okolo 20. augusta), hody na svätého Vendelína (okolo 20. októbra), deň dôchodcov, mikulášske slávnosti. V obci majú dlhoročnú tradíciu umelecké a mládežnícke tábory organizované v letnom období. Káblovú televíziu v obci prevádzkuje spoločnosť KONFER net, Dvory nad Žitavou.

V strednodobom horizonte je potrebné realizovať revitalizáciu zachovalého súboru ľudovej architektúry v historickej časti obce a zároveň rozšíriť kultúrno-spoločenské centrum obce, zachovanie a obnovu ďalších kultúrno-historických objektov v obci a vo voľnej krajine katastra.

Šport má pre rozvoj spoločnosti kľúčový význam, športovanie prispieva k rozvoju osobnosti, rozvíja fyzické a duševné zdravie, vôľové vlastnosti a charakter človeka.

V zmysle zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, v znení neskorších zmien a doplnkov obec vykonáva okrem iného výstavbu, údržbu a správu športových zariadení, utvára podmienky pre telesnú kultúru a šport. V zmysle zákona č. 288/1997 Z.z. o telesnej kultúre a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov obec utvára podmienky pre rozvoj telesnej kultúry, najmä na rozvoj športu pre všetkých a podporuje organizovanie telovýchovných, turistických a športových podujatí.

Zariadenia pre športovú činnosť predstavujú nasledovné športové priestory:

- futbalové ihrisko,
- 2 detské ihriská (v areáloch MŠ a ZŠ)
- športová strelnica

V riešenom území je registrovaným športovým klubom TJ Družstevník Martovce.

V strednodobom horizonte je v športovom areáli obce potrebné riešiť podmienky pre rozvoj aktivít telovýchovy a športu obyvateľov a rozvíjajúcu sa rekreačnú funkciu obce. K tomu je potrebné riešiť skvalitnenie prevádzkového vybavenia športového areálu s potrebou ďalšieho viacúčelového ihriska, rozšírenie ponuky atraktívnych aktivít pre mládež, obyvateľov a aj rekreačnú návštevnosť obce (outdoor fitness, výstavba športovej haly).

Rozvojovým cieľom bude tiež riešiť športovú vybavenosť v rámci areálu Základnej školy s tým, že mimo vyučovacích procesov toto vybavenie bude slúžiť pre obyvateľov a turisticko-rekreačnú návštevnosť obce.

Mimovládne organizácie, občianske združenia a ďalšie formy neziskových združení sú dôležitou súčasťou občianskej spoločnosti, so svojimi činnosťami prispievajú k výraznému zlepšeniu kvality života. V riešenom území sa nachádza viac občianskych združení, podmienky ich vzniku a ich právne postavenie upravuje zákon č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov, v znení neskorších predpisov.

Tab. 42: Zoznam mimovládnych organizácií so sídlom v obci Martovce

Formulár č. A 5 - Evidencia mimovládnych organizácií	
P. č.	Názov:
1	Občianske združenie Sziget - Sziget Polgári Társulás
2	TJ Družstevník Martovce
3	Združenie vlastníkov poľovných pozemkov obce Martovce
4	Feszty Árpád Művelődési Park – Kultúrny Park Árpáda Fesztyho, n. f.

Zdroj: Obecný úrad Martovce, 2015

Tab. 43: Zoznam občianskych združení so sídlom v obci Martovce

Názov združenia	Sídlo združenia
Občianske združenie Sziget - Sziget Polgári Társulás	Martovce 27
TJ Družstevník Martovce	Martovce 47
Združenie vlastníkov poľovných pozemkov obce Martovce	Martovce 140

Zdroj: MV SR, 2015

V živote obce veľký význam hrá aj Feszty Árpád Múvelődési Park – Kultúrny Park Árpáda Fesztyho neinvestičný fond, ktorý spravuje Kultúrny Park Árpáda Fesztyho.

Ostatné služby

Okrem vyššie uvedených zariadení občianskej vybavenosti v obci sa nachádza 1 kostol, 1 kaplnka, 2 cintoríny a 1 dom smútku.

V strednodobom horizonte je plánované doplnenie existujúcej občianskej infraštruktúry o výstavbu urnového múru.

Životné prostredie a odpadové hospodárstvo

Súčasný stav kvality životného prostredia záujmového regiónu je výsledkom vzájomného priestorového a časového pôsobenia stresových faktorov rôznej intenzity.

Voda

Právna starostlivosť o vodu je vymedzená v zákone č. 409/2014 Z.z. o vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (vodný zákon). Tento zákon vytvára podmienky na všestrannú ochranu povrchových vôd a podzemných vôd vrátane vodných ekosystémov a od vôd priamo závislých krajinných ekosystémov, na zlepšenie stavu povrchových vôd a na ich účelné a hospodárne využívanie.

Podzemné vody tejto oblasti sú vysoko mineralizované (od 680 mg/l do 1700 mg/l). Na vysokej mineralizácii sa výrazne podieľajú sírany - 650 mg/l, chloridy - 130 mg/l, taktiež obsah dusičnanov je zvýšený až na 65 mg/l. Príčinou tohto javu je vysoké zasolenie pôd vplyvom antropogénnej činnosti. K ďalším nevyhovujúcim ukazovateľom kvality podzemnej vody patrí nízke nasýtenie kyslíkom, železo je zvýšené do 2,6 mg/l. Z organických látok boli zistené ropné látky a prítomnosť benzopyrénu. Z pesticídnych látok bol identifikovaný lidan pod medznou hodnotou, avšak jeho prítomnosť potvrdzuje intenzívne poľnohospodárske znečistenie. Sledovaná oblasť prierečnej zóny Dunaja je veľmi zraniteľná a zaťažená poľnohospodárskym znečistením.

Ovzdušie

Zákon č. 137/2010 Z.z. Zákon o ovzduší (v znení č. 318/2012 Z.z., 180/2013 Z.z., 350/2015 Z.z. upravuje práva a povinnosti právnických a fyzických osôb pri ochrane ovzdušia pred vnášaním znečisťujúcich látok ľudskou činnosťou a spôsobom obmedzenia následkov znečisťovania.

Z hľadiska kvality ovzdušia záujmové územie nepatrí medzi zaťažené oblasti, ako aj širšie územie, obvod/okres Komárno patrí v rámci SR z hľadiska znečistenia ovzdušia k menej zaťaženým územiám (čo je dôsledok spolupôsobenia viacerých faktorov: nížinný reliéf, absencia priemyselných závodov znečisťujúcich ovzdušie). Na znečisťovaní ovzdušia sa v regióne v podstatnej miere podieľajú existujúce stacionárne zdroje znečisťovania ovzdušia a automobilová doprava, ktoré zaťažujú ovzdušie hlavne tuhými znečisťujúcimi látkami, SO_x, NO_x a CO.

Rozhodujúce je znečistenie ovzdušia malými zdrojmi (lokálne kúreniská). Nemalý podiel na vysokej prašnosti má veterná erózia a poľnohospodárstvo. Závažné lokálne ohrozenia v znečistení ovzdušia spôsobujú v zberovej sezóne sušičky poľnohospodárskych podnikov, ako i aplikácia umelých pesticídov.

V obci Martovce sa nenachádzajú výraznejšie (stredné) zdroje znečistenia ovzdušia.

Pôda

Z hľadiska kvality pôdneho fondu prevažná časť riešeného územia disponuje kvalitným pôdnym fondom. Pôdne pomery obce sú priaznivé pre rozvoj poľnohospodárstva, avšak s intenzívnym poľnohospodárstvom dochádza k zvyšovaniu veternej erózie. Kontaminované pôdy sa nenachádzajú v k.ú. obce. Všetky druhy pôd v rámci PPF v posledných desaťročiach dlhodobým pôsobením intenzifikačných činiteľov (nedoriešené koncovky v chovoch hospodárskych zvierat, veľkoblokový systém hospodárenia na ornej pôde, zjednodušené oševné procesy, chemizácia a mnohé ďalšie aktivity) a všeobecným zhoršovaním kvality životného prostredia utrpeli na kvalite, čiže sa znížila ich prirodzená úrodnosť.

Lesy

Základným právnym predpisom upravujúcim starostlivosť o lesy je Zákon č. 326/2005 Z. z. Zákon o lesoch (v znení č. 275/2007 Z. z., 359/2007 Z. z., 360/2007 Z. z., 540/2008 Z. z., 499/2009 Z. z., 117/2010 Z. z., 96/2012 Z. z., 345/2012 Z. z., 115/2013 Z. z., 180/2013 Z. z., 182/2014 Z. z.)

Podľa tohto zákona sú lesy jedným z najväčších bohatstiev Slovenska, sú jednou zo základných zložiek životného prostredia a poskytujú trvalý zdroj dreva pre priemyselné odvetvia. Lesy ovplyvňujú a zlepšujú podnebie, vodné a pôdne pomery, vytvárajú prirodzené prostredie pre mnohé druhy rastlín a živočíchov, aj ich spoločenstiev, uchovávajú prírodné krásy a sú aj zdrojom zdravia a osvieženia obyvateľstva.

V záujmovom území lesy majú malú rozlohu – lesné pozemky predstavujú menej než 6% výmery obce.

Hluk a vibrácie

K negatívnym faktorom, ktoré nepriaznivo pôsobia a zhoršujú kvalitu životného prostredia, patria hluk a vibrácie. Ochrana obyvateľstva pred nadmerným hlukom a vibráciami je ošetrená zákonom č. 2/2005 Z.z. - Zákon o posudzovaní a kontrole hluku vo vonkajšom prostredí. Prípustná hodnota hluku od roku 1997 je 60 dB pre dennú dobu a 50 dB pre nočnú dobu.

V záujmovom území najväčším zdrojom hluku je intenzívna doprava prechádzajúca obytnou zónou.

Odpadové hospodárstvo

Uznesením vlády Slovenskej republiky z 22.2.2012 bol schválený Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky ako základný koncepčný materiál na postupné plnenie účelu odpadového hospodárstva podľa nových právnych predpisov.

Základným právnym predpisom pri predchádzaní vzniku odpadov a pri nakladaní s odpadmi je Zákon č.79 zo 17. marca 2015 o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov a tiež v zmysle vyhlášky Ministerstva životného prostredia SR č. 310/2013 Z.z. o vykonaní ustanovení zákona o odpadoch.

Hlavným cieľom odpadového hospodárstva SR je najmä odklonenie odpadov od skládkovania, resp. znižovanie množstva odpadov ukladaných na skládky odpadov. K tomu je potrebné zaviesť opatrenia na predchádzanie vzniku odpadov, znižovanie nebezpečných vlastností odpadov a podpora opätovného použitia výrobkov (plány prevencie) a tiež zvýšenie miery zhodnocovania odpadov vrátane energetického zhodnocovania odpadov. POH SR zavádza do praxe hierarchiu odpadového hospodárstva popísanú európskou smernicou o odpadoch. Tá na prvé miesto kladie predchádzanie vzniku odpadov, nasleduje príprava na opätovné použitie, recyklácia, iné zhodnocovanie odpadov a až poslednom mieste je ich zneškodňovanie skládkovaním.

Uvedené činnosti sú zohľadnené v „Programе odpadového hospodárstva okresu Komárno do roku 2005“, ktorý vypracoval Okresný úrad v Komárne v r. 2002.

Infraštruktúru odpadového hospodárstva predstavujú zariadenia a objekty na nakladanie s odpadmi. V intraviláne obce sa nachádza lokalita bývalej skládky TKO, ktorá bola uzavretá v r. 1993- 95, zavezená pôdou. V súčasnosti je táto plocha nevyužívaná.

Riešenie problematiky komunálneho odpadu a nový prístup k odpadom má vplyv na zlepšenie stavu životného prostredia a rast životnej úrovne obyvateľstva. Základným spôsobom zneškodňovania komunálneho odpadu je skládkovanie.

V obci Martovce sú zabezpečené komplexné profesionálne služby v odpadovom hospodárstve:

- komunálny odpad sa zbiera v dvojtýždňovom intervale (ukladá sa na riadenú skládku v obci Iža),
- v obci je zavedený komplexný separovaný zber odpadu (sklené fľaše a PET fľaše sú zbierané v kontajneroch).

Vzhľadom na prevažne poľnohospodársky ráz územia významný podiel na celkovej skladbe odpadu má odpad organického pôvodu popri samotným komunálnym odpadom. V budúcnosti by bolo vhodné zaviesť intenzívnejší separovaný zber biologicky rozložiteľných odpadov v obci.

V nasledujúcich rokoch bude potrebné zvýšiť informovanosť občanov o separovanom zbere komunálnych odpadov, ako aj zriadiť zberný dvor na odloženie separovaného odpadu a zároveň zriadiť kompostáreň na likvidáciu poľnohospodárskeho odpadu.

Kvalita životného prostredia

V procese aktualizácie environmentálnej regionalizácie Slovenska sa v roku 2010 spracoval súbor tematických máp za územie Slovenskej republiky (spravidla v 1:500 000) vyjadrujúcich stav zložiek životného prostredia a mieru pôsobenia rizikových faktorov životného prostredia.

Na základe komplexného zhodnotenia stavu ovzdušia, podzemnej a povrchovej vody, pôdy, horninového prostredia, bioty a ďalších faktorov sa vymedzilo 5 stupňov kvality životného prostredia (ohrozené územia z hľadiska životného prostredia podľa environmentálnej regionalizácie sú tie, ktoré sú zaradené do 4. a 5. stupňa kvality životného prostredia).

Na základe vyššie uvedenej metodiky v celkovom hodnotení úroveň životného prostredia v riešenom území je 4. stupňa, čo znamená, že je to prostredie narušené. Možno však konštatovať, že riešené územie patrí medzi najmenej znečistené územia v okrese Komárno. Hlavne je to tým spôsobené, že sa tu nenachádza žiadna priemyselná výroba a aj poľnohospodárstvo je v súčasnosti v útlme a nevyužíva umelé hnojivá (tak ako to bolo v minulosti).

Riešeným územím prechádzajú biokoridory regionálneho významu, rieky Stará Nitra a Stará Žitava so svojimi sprievodnými brehovými rastlinnými a živočíšnymi spoločenstvami.

V strednodobom horizonte je potrebné realizovať likvidáciu nelegálnych skládok odpadu, dobudovať čističku odpadových vôd, realizovať rekonštrukciu komunikácií, chodníkov a plôch verejnej zelene.

Združenia obcí

Podľa zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov, obec má právo združovať sa s inými obcami v záujme dosiahnutia spoločného prospechu. V praxi najčastejším predmetom činnosti združenia obcí sú oblasti: sociálne veci, starostlivosť o životné prostredie, miestna doprava, školstvo, kultúra a miestny cestovný ruch. Svojou činnosťou združenie obcí napomáha využiť svoj prirodzený potenciál na dosiahnutie hospodárskeho, kultúrneho a sociálneho rozvoja územia, spoločne vytvárať podmienky na plnenie úloh obcí.

Obec Martovce je členom Združenia miest a obcí Slovenska (ZMOS). Obec Martovce aktívne spolupracuje aj s okolitými obcami z okresu/obvodu Komárno, ale aj so vzdialenejšími obcami z iných okresov/obvodov SR. Obec je členom Združenia miest a

obcí Žitného ostrova (ZMOŽO), ktorého cieľom je zvýšiť kvalitu života v záujmovom priestore a prehĺbiť hospodársku, sociálnu a kultúrnu spoluprácu medzi obcami a mestami v dotknutom priestore. Obec je aj členom združenia Mikroregión Hurbanovo.

Obec má aj dobré dvojstranné medzinárodné vzťahy, užšie spolupracuje s obcou Öskü (2288 obyvateľov) z Maďarska.

Financovanie obce, majetková a rozpočtová situácia obce

Podľa zákona č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov, obec financuje svoje potreby predovšetkým z vlastných príjmov, dotácií zo štátneho rozpočtu a z ďalších zdrojov.

Obec môže na plnenie svojich úloh použiť návratné zdroje financovania a prostriedky mimorozpočtových peňažných fondov. Na plnenie rozvojového programu obce alebo na plnenie inej úlohy, na ktorej má štát záujem, možno obci poskytnúť štátnu dotáciu. Použitie štátnej dotácie je preskúmateľné štátnym orgánom podľa osobitných predpisov.

Obci, ktorej vlastné príjmy nepostačujú na plnenie úloh samosprávy, možno poskytnúť štátnu dotáciu podľa normatívu určeného vládou. Obec môže svoje úlohy financovať aj z prostriedkov združených s inými obcami, so samosprávnymi krajmi a s inými právnickými osobami alebo fyzickými osobami.

Obec si môže na plnenie svojich úloh zriadiť mimorozpočtové peňažné fondy. Na plnenie úloh spoločných pre viac obcí alebo z iného dôvodu môžu obce zriadiť spoločný fond; správu fondu vykonáva rada fondu ustanovená obcami, ktoré fond zriadili, a to podľa dohodnutých pravidiel.

Obec vedie účtovníctvo podľa zákona č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve, v znení neskorších predpisov. Ročnú účtovnú závierku obce overuje audítor, ako aj overuje ďalšie skutočnosti ustanovené osobitným zákonom. Postavenie rozpočtu obce, jeho tvorbu a obsah, pravidlá rozpočtového hospodárenia, tvorbu a použitie mimorozpočtových zdrojov, spôsob finančného vyrovňovania medzi obcami, vzťahy k štátnemu rozpočtu a k rozpočtu samosprávneho kraja ustanovujú osobitné zákony (zákon č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákon č. 583/2004 o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Rozpočet obce

Rozpočet obce, upravený zákonom č. 583/2004 o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, je základným nástrojom finančného hospodárenia v príslušnom rozpočtovom roku, ktorým sa riadi financovanie úloh a funkcií obce v príslušnom rozpočtovom roku. Rozpočet obce je súčasťou rozpočtu sektora verejnej správy. Rozpočtový rok je zhodný s kalendárnym rokom. Rozpočet obce vyjadruje samostatnosť hospodárenia obce. Obsahuje príjmy a výdavky, v ktorých sú vyjadrené finančné vzťahy k právnickým osobám a fyzickým osobám – podnikateľom pôsobiacim na území obce, ako aj k obyvateľom žijúcim na tomto území vyplývajúce pre ne zo zákonov a z iných všeobecne záväzných právnych predpisov, zo všeobecne záväzných nariadení obce, ako aj zo zmlúv.

Rozpočet obce zahŕňa aj finančné vzťahy štátu k rozpočtom obcí:

- a) podiely na daniach v správe štátu,
- b) dotácie na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy,
- c) ďalšie dotácie v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok.

Rozpočet obce obsahuje príjmy a výdavky spojené s činnosťou samosprávy, finančné vzťahy k štátnemu rozpočtu, k rozpočtu samosprávneho kraja a finančné vzťahy k právnickým osobám a fyzickým osobám.

Viacročný rozpočet je strednodobý ekonomický nástroj finančnej politiky obce, v ktorom sú v rámci ich pôsobnosti vyjadrené zámery rozvoja územia a potrieb obyvateľov najmenej na tri rozpočtové roky.

Zostavovanie rozpočtu obce vychádza predovšetkým z viacročného rozpočtu, z určeného podielu na výnosoch daní v správe štátu ustanovených osobitným predpisom a zo schválených finančných vzťahov štátneho rozpočtu k rozpočtom územných samospráv. Obec je pri zostavovaní rozpočtu povinná prednostne zabezpečiť krytie všetkých záväzkov, ktoré pre ne vyplývajú z plnenia povinností ustanovených osobitnými predpismi. Po skončení rozpočtového roka obec údaje o rozpočtovom hospodárení súhrnne spracujú do záverečného účtu obce.

Príjmy rozpočtu

Príjmy rozpočtu obce sú:

- a) výnosy miestnych daní a poplatkov podľa osobitného predpisu,
- b) nedaňové príjmy z vlastníctva a z prevodu vlastníctva majetku obce a z činnosti obce a jej rozpočtových organizácií podľa tohto alebo osobitného zákona
- c) úroky a iné príjmy z finančných prostriedkov obce,
- d) sankcie za porušenie finančnej disciplíny uložené obcou,
- e) dary a výnosy dobrovoľných zbierok v prospech obce,
- f) podiely na daniach v správe štátu podľa osobitného predpisu
- g) dotácie zo štátneho rozpočtu na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok a dotácie zo štátnych fondov
- h) ďalšie dotácie zo štátneho rozpočtu v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok,
- i) účelové dotácie z rozpočtu vyššieho územného celku alebo z rozpočtu inej obce na realizáciu zmlúv podľa osobitných predpisov
- j) prostriedky z Európskej únie a iné prostriedky zo zahraničia poskytnuté na konkrétny účel
- k) iné príjmy ustanovené osobitnými predpismi

Obec môže na plnenie svojich úloh použiť aj:

- a) prostriedky mimorozpočtových peňažných fondov,
- b) prostriedky získané z rozdielu medzi výnosmi a nákladmi z podnikateľskej činnosti po zdanení,
- c) návratné zdroje financovania,
- d) združené prostriedky.

Výdavky rozpočtu obce

Z rozpočtu obce sa uhrádzajú:

- a) záväzky obce vyplývajúce z plnenia povinností ustanovených osobitnými predpismi,
- b) výdavky na výkon samosprávnych pôsobností obce podľa osobitných predpisov a na činnosť rozpočtových organizácií a príspevkových organizácií zriadených obcou,
- c) výdavky na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy podľa osobitných predpisov,
- d) výdavky spojené so správou, údržbou a zhodnocovaním majetku obce a majetku iných osôb, ktorý obec užíva na plnenie úloh podľa osobitných predpisov,

- e) záväzky vzniknuté zo spolupráce s inou obcou alebo s vyšším územným celkom, prípadne s ďalšími osobami na zabezpečenie úloh vyplývajúcich z pôsobnosti obce vrátane záväzkov vzniknutých zo spoločnej činnosti,
- f) výdavky vyplývajúce z medzinárodnej spolupráce obce,
- g) úroky z prijatých úverov, pôžičiek a návratných finančných výpomocí,
- h) výdavky súvisiace s emisiou cenných papierov vydaných obcou a na výdavky na úhradu výnosov z nich,
- i) iné výdavky ustanovené osobitnými predpismi.

Majetok obce

Majetok obce tvoria nehnuteľné a hnutel'né veci vrátane finančných prostriedkov, ako aj pohľadávka a iné majetkové práva ktoré sú vo vlastníctve obce. Majetok obce slúži na plnenie úloh obce. Majetok obce sa má zveľad'ovať a zhodnocovať a vo svojej celkovej hodnote zásadne nezmenšený zachovať. Darovanie nehnuteľného majetku obce je neprípustné, ak osobitný predpis neustanovuje inak. Majetok obce možno použiť najmä na verejné účely, na podnikateľskú činnosť a na výkon samosprávy obce. Majetok obce, ktorý slúži na verejné účely (najmä pre miestne komunikácie a iné verejné priestranstvá), je verejne prístupný a možno ho obvyklým spôsobom používať, ak jeho používanie obec neobmedzila. Majetok obce a nakladanie s ním upravuje zákon č. 138/1991 Zb. o majetku obcí, zmenený a doplnený zákonmi č. 306/1992 Zb., č. 43/1993 Z.z., č. 245/1994 Z.z., č. 147/1995 Z.z., a č. 447/2001 Z.z.

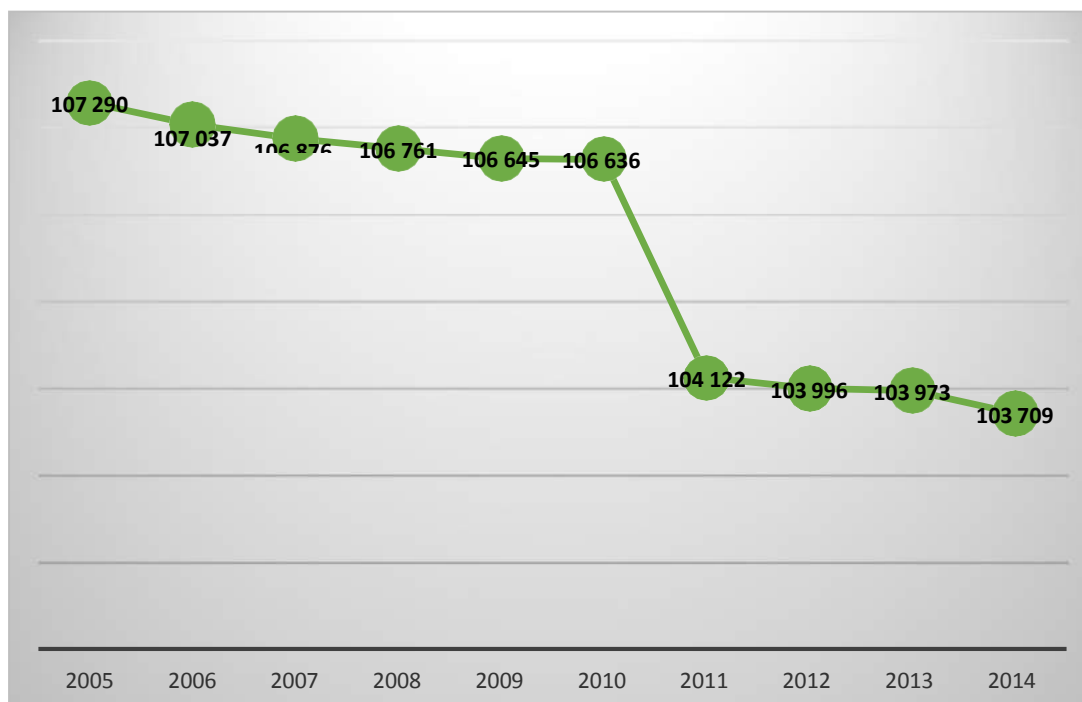
Hodnotenie predchádzajúceho obdobia

č.	Názov investície - projektu (obec, okres)	Číslo a názov aktivity	Klasifikácia investície (stavby) - triedy	Rok začatia	Ukazovateľ	Cena podľa vykonávacieho projektu		Objem finančných prostriedkov v príslušnom roku spolu			Finančné prostriedky podľa zdrojov								
				Rok dokončenia	Merná jednotka	Celkom	Z toho stavebná časť	Rok	Objem fin. prostriedkov	Z toho verejné investície	Štátny rozpočet	Rozpočet samosprávneho kraja	Rozpočet obce	Štátne účelové fondy	Úvery so zárukou štátu	Rozpočet EÚ	Kód OP	Súkr. zdroje	Iné zdroje
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
1	Nájomný bytový dom - 6 b.j. blok A	1.2.1. Výstavba nájomných bytov	1274 - Ostatné budovy, i.n.	2010	EU	356,00	356,00	2010	105,08				1,37	103,71					
				2011	EU			2011	253,61		70		0,88	105,87	76,98				
2	Modernizácia obecných budov I. etapa	1.1.1.Modernizácia budov obecného úradu	1230 - Budovy pre obchod a služby	2010	EU	411,60	411,60	2010	208,62		52,15					156,47			
				2011				2011	80,89		15,84					47,53			
											4,37					13,13			
				2012	EU			2012	67,03		11,82		19,72			35,47			
				2013				2013	70,7		56,18					14,52			
3	Čistenie jazier	4.1.1.1. Rekonštrukcia vodných plôch na zachytávanie dažďových vôd	1274 - Ostatné budovy, i.n.	2010	EU	1,78		2010	1,78				1,78						
				2011	EU	435,61		2011			44,06		6,81			384,74			
4	Rekonštrukcia verejného osvetlenia I. etapa	1.1.2. Rekonštrukcia a rozšírenie verejného osvetlenia	2420 - Ostatné inžinierske stavby, i.n.	2009	SK			2009					5						
				2010	SK	34,5		2010	34,5		33,19		1,31						
5	Rekonštrukcia verejného osvetlenia II. etapa	1.1.2. Rekonštrukcia a rozšírenie verejného osvetlenia	2420 - Ostatné inžinierske stavby, i.n.	2011	EU	5		2011					5						
				2012	EU	195,20		2012			18,2		22,28			154,71			
6	ČOV - pre 1000 EO	1.1.1. Vybudovanie ČOV	2223 - Miestne kanalizácie	2003	SK			2003					8,16						
								2004	2101,47		2000		101,47						
								2005	2838,058		2700		135,05						
								2006	3046,66		2900		146,66						
					EU			2009	63		60		3						

A.II ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA

Okres Komárno je okres v Nitrianskom kraji na Slovensku. Má rozlohu 1 100,14 km², žije tu 103 709 obyvateľov (ŠÚ SR, 2015) a priemerná hustota zaľudnenia je 94 obyvateľov na km² (údaje k 31. 12. 2014). Správne sídlo okresu je mesto Komárno. V okrese sa nachádzajú 3 mestá a 38 obcí.

Vývoj počtu obyvateľov okresu Komárno, 2005-2014

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Prirodzený úbytok obyvateľstva pokračuje, saldo migrácie ale naznačuje pozitívny vývoj, v posledných rokoch v okrese Komárno sa usídlilo viac ľudí, ako sa z neho vysťahovalo. V okrese žije viac žien, ako mužov, čo je podmienené aj strednou dĺžkou života žien o 7 rokov vyššou ako mužov. Vekové zloženie obyvateľstva indukuje v porovnaní s rokom 2005 nárast počtu obyvateľov v poproduktívnom veku a pokles počtu v ostatných kategóriách.

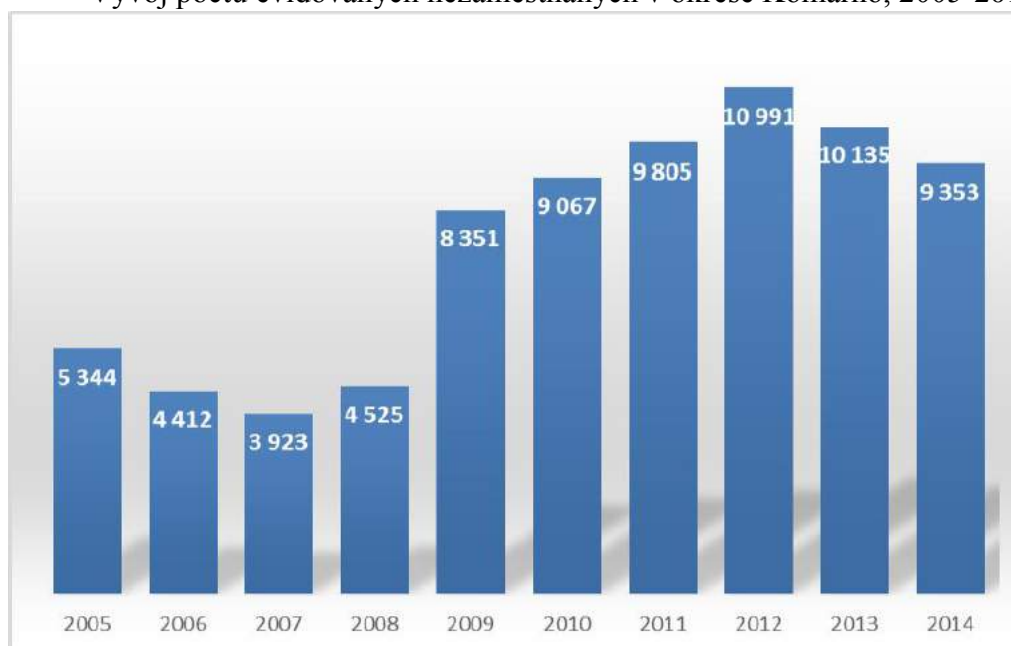
Okres napriek výhodnej geografickej pozícii v trojuholníku troch veľkomiest Viedeň – Bratislava – Budapešť bojuje s vysokou mierou nezamestnanosti.

Tab. 44: Štruktúra UoZ podľa doby trvania nezamestnanosti na rôznych regionálnych úrovniach k 30.06.2015

Územie	UoZ spolu	Z toho viac ako 12 mesiacov registrovaní UoZ	
		Počet	%
Okres Komárno	9248	5234	56,60
Nitriansky kraj	41362	20994	50,76
Slovenská republika	353844	189817	53,64

Obyvatelia okresu Komárno dochádzajú za prácou aj do okolitých okresov a do susedného Maďarska. Prihraničný priemyselný park (mesto Komárom) síce ponúka podstatne menej pracovných príležitostí v oblasti výroby spotrebnej elektroniky, mobilných telefónov a komponentov do automobilov, ako to bolo po minulé roky, ale vznikli nové pracovné príležitosti v mestách Győr, Tatabánya, Tata, Mór. Z regiónu Kolárovo si občania našli pracovné uplatnenie vo firme Samsung Galanta, tento zamestnávateľ zabezpečuje aj dopravu svojich zamestnancov.

Vývoj počtu evidovaných nezamestnaných v okrese Komárno, 2005-2014

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Nepriaznivým sa javí vývoj v štruktúre uchádzačov o zamestnanie podľa dosiahnutého stupňa vzdelania, najmä podľa dĺžky evidencie. Uchádzači vo veku 50 rokov a viac tvoria až 36% všetkých uchádzačov o zamestnanie, sú ťažko umiestniteľní, nakoľko trh práce v regióne vyžaduje flexibilnú pracovnú silu. Zo strany zamestnávateľov je záujem o mladých ľudí, ktorí sa dokážu prispôbiť novým technológiám a častým zmenám vo výrobnom procese.

Priame zahraničné investície v priemere na obyvateľa SR v období 2005 až 2012 vzrástli z úrovne 701 € na 1 782 €, ale okres Komárno je ešte stále investične poddimenzovaný, dlhodobo je hlboko pod celoslovenským priemerom. V Komárňanskom okrese v roku 2012 dosiahli priame zahraničné investície v priemere na obyvateľa 1 782 €, čo predstavuje 22% celoslovenského priemeru, ale iba 0,78% oproti okresu s najvyššou mierou priamych zahraničných investícií.

Štruktúru podnikateľského sektora tvorí hlavne odvetvie ľahkého priemyslu (výroba obuvi, potravinársky priemysel), potom nasleduje obchod a doprava. V okrese Komárno má výrazné zastúpenie aj poľnohospodárstvo. V roku 2014 bolo v okrese 5 535 podnikov. Počet podnikov rastie, čo je podmienené aj prihraničnou polohou okresu, legislatívnymi a

daňovými podmienkami výhodnými pre firmy z Maďarska. Počet podnikateľov podnikajúcich ako fyzické osoby od roku 2008 klesá.

Okres Komárno možno charakterizovať ako poľnohospodársky intenzívne využívanú krajinu. Prevládajúcou činnosťou je poľnohospodárska výroba so všetkými jej kladmi a zápormi. Priemysel je v okrese zastúpený v menšej miere, nachádza sa tu iba niekoľko väčších podnikov. Obyvateľ okresu Komárno vyprodukoval v roku 2013 v priemere vyše 366 kg odpadu, avšak z toho bolo zhodnotených len necelých 13% odpadu (55 kg/obyvateľa), čo je však o 16 kg zhodnoteného odpadu na obyvateľa viac ako minulý rok.

Tab. 45: Vybrané ukazovatele okresu Komárno

Okres Komárno, Nitriansky kraj	rok				
	2010	2011	2012	2013	2014
Vybrané ukazovatele demografického charakteru					
Počet obyvateľov k 31. 12. spolu	106 414	103 996	103 973	103 709	103 360
Z toho mužov	51 698	50 640	50 707	50 584	50 482
Z toho žien	54 716	53 356	53 266	53 125	52 878
Predproduktívny vek - EU (0 - 14)	14 090	13 728	13 599	13 464	13 392
Produktívny vek - EU (15 - 64)	77 400	75 231	75 011	74 549	74 295
Poproduktívny vek - EU (65 - 100+)	14 924	15 037	15 363	15 696	15 849
Celkový prírastok obyvateľstva	-222	-126	-23	-264	- 349
Saldo migrácie	226	154	336	165	131
Stredná dĺžka života pri narodení muži	70	70	70	71	
Stredná dĺžka života pri narodení ženy	77	78	78	78	
Vybrané ukazovatele sociálneho charakteru					
Nezamestnaní spolu	9 067	9 805	10 991	10 135	9 353
Miera evidovanej nezamestnanosti spolu	16	18	19	18	15
Miera evidovanej nezamestnanosti mužov	15	15	17	16	14
Miera evidovanej nezamestnanosti žien	18	20	22	20	18
Domový a bytový fond a technická vybavenosť					
Dokončené byty	130	160	266	140	
Podiel obyvateľov v domoch napojených na verejnú kanalizačnú sieť	31,3	31,9	34,6	34,9	
Podiel obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov	84,3	84,5	87	87,5	
Vybrané ukazovatele ekonomického charakteru					
Priemerná hrubá nominálna mzda zamestnanca podľa VZ o štruktúre miezd v €	583	636	659	702	751
Priame zahraničné investície v €	177 061 000	171 557 232	185 303 000		
PZI na obyvateľa v €	1 664	1 650	1 782		
Vybrané ukazovatele organizačnej štruktúry hospodárstva					
Podniky	3 204	3 676	4 303	5 092	5 353
Fyzické osoby -podnikatelia	7 973	7 593	7 282	7 193	6 906
Životné prostredie					

Produkcia tuhých emisií v t	384	415	416		
Množstvo komunálneho odpadu (kg/obyv.)	388	381	375	366	
Množstvo zhodnoteného kom. odpadu (kg./obyv.)	39	56	39	55	

STEEP analýza (analýza externého prostredia)

STEEP analýza pomôže získať obraz o sociálnom, technologickom, ekonomickom, ekologickom, politickom a hodnotovom prostredí, ktoré vplývajú na rozvoj obce.

Sociálne	Technologické	Ekonomické	Ekologické	Politické	Hodnoty
Starnutie obyvateľstva, rastúci záujem o sociálne služby	Úroveň technológií	Nové trhy	Dobrá stav životného prostredia	Politika vlády SR v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti	Zmena postojov k lokálnemu rozvoju
Zmena životného štýlu, spotrebných zvykov	Dostupnosť a využiteľnosť technológií	Nové príležitosti v oblasti priemyslu a služieb	Možnosti tvorby životného prostredia	Legislatíva	Organizačná kultúra
Zmeny postojov a správania - aktívny tretí sektor	Technológie využívané obyvateľmi, podnikateľmi		Politika životného prostredia	Zmena vlády ako výsledok volieb	Tímová spolupráca
Migrácia mladých ľudí za prácou	Digitalizácia verejnej správy a verejných služieb	Vplyv daňovej politiky	Podpora obnovy životného prostredia	Možnosť čerpania EŠIF obmedzená rôznymi limitmi	Osobné hodnoty
Móda					

Operačné programy v rokoch 2014-2020

Slovensko bude čerpať Európske štrukturálne a investičné fondy prostredníctvom 6 základných operačných programov:

- **OP Integrovaný regionálny operačný program (ORIROP)**
- **OP Ľudské zdroje (OP ĽZ)**
- **OP Kvalita životného prostredia (OP KŽP)**
- **OP Integrovaná infraštruktúra (OP II)**
- **OP Výskum a inovácie (OP VaI)**
- **OP Efektívna verejná správa (OP EVS)**

Samostatným režimom sa budú riadiť programy, ktoré sú implementované na základe špecifických usmernení Európskej komisie:

- **Technická pomoc**
- **Program rozvoja vidieka SR 2014-2020**

Opis základných prioritných osí **Integrovaného regionálneho operačného programu** na obdobie 2014-2020:

- Prioritná os č. 1: Bezpečná a ekologická doprava v regiónoch
  - Investičná priorita č. 1.1: Posilnenie regionálnej mobility prepojením sekundárnych a terciárnych uzlov s infraštruktúrou TEN-T vrátane multimodálnych uzlov
    - Špecifický cieľ 1.1: *Zlepšenie dostupnosti k cestnej infraštruktúre TEN-T a cestám I. triedy*
  - Investičná priorita č. 1.2: Vývoj a zlepšovanie ekologicky priaznivých, vrátane nízkohlukových a nízkouhlíkových dopravných systémov vrátane vnútrozemských vodných ciest a námornej dopravy, prístavov, multimodálnych prepojení a letiskovej infraštruktúry v záujme podpory udržateľnej regionálnej a miestnej mobility
    - Špecifický cieľ č. 1.2.1: *Zabezpečenie udržateľnej formy mobility prostredníctvom zvyšovania atraktivity a konkurencieschopnosti verejnej osobnej dopravy*
    - Špecifický cieľ č. 1.2.2: *Zvýšenie atraktivity a prepravnej kapacity nemotorovej dopravy (predovšetkým cyklistickej dopravy) na celkovom počte prepravených osôb*
- Prioritná os č. 2: Ľahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám
  - Investičná priorita č. 2.1: Investície do zdravotníckej a sociálnej infraštruktúry, ktoré prispievajú k celoštátnemu, regionálnemu a miestnemu rozvoju, znižujú nerovnosť z hľadiska zdravotného postavenia, podporujú sociálne začleňovanie prostredníctvom lepšieho prístupu k sociálnym, kultúrnym a rekreačným službám a prechod z inštitucionálnych služieb na komunitné
    - Špecifický cieľ č. 2.1.1: *Podporiť prechod poskytovania sociálnych služieb a zabezpečenia výkonu opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v zariadení z inštitucionálnej formy na komunitnú (poskytovanú na komunitnej úrovni)*
    - Špecifický cieľ č. 2.1.2: *Modernizovať zdravotnícku infraštruktúru za účelom zlepšenia dostupnosti ku kvalitným službám v integrovanej primárnej zdravotnej starostlivosti*
    - Špecifický cieľ 2.1.3: *Modernizovať infraštruktúru ústavných zariadení poskytujúcich akútnu zdravotnú starostlivosť, za účelom zvýšenia produktivity a zlepšenia dostupnosti ku kvalitným zdravotníckym službám*
  - Investičná priorita č. 2.2: Investovanie do vzdelania, školení a odbornej prípravy, zručností a celoživotného vzdelávania prostredníctvom vývoja vzdelávacej a výcvikovej infraštruktúry
    - Špecifický cieľ č. 2.2.1: *Zvýšenie hrubej zaškolenosti detí materských škôl*
    - Špecifický cieľ č. 2.2.2: *Zlepšenie kľúčových kompetencií žiakov základných škôl*

- Špecifický cieľ č. 2.2.3: *Zvýšenie počtu žiakov stredných škôl na odbornom výcviku*
- Prioritná os č. 3: Mobilizácia kreatívneho potenciálu v regiónoch
  - Investičná priorita č. 3.1: Podpora rastu priaznivého pre zamestnanosť, a to rozvíjaním vnútorného potenciálu ako súčasť územnej stratégie pre konkrétne oblasti vrátane konverzie upadajúcich priemyselných regiónov a posilnenia prístupnosti a rozvoja špecifických prírodných a kultúrnych zdrojov
    - Špecifický cieľ č. 3.1: *Stimulovanie podpory udržateľnej zamestnanosti a tvorby pracovných miest v kultúrnom a kreatívnom sektore prostredníctvom vytvorenia priaznivého prostredia pre rozvoj kreatívneho talentu a netechnologických inovácií*
- Prioritná os č. 4: Zlepšenie kvality života v regiónoch s dôrazom na životné prostredie
  - Investičná priorita č. 4.1: Podpora energetickej efektívnosti, inteligentného riadenia energie a využívania energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach vrátane verejných budov a v sektore bývania
    - Špecifický cieľ č. 4.1: *Zvýšenie energetickej efektívnosti budov na bývanie*
  - Investičná priorita č. 4.2: Investovanie do sektora vodného hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis Únie a pokryť potreby, ktoré členské štáty špecifikovali v súvislosti s investíciami nad rámec týchto požiadaviek
    - Špecifický cieľ č. 4.2.1: *Zvýšenie dostupnosti zdrojov podzemných vôd pre zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou*
  - Investičná priorita č. 4.3: *Prijímanie opatrení na zlepšenie mestského prostredia, revitalizácie miest, oživenia a dekontaminácie opustených priemyselných lokalít (vrátane oblastí, ktoré prechádzajú zmenou), zníženia znečistenia ovzdušia a podpory opatrení na zníženie hluku*
    - Špecifický cieľ č. 4.3.1: *Zlepšenie environmentálnych aspektov v mestách a mestských oblastiach prostredníctvom budovania prvkov zelenej infraštruktúry a adaptáciou urbanizovaného prostredia na zmeny klímy ako aj zavádzaním systémových prvkov znižovania znečistenia ovzdušia a hluku*
- Prioritná os č. 5: Miestny rozvoj vedený komunitou
  - Investičná priorita č. 5.1: Záväzné investície v rámci stratégií miestneho rozvoja vedeného komunitou
    - Špecifický cieľ č. 5.1.1: *Zvýšenie kapacít pre miestny rozvoj vedený komunitou*
    - Špecifický cieľ č. 5.1.2: *Zvýšenie tvorby pracovných miest rozvojom podnikania a inovácií na miestnej úrovni*
    - Špecifický cieľ 5.1.3: *Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach*

Stratégia **Operačného programu Ľudské zdroje** vychádza z Národného programu reforiem SR, ktorý definuje opatrenia na posilňovanie ekonomického rastu a zamestnanosti Slovenskej republiky. Tieto opatrenia prispievajú k naplneniu národných cieľov, ktoré sú v súlade so stratégiou Európa 2020. V oblasti vzdelávania, zamestnanosti a sociálneho začlenenia boli pre Slovenskú republiku zadefinované nasledujúce ciele:

- zlepšiť kvalitu základného vzdelávania, najmä zvýšením úrovne znalostí a zručností žiakov na priemerný počet bodov 505 v prieskume OECD – PISA 2018 (v roku 2012 472 bodov),
- dosiahnuť, aby najmenej 40% ľudí vo veku 30 – 34 rokov malo ukončené vysokoškolské alebo ekvivalentné vzdelanie (v roku 2011 23,4%),
- udržať podiel ľudí, ktorí predčasne ukončujú školskú dochádzku, pod 6% do roku 2020 (v roku 2013 6,3%),²
- zvýšiť mieru zamestnanosti obyvateľov vo veku 20 – 64 rokov na 72% do roku 2020 (zo 65% v rokoch 2011 a 2012),
- znížiť podiel populácie ohrozenej chudobou a sociálnym vylúčením na 17,2% do roku 2020 (z 20,5% v roku 2012).

Vzhľadom na výsledky SR v oblasti predčasného ukončovania školskej dochádzky nebudú prostredníctvom OP ĽZ podporované aktivity zamerané na zníženie celkovej miery ukončovania školskej dochádzky (s výnimkou investícií do podpory školskej dochádzky osôb zo sociálne znevýhodneného prostredia)

Opis základných prioritných osí Operačného programu Ľudské zdroje na programové obdobie 2014 – 2020:

- Prioritná os 1: Vzdelávanie

- Investičná priorita 1.1: Zvyšovanie významu trhu práce v oblasti systémov vzdelávania a odbornej prípravy, uľahčovanie prechodu od vzdelávania k zamestnanosti a zlepšovanie systémov odborného vzdelávania a prípravy a ich kvality, a to aj prostredníctvom mechanizmov na predvídanie zručností, úpravy učebných plánov a vytvárania a rozvoja systémov vzdelávania na pracovisku vrátane systémov duálneho vzdelávania a odborného vzdelávania
  - Špecifický cieľ 1.1.1: *Zvýšiť kvalitu vzdelávania na ZŠ a SŠ reflektujúc potreby trhu práce s dôrazom na podporu odborného vzdelávania a prípravy*
- Investičná priorita 1.3: Zlepšenie rovnakého prístupu k celoživotnému vzdelávaniu pre všetky vekové skupiny v rámci formálneho, neformálneho a bežného vzdelávania, zvyšovanie vedomostí, zručností a spôsobilostí pracovnej sily a podpora flexibilných spôsobov vzdelávania prostredníctvom usmerňovania pri výbere povolania a potvrdzovania nadobudnutých kompetencií
  - Špecifický cieľ 1.3.1: *Zvýšiť kvalitu a efektívnosť celoživotného vzdelávania s dôrazom na rozvoj kľúčových kompetencií, prehlbovanie a zvyšovanie kvalifikácie*
  - Špecifický cieľ 1.3.2: *Zlepšiť profesijné kompetencie pedagogických a odborných zamestnancov na všetkých stupňoch škôl vrátane prípravy na povolanie pedagóga*

- Prioritná os 2: Zamestnanosť

- Investičná priorita 2.1: Prístup uchádzačov o zamestnanie a neaktívnych osôb k zamestnaniu vrátane dlhodobo nezamestnaných a osôb, ktoré sú vzdialené od trhu práce, ako aj miestne iniciatívy v oblasti zamestnávania a podpora mobility pracovnej sily
  - Špecifický cieľ 2.1.1: *Zvýšiť zamestnanosť, zamestnateľnosť a riešiť nezamestnanosť s osobitným dôrazom na dlhodobo nezamestnaných, nízko kvalifikovaných, starších a zdravotne postihnuté osoby*

- Špecifický cieľ 2.1.2: *Zvýšiť zamestnanosť podporou tvorby pracovných miest, mobility pre získanie zamestnania, adaptability zamestnancov a podnikov, podporou udržateľnej samostatnej zárobkovej činnosti, začínajúcich podnikov a poľnohospodárskych a nepoľnohospodárskych aktivít vo vidieckych oblastiach*
  - Investičná priorita 2.2 Trvalo udržateľná integrácia mladých ľudí, najmä tých, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy, na trh práce, vrátane mladých ľudí ohrozených sociálnym vylúčením a mladých ľudí z marginalizovaných komunít, vrátane vykonávania systému záruk pre mladých ľudí
    - Špecifický cieľ 2.2.1: *Zvýšiť zamestnanosť, zamestnateľnosť a účasť mladých ľudí, najmä NEET, na trhu práce*
  - Investičná priorita 2.3: Rovnosť medzi mužmi a ženami vo všetkých oblastiach vrátane v oblasti prístupu k zamestnaniu, kariérnemu postupu, zosúladenia pracovného a súkromného života a presadzovania rovnakej odmeny za rovnakú prácu
    - Špecifický cieľ 2.3.1: *Zlepšením podmienok pre zosúladenie pracovného a rodinného života zvýšiť zamestnanosť osôb s rodičovskými povinnosťami, najmä žien*
    - Špecifický cieľ 2.3.2: *Znížiť horizontálnu a vertikálnu rodovú segregáciu na pracovnom trhu a v príprave na povolanie*
  - Investičná priorita 2.4: Modernizácia inštitúcií trhu práce, ako sú verejné a súkromné služby zamestnanosti, zlepšenie prispôsobenia sa potrebám trhu práce, vrátane opatrení zameraných na zlepšenie nadnárodnej pracovnej mobility, ako aj programov mobility a lepšej spolupráce medzi inštitúciami a príslušnými zainteresovanými stranami
    - Špecifický cieľ 2.4.1: *Zvýšiť kvalitu a kapacity verejných služieb zamestnanosti na zodpovedajúcu úroveň v nadväznosti na meniace sa potreby a požiadavky trhu práce, nadnárodnú pracovnú mobilitu, a zvýšiť účasť partnerov a súkromných služieb zamestnanosti na riešení problémov v oblasti zamestnanosti*
- Prioritná os 3: Sociálne začlenenie
  - Investičná priorita 3.1: Aktívne začlenenie, a to aj s cieľom podporovať rovnaké príležitosti a aktívnu účasť a zlepšenie zamestnateľnosti
    - Špecifický cieľ 3.1.1: *Zvýšenie účasti najviac znevýhodnených a ohrozených osôb v spoločnosti*
    - Špecifický cieľ 3.1.2: *Prevenca a eliminácia všetkých foriem diskriminácie*
  - Investičná priorita 3.2: Zlepšenie prístupu k cenovo prístupným, trvalo udržateľným a kvalitným službám vrátane zdravotnej starostlivosti a sociálnych služieb všeobecného záujmu
    - Špecifický cieľ 3.2.1: *Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť*
    - Špecifický cieľ 3.2.2: *Zlepšenie dostupnosti ku kvalitnej zdravotnej starostlivosti prostredníctvom štandardizácie klinických postupov a postupov pre výkon prevencie*
- Prioritná os 4: Integrácia marginalizovaných rómskych komunít
  - Investičná priorita 4.1: Sociálno-ekonomická integrácia marginalizovaných komunít, ako sú Rómovia

- Špecifický cieľ 4.1.1: *Zvýšiť vzdelanostnú úroveň príslušníkov MRK na všetkých stupňoch vzdelávania s dôrazom na predprimárne vzdelávanie*
- Špecifický cieľ 4.1.2: *Znížiť mieru nezamestnanosti rómskych mužov a žien*
- Špecifický cieľ 4.1.3: *Podporiť prístup k zdravotnej starostlivosti a verejnému zdraviu vrátane preventívnej zdravotnej starostlivosti, zdravotníckej osvedy a k zlepšeniu štandardov hygieny bývania*
- Prioritná os 5: Technická vybavenosť v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít
  - Investičná priorita 5.1: Poskytovanie podpory fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie zanedbaných komunít v mestských a vidieckych oblastiach
    - Špecifický cieľ 5.1.1: *Rast počtu rómskych domácností s prístupom k zlepšeným podmienkam bývania*
    - Špecifický cieľ 5.1.2: *Zlepšiť prístup ku kvalitnému vzdelávaniu vrátane vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve*
    - Špecifický cieľ 5.1.3: *Zlepšiť prístup ľudí z MRK k sociálnej infraštruktúre*
  - Investičná priorita 5.2 Poskytovanie podpory sociálnym podnikom
    - Špecifický cieľ 5.2.1: *Zvýšiť mieru zamestnanosti MRK v subjektoch sociálnej ekonomiky v územiach s prítomnosťou MRK*

Globálnym cieľom **Operačného programu Kvalita životného prostredia** je podporiť trvalo udržateľné a efektívne využívanie prírodných zdrojov, zabezpečujúce ochranu životného prostredia, aktívnu adaptáciu na zmenu klímy a podporu energeticky efektívneho nízkouhlíkového hospodárstva.

Opis základných prioritných osí Operačného programu Kvalita životného prostredia na obdobie 2014 – 2020:

- Prioritná os 1: Udržateľné využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja environmentálnej infraštruktúry
  - Investičná priorita 1 Prioritnej osi 1: Investovanie do sektora odpadového hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis Únie a pokryť potreby, ktoré členské štáty špecifikovali v súvislosti s investíciami nad rámec uvedených požiadaviek
    - Špecifický cieľ: *Zabezpečiť nakladanie s odpadmi v súlade s hierarchiou odpadového hospodárstva a za účelom plnenia požiadaviek environmentálneho acquis*
  - Investičná priorita 2 Prioritnej osi 1: Investovanie do sektora vodného hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis Únie a pokryť potreby, ktoré členské štáty špecifikovali v súvislosti s investíciami nad rámec uvedených požiadaviek
    - Špecifický cieľ 1: *Podporiť zabezpečenie plnenia predvstupových záväzkov SR voči EÚ v oblasti čistenia a odvádzania komunálnych odpadových vôd*
    - Špecifický cieľ 2: *Podpora zabezpečenia dostatočného množstva bezpečnej pitnej vody pre obyvateľstvo SR z verejných vodovodov*

- Špecifický cieľ 3: *Dosiahnutie potrebného stupňa sledovania a monitorovania vôd a vodných útvarov, ktorým sa zabezpečí vytvorenie a nastavenie podmienok pre opatrenia vedúce k dosiahnutiu dobrého ekologického stavu a potenciálu podzemných a povrchových vôd a vodných útvarov*
- Investičná priorita 3 Prioritnej osi 1: Ochrana a obnova biodiverzity a pôdy a podpora ekosystémových služieb, a to aj prostredníctvom sústavy Natura 2000 a zelenej infraštruktúry
  - Špecifický cieľ 1: *Zabezpečiť podmienky pre zachovanie biologickej diverzity a zlepšenie stavu ekosystémov v krajine*
- Investičná priorita 4 Prioritnej osi 1: Prijatie opatrení na zlepšenie mestského prostredia, revitalizácie miest, oživenia a dekontaminácie opustených priemyselných areálov (vrátane oblastí, ktoré prechádzajú zmenou), zníženie miery znečistenia ovzdušia a podpory opatrení na zníženie hluku
  - Špecifický cieľ 1: *Znížiť znečisťovanie ovzdušia a zlepšiť jeho kvalitu*
  - Špecifický cieľ 2: *Zabezpečiť sanáciu environmentálnych záťaží v mestskom prostredí, ako aj v opustených priemyselných lokalitách (vrátane oblastí, ktoré prechádzajú zmenou)*
- Prioritná os 2: Adaptácia na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy so zameraním na ochranu pred povodňami
  - Investičná priorita 1 Prioritnej osi 2: Podpora investícií na prispôsobovanie sa zmene klímy vrátane ekosystémových prístupov
    - Špecifický cieľ 1: *Zmierniť negatívne dôsledky zmeny klímy realizáciou adaptačných opatrení, najmä preventívnych opatrení na ochranu pred povodňami*
    - Špecifický cieľ 2: *Zlepšiť účinnosť sanácie, revitalizácie a zabezpečenia úložísk ťažobného odpadu*
- Prioritná os 3: Podpora riadenia rizík, riadenia mimoriadnych udalostí a odolnosti proti mimoriadnym udalostiam ovplyvneným zmenou klímy
  - Investičná priorita 1 Prioritnej osi 3: Podpora investícií na riešenie osobitných rizík, zabezpečíť predchádzanie vzniku katastrof a vyvíjanie systémov zvládania katastrof
    - Špecifický cieľ 1: *Zvýšiť úroveň pripravenosti na zvládanie mimoriadnych udalostí ovplyvnených zmenou klímy*
    - Špecifický cieľ 2: *Zvýšiť účinnosť preventívnych a adaptačných opatrení na elimináciu environmentálnych rizík (okrem protipovodňových opatrení)*
    - Špecifický cieľ 3: *Zvýšiť efektívnosť komplexného manažmentu mimoriadnych udalostí ovplyvnených zmenou klímy*
- Prioritná os 4: Energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch
  - Investičná priorita 1 Prioritnej osi 4: Podpora výroby a distribúcie energie z obnoviteľných zdrojov
    - Špecifický cieľ 1: *Zvýšenie podielu OZE na hrubej konečnej energetickej spotrebe*
  - Investičná priorita 2 Prioritnej osi 4: Podpora energetickej efektívnosti a využívania energie z obnoviteľných zdrojov v podnikoch
    - Špecifický cieľ 1: *Zníženie energetickej náročnosti a zvýšenie využívania OZE v podnikoch*

- Investičná priorita 3 Prioritnej osi 4: Podpora energetickej efektívnosti, inteligentného riadenia energie a využívania energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach, vrátane verejných budov a v sektore bývania
  - Špecifický cieľ 1: *Zníženie spotreby energie pri prevádzke verejných budov*
- Investičná priorita 4 Prioritnej osi 4: Podpora nízkouhlíkových stratégií pre všetky typy území, najmä pre mestské oblasti, vrátane podpory udržateľnej multimodálnejestskej mobility a adaptačných opatrení, ktorých cieľom je zmiernenie zmeny klímy
  - Špecifický cieľ 1: *Podpora energetickej efektívnosti, využívania OZE a znižovania emisií skleníkových plynov prostredníctvom poradenstva, informovanosti a monitorovania*
  - Špecifický cieľ 2: *Podpora energetickej efektívnosti, využívania OZE a znižovania emisií skleníkových plynov prostredníctvom regionálnych a lokálnych akčných plánov udržateľnej energetiky a rozvoja energetických služieb*
- Investičná priorita 5 Prioritnej osi 4: Podpora využívania vysoko účinnej kombinovanej výroby tepla a elektrickej energie na základe dopytu po využitel'nom teple
  - Špecifický cieľ 1: *Rozvoj účinnejších systémov centralizovaného zásobovania teplom založených na dopyte po využitel'nom teple*

Opis 7. opatrenia Programu rozvoja vidieka SR na obdobie 2014-2020:

OPATRENIE 7: ZÁKLADNÉ SLUŽBY A OBNOVA DEDÍN VO VIDIECKYCH OBLASTIACH

- *Podopatrenie 7.2: Podpora investícií do budovania, zlepšenia alebo rozšírenia všetkých typov malej infraštruktúry vrátane investícií do obnoviteľných zdrojov energie a úspor energie*
  - Názov operácie: Využitie obnoviteľných zdrojov energie
 Opis operácie: Výstavba nových, rekonštrukcia, modernizácia a oprava zariadení na využívanie OZE pre spotrebu energie v budove – napr. zriaďovanie kotolní a príslušných rozvodov pre budovy v majetku obce (napr. vykurovanie a zohrievanie vody v obecnom úrade, nájomných bytov, kultúrneho domu a pod.). Oprávnenými môžu byť aj investície smerujúce k zvyšovaniu energetickej efektívnosti budov (napr. zatepl'ovanie, výmena okien, regulácia vykurovacej sústavy), ale len ak sú súčasťou projektu, ktorý je spojený s využívaním OZE.
 Prijímateľ podpory: obce vo vidieckych oblastiach s počtom obyvateľov do 1000 (vrátane)
  - Názov operácie: Investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov
 Opis operácie:
    - výstavba, rekonštrukcia, modernizácia, dostavba kanalizácie, vodovodu, alebo čistiarnie odpadových vôd;
    - výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií, lávok, mostov, chodníkov a záchytných parkovísk, autobusových zastávok – za predpokladu, že prispievajú k ekonomickému rozvoju, verejnemu záujmu, k rozvoju vidieckeho cestovného

ruchu a bezpečnosti obyvateľov, výstavba, rekonštrukcia a údržba odvodňovacích kanálov, prehlbovanie existujúcich obecných studní.

Prijímateľ podpory: 1. obce vo vidieckych oblastiach s počtom obyvateľov do 1000 (vrátane), 2. pri investíciách do kanalizácií a ČOV - obce vo vidieckych oblastiach s počtom obyvateľov do 1000 (vrátane) s výnimkou obcí, ktoré sú súčasťou aglomerácie nad 2000 EO ako aj aglomerácie pod 2000 EO, ktorá zasahuje do chránených vodohospodárskych oblastí. 3. združenia obcí/skupiny obcí.

- *Podopatrenie: 7.3 Podpora infraštruktúry širokopásmového internetu vrátane jej budovania, zlepšenia a rozšírenia, podpora pasívnej infraštruktúry širokopásmového internetu a zabezpečenie prístupu k širokopásmovému internetu a verejnému e-governmentu*

- *Názov operácie:* Budovanie širokopásmového internetu *Opis operácie:* Vytvorenie prístupu k širokopásmovému internetu prostredníctvom budovania prístupových sietí vrátane zriadenia verejne prístupného miesta.

Prijímateľ podpory: 1. Obce vo vidieckych oblastiach do 500 obyvateľov(vrátane) definované ako biele miesta z hľadiska pokrytia širokopásmovým internetom; 2. združenia/skupiny obcí.

- *Podopatrenie: 7.4 Podpora investícií do zriaďovania, zlepšenia alebo rozšírenia miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane služieb v oblasti voľného času a kultúry a do súvisiacej infraštruktúry* *Názov operácie:* Investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry

Opis operácie:

- investície súvisiace so zlepšovaním vzhľadu obcí a s vytváraním podmienok pre trávenie voľného času vrátane príslušnej infraštruktúry – úprava verejných priestranstiev, tvorba parkov, výstavba/rekonštrukcia/modernizácia športovísk a detských ihrísk, amfiteátrův, investície do rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre komunitnú/spolkovú činnosť vrátane rekonštrukcie existujúcich kultúrnych domov;

- zriadenie nových, prístavba, prestavba, rekonštrukcia a modernizácia existujúcich domov smútku vrátane ich okolia

- investície súvisiace so zvyšovaním kvality života obyvateľov - investície spojené s odstraňovaním malých tzv. divokých skládok odpadov resp. opusteného odpadu

- investície súvisiace so zvýšením bezpečnosti a prevencie proti vandalizmu na verejných priestoroch (montáž kamerových systémův a iných bezpečnostných prvkův)

- investície súvisiace s vytváraním podmienok pre rozvoj podnikania – rekonštrukcie nevyužívaných objektův v obci pre podnikateľskú činnosť, výstavba/rekonštrukcia tržníc pre podporu predaja miestnych produktův

Prijímateľ podpory: • obce vo vidieckych oblastiach s počtom obyvateľov do 1000(vrátane); • združenia/skupiny obcí.

- *Podopatrenie: 7.5 Podpora investícií pre verejné využívanie rekreačnej infraštruktúry, informačnej a drobnej infraštruktúry cestovného ruchu*

- *Názov operácie:* Rozvoj a marketing vidieckeho cestovného ruchu

Opis operácie:

- investície, ktoré súvisia s vytvorením, udržiavaním, obnovou a skvalitňovaním turisticky zaujímavých bodův a miest vrátane príslušnej infraštruktúry - kultúrne a

prírodné dedičstvo, národné kultúrne pamiatky a pamiatkové územia, prírodné úkazy, historické, prírodné a iné zaujímavosti, zriadenie múzejných zariadení a galerijných zariadení a pod.;

- investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a informačných tabúl v turistických lokalitách na verejné využitie, budovanie drobných obslužných zariadení pre turistov; - marketing a manažment služieb vidieckeho cestovného ruchu a

- propagácie územia rôznymi formami (tlačené/elektronické formy propagácie, podujatia zamerané na propagáciu, veľtrhy ...);

- budovanie, rekonštrukcia náučných chodníkov, cykloturistických chodníkov, ich napojenie na náučné chodníky, budovanie doplnkovej infraštruktúry (odpočinkové miesta, prístrešky, stojany na bicykle a pod.), výstavba vyhliadkových veží, budovanie, údržba a obnova cykloturistického značenia na existujúcich cykloturistických trasách;

- informačné body, smerové tabule, KIOSK.

Prijímateľ podpory: 1. obce vo vidieckych oblastiach s počtom obyvateľov do 1000 (vrátane). 2. združenia/skupiny obcí.

A.III ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA

Vyhodnotenie prieskumu verejnej mienky

Prieskum verejnej mienky bol vykonaný v roku 2015. V rámci prieskumu bola oslovená každá domácnosť obce Martovce. Vyplnením krátkeho dotazníka občania mohli vyjadriť svoj názor, napísať svoje pripomienky, návrhy k plánu budúceho rozvoja obce s cieľom zlepšenia kvality života v obci. Občania mali možnosť vyplniť dotazníky elektronicky alebo papierovou formou, boli oznámení o prieskume v miestnych médiách a na stretnutiach. Pre starších občanov boli rozdane vytlačené dotazníky pomocou obecných úradov, mladí to vyplnili väčšinou elektronicky. Občania vyplnené dotazníky mohli odovzdať na obecnom úrade.

V rámci prieskumu sme položili 13 otázok, v ktorých sme občanov žiadali na vyjadrenie názorov na súčasnú situáciu a o návrhy na riešenie aktuálnych problémov. Skupina otázok na prípravu problémovej analýzy sa týkala konkrétnych návrhov na zlepšenie života v nasledujúcich oblastiach:

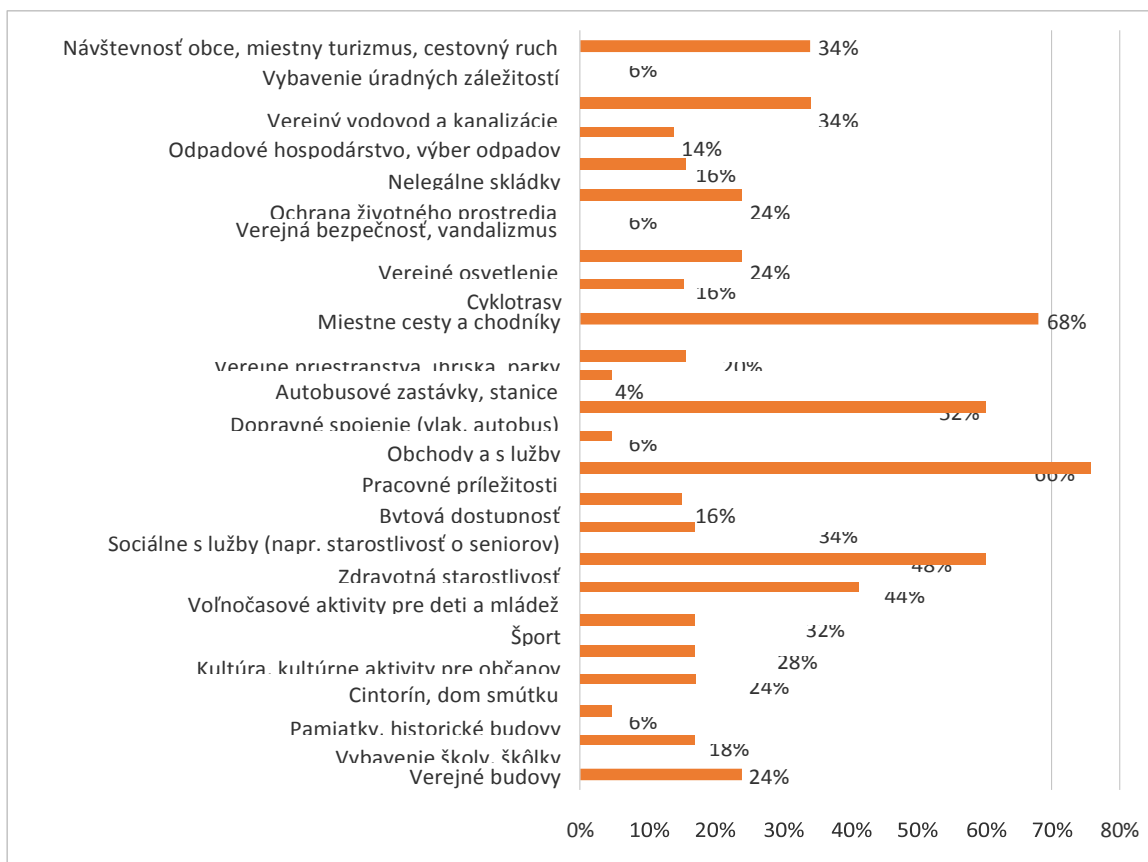
- rozvoj hospodárstva
- verejné služby (školsťvo, zdravotníctvo, sociálne veci)
- využitie voľného času (možnosti športovania, zábavy a kultúrneho vyžitia)
- ochrana životného prostredia
- infraštruktúra

Analýza respondentov

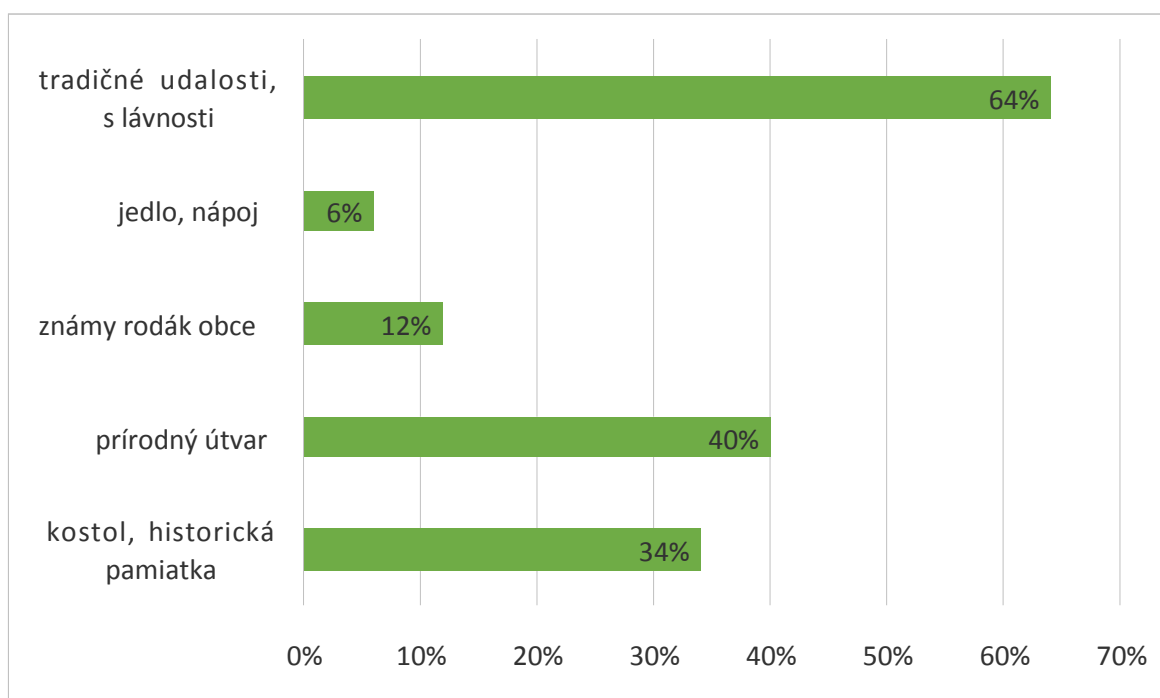
Dotazník vyplnilo 46 respondentov.

Parametre respondentov		
	Absolútne	Percentuálne
Pohlavie		
žena	34	68%
muž	16	32%
Vek		
do 20 rokov	7	14%
21-30 rokov	17	34%
31-40 rokov	13	26%
41-50 rokov	4	8%
51-60 rokov	8	16%
nad 60 rokov	1	2%
Ekonomická pozícia		
zamestnanec	30	60%
podnikateľ	6	12%
študent	7	14%
dôchodca	3	6%
nezamestnaný	3	6%
iná	1	2%

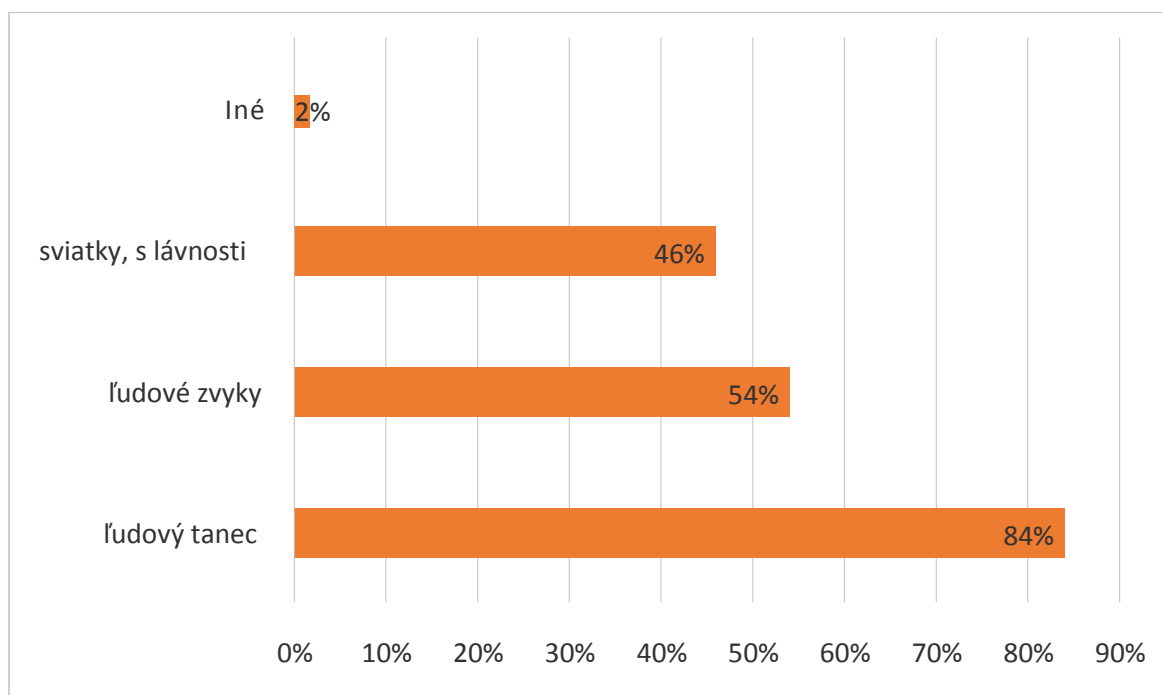
V prvej otázke sme sa pýtali, ktoré zo zadaných oblastí je podľa názoru respondentov potrebné v obci čo najskôr riešiť a rozvíjať.

Čo je podľa Vás najväčšou pozoruhodnosťou v obci? (Môžete uviesť aj viac možností.)

Aké tradície sa udržiavajú v obci?

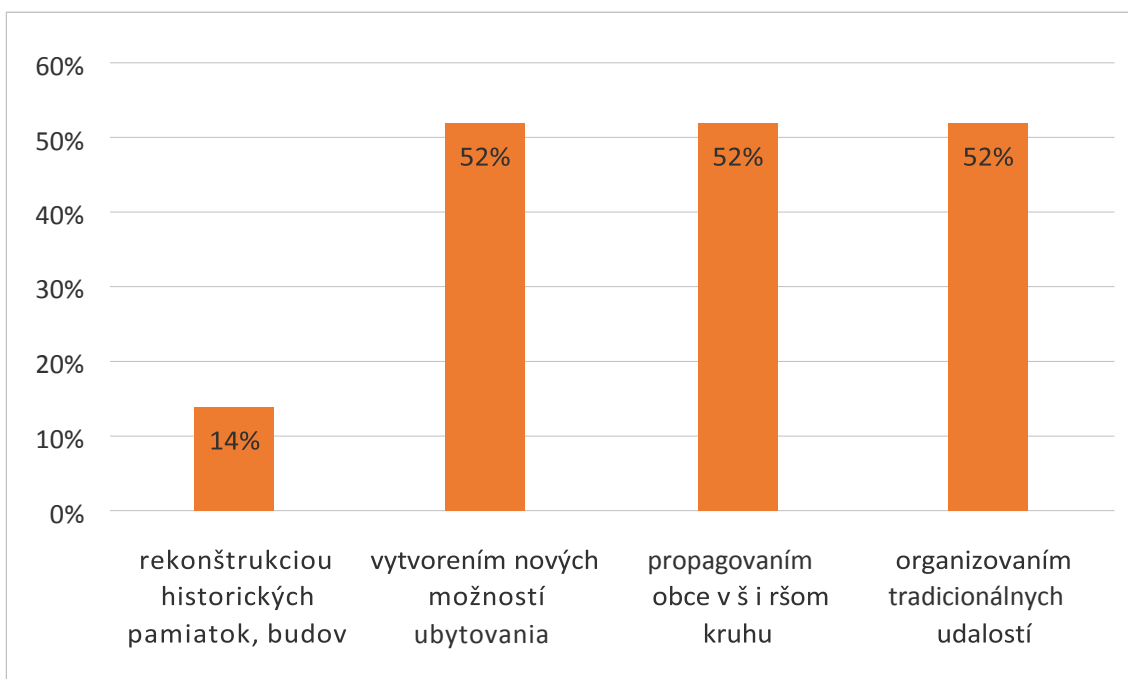
Aké ľudové remeslá sa zachovali a pestujú sa na vysokej úrovni v obci?

rybárstvo
poľnohospodárstvo
ľudový tanec
rezbárstvo
kováčstvo, stolárstvo
vyšívanie

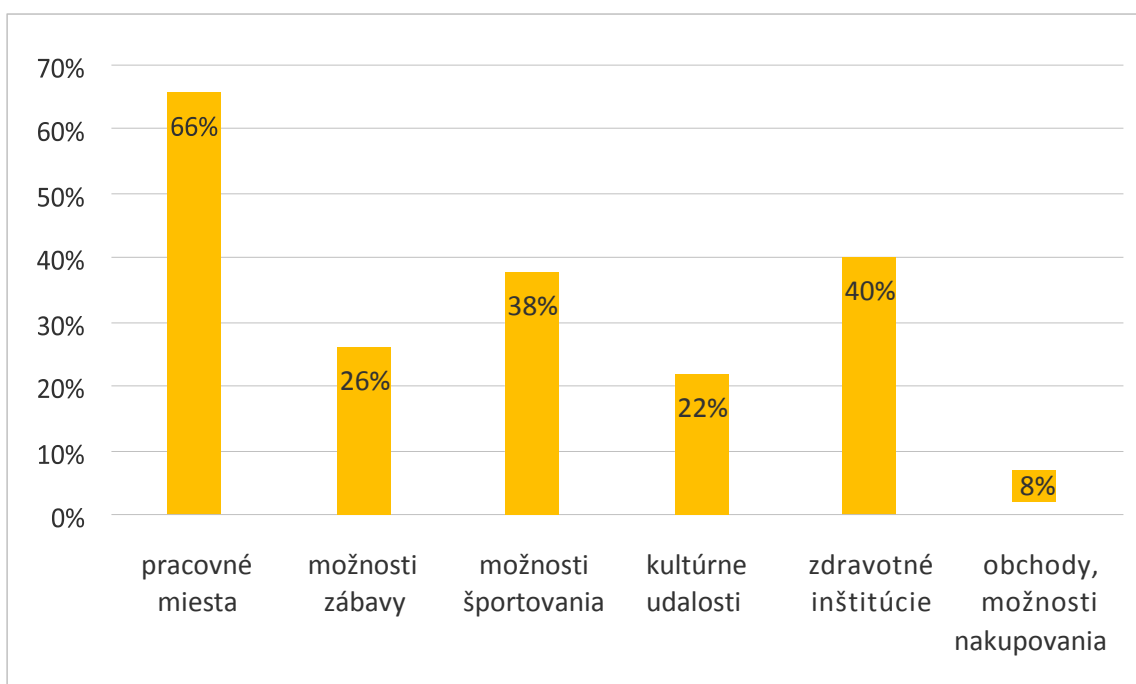
Aké obchody a služby v obci Vám chýbajú?

lekár, lekáreň,
bar, reštaurácia, cukráreň pre mladých a pre rodičov s deťmi
bankomat

Ako by sa dalo podľa Vás pritiahnúť viac návštevníkov a turistov do obce?

Čo Vám v obci najviac chýba?

Vaše námety, poznámky na zlepšenie života v obci:

- lekár a lekáreň
- dlhšia otváracia doba úradov a obchodov
- dom seniorov

SWOT analýza potenciálu rozvoja obce

Analýza rozvojového potenciálu obce Martovce formou SWOT analýzy je spracovaná na základe auditu rozvojových zdrojov obce. Analýza sa dotýka 4 oblastí: **1.** Poloha, prírodné pomery, životné prostredie **2.** Bytový fond, technická infraštruktúra **3.** Ľudské zdroje, trh práce, školstvo, zdravotníctvo, sociálna oblasť, šport, kultúra **4.** Hospodárstvo, ekonomický rozvoj.

Poloha, prírodné pomery, životné prostredie

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • dobrá geografická poloha vzhľadom k rozvojovým pólom Bratislava, Budapešť, Nitra, Nové Zámky, Komárno • veľmi priaznivé prírodné podmienky pre rozvoj poľnohospodárstva a cestovného ruchu • prírodné lokality s významnými estetickými a biologickými hodnotami (revitalizované jazerá v centre obce, fauna, flóra) • veľa priestorov pre oddych v centre obce • absencia väčších zdrojov znečisťovania živ. prostredia - dobrá kvalita živ. prostredia • aktivity obce cieľom zabezpečiť koordinovaný socio-ekonomický a priestorový rozvoj obce • systém separovaného zberu odpadu v obci • spracovaný územný plán a program hosp. a soc. rozvoja obce	<ul style="list-style-type: none"> • vysoký podiel ornej pôdy na úkor lesných a trvalých trávnych porastov - intenzívne využívaná poľnohospodárska pôda (veľké bloky parciel ornej pôdy) • nevyhovujúci ekologický stav miestnych vodných plôch • existencia nelegálnych skládok odpadu v katastri obce • chýbajúci zberný dvor
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • zintenzívnenie spolupráce s okolitými obcami, ako aj s obcami zo zahraničia • využitie potenciálu rozvoja cestovného ruchu • zvýšenie ekologickej stability územia – uplatnenie princípov trvalo udržateľného rozvoja v ďalšom rozvoji územia • realizovanie projektov zameraných na zlepšenie stavu životného prostredia vo všetkých jeho zložkách • vybudovanie náučných chodníkov	<ul style="list-style-type: none"> • stagnácia už nadviazanej lokálnej, regionálnej, ako aj medzinárodnej spolupráce, resp. nenadviažu sa nové partnerské vzťahy • znižovanie ekologickej stability krajiny v dôsledku intenzívneho sa stresových faktorov (vysoko intenzívna poľnohospodárska výroba, znečisťovanie prírody vplyvom rozvoja dopravy)

Bytový fond, technická infraštruktúra

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> •prebiehajúca výstavba ČOV •dobré pokrytie obce GSM signálom •dostupnosť širokopásmového internetu 	<ul style="list-style-type: none"> •nedostatok možností nájomného bývania •zlý technický stav miestnych komunikácií •zlý technický stav a nízka atraktivita centrálného námestia, ktoré je v pôvodnom stave •nevyhovujúci stav časti verejného osvetlenia •nevyhovujúci stav obecného rozhlasu •nevyhovujúci stav verejného vodovodu •absencia kanalizácie •nadpriemerný vek bytového fondu •nevyhovujúci stav autobusových zastávok v obci •absencia vybudovaných cyklotrás •nedostatočná ochrana verejných priestranstiev •chýbajúce hrobové miesta •vysoká energetická náročnosť verejných budov
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> •výstavba nájomných bytov •rekonštrukcia miestnych komunikácií •rekonštrukcia verejného vodovodu •dokončenie výstavby ČOV •rekonštrukcia verejného osvetlenia •vytvorenie podmienok pre rozvíjanie a skvalitnenie bytového fondu obce •vybudovanie cyklotrás 	<ul style="list-style-type: none"> •nedostatok finančných prostriedkov na ďalšie skvalitnenie technickej infraštruktúry •nerozšírenie kanalizácie •zhoršenie kvality miestnych komunikácií z dôvodu nedostatku financií na ich údržbu

Ludské zdroje, trh práce, školstvo, zdravotníctvo, sociálna oblasť, šport, kultúra

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> •multikultúrny ráz obyvateľstva a dobré skúsenosti s multietnickým spoložitím •potenciál nových zdrojov zamestnanosti v sektore služieb cestovného ruchu •dobrá vybavenosť obce kultúrnymi zariadeniami •dobrá spolupráca obecného zastupiteľstva s aktérmi lokálneho života •vysoká angažovanosť obce o spoluprácu s ďalšími obcami v riešení spoločných problémov 	<ul style="list-style-type: none"> •nepriaznivá veková štruktúra obyvateľstva, silne starnúca populácia •vysoká mortalita – prirodzený úbytok obyv. •vysoká miera nezamestnanosti •absencia zdravotníckych služieb v obci •nevyhovujúca vzdelanostná úroveň obyvateľstva - nízky podiel obyvateľstva s vysokoškolským vzdelaním •nízka vybavenosť obce športovými zariadeniami pre širokú verejnosť •nedostatok vhodných priestorov pre rozvoj aktivít mimovládnych organizácií
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> •rozvoj cestovného ruchu a multifunkčného poľnohospodárstva – kladný vplyv na tvorbu nových pracovných miest •obnovenie a rozvíjanie tradičných remesiel - tvorba nových pracovných miest •rozvoj celoživotného učenia ako záruky rozvoja adaptability pracovnej sily •zvýšenie starostlivosti o starých obyvateľov obce •vybudovanie priestorov pre rozvoj aktivít mimovládnych organizácií, pre klubovú činnosť •výstavba nových športových zariadení •rozšírenie kultúrno-spoločenského centra obce 	<ul style="list-style-type: none"> •pretrvávajúca nepriaznivá veková štruktúra obyvateľstva a výraznejšie starnutie populácie •odchod mladých a vzdelaných ľudí z obce z dôvodu chýbajúcich perspektív v obci, ako aj v jej mikropriestore •apatia nezamestnaných - pasívne zotrvávanie v sociálnej sieti •rast marginalizácie, vytlačovanie čoraz väčšieho počtu rizikových skupín účastníkov z trhu práce a prehlbenie sociálnej exklúzie •nedostatok finančných prostriedkov na skvalitnenie kultúrno-spoločenskej infraštruktúry obce •nedostatok finančných prostriedkov na rozvoj sociálnej infraštruktúry

Hospodárstvo, ekonomický rozvoj

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • krásny estetický vzhľad krajiny - priaznivé prírodné podmienky pre vidiecky cestovný ruch a cykloturistiku • existencia kvalitnej kultúrnej infraštruktúry – možnosť rozvoja kultúrneho cestovného ruchu • priaznivé podmienky pre multifunkčné poľnohospodárstvo – tradícia podnikania v poľnohospodárstve • blízkosť cyklotrás regionálneho, národného aj nadnárodného významu	<ul style="list-style-type: none"> • nízka efektívnosť poľnohospodárskej výroby • zastaranosť technického vybavenia, strojov a zariadení v poľnohospodárskych podnikoch - nedostatočná kapitálová vybavenosť agropodnikov • nízka úroveň materiálno-technickej základne pre rozvoj cestovného ruchu • chýbajúce prepojenie na okolité cyklotrasy
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • zvyšujúci záujem o vidiecku rekreáciu • zvyšujúci záujem o eko- a bioprodukty • rozvoj nepotravinárskeho poľnohospodárstva - diverzifikácia tradičných činností poľnohospodárskych subjektov (napr. rozvoj agroturistiky, pestovanie liečivých rastlín, rozvíjanie ovocinárstva, poľovníctvo, oživenie remesiel) • vybudovanie služieb vidieckej turistiky a agroturistiky • rozvíjanie zariadení na športovo-telovýchovnú činnosť • rozvoj spolupráce subjektov hospodárskeho života • efektívne využitie podporných programov na rozvoj poľnohospodárstva a vidieka • vytvorenie informačného systému o cestovnom ruchu obce • vybudovanie kompaktnej výrobné-podnikateľskej zóny na východnom okraji obce	<ul style="list-style-type: none"> • znehodnocovanie prírodného agropotenciálu územia • nerozvíjanie marketingu územia a úrovne poskytovaných služieb cestovného ruchu • nezáujem o turistické produkty obce i regiónu • implementácia investičných programov bez rešpektovania princípov trvalo udržateľného rozvoja • neschopnosť subjektov písať kvalitné projekty a využívať podporné programy štátu a EÚ

B – STRATEGICKÁ ČASŤ

Strategická časť obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jeho vnútorných špecifik a určí hlavné ciele a priority rozvoja mesta pri rešpektovaní princípov regionálnej politiky v záujme dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia.

Pri spracovaní tohto dokumentu boli plno akceptované najvýznamnejšie rozvojové dokumenty týkajúce sa územia obce – Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2014-2020, ako aj s Národná stratégia regionálneho rozvoja SR (schválená uznesením Vlády SR č. 222 zo 14.mája 2014), Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 (KURS 2001), Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2012-2018, Územný plán Nitrianskeho samosprávneho kraja, Regionálna inovačná stratégia NSK na roky 2014-2020, Stratégia rozvoja vidieka NSK 2009-2015, Územný plán obce, ako aj zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja.

Zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja definuje Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce nasledovne v § 8:

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce

(1) Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza, a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie obce.

(2) Vypracovanie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce zabezpečuje obec pri uplatnení partnerstva.

(3) Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce pozostáva z analyticko-strategickej časti a programovej časti.

(4) Analyticko-strategická časť obsahuje najmä

- a) súhrnnú geografickú, kultúrno-historickú a sociálno-ekonomickú charakteristiku obce a charakteristiku stavu vybavenosti a obsluhy územia obce,
- b) hodnotenie a analýzu hospodárskej situácie, sociálnej situácie, environmentálnej situácie a situácie v oblasti kultúry a vybavenosti a obsluhy územia obce,
- c) analýzu väzieb strategických dokumentov v oblasti regionálneho rozvoja s územím obce,
- d) určenie rozvojového potenciálu a limitov rozvoja územia obce, definovanie podmienok udržateľného rozvoja obce,
- e) stratégiu rozvoja obce, pri zohľadnení jej vnútorných špecifik, ktorá určí hlavné smery, priority a ciele rozvoja obce,
- f) analýzu finančných potrieb a možností financovania programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce.

(5) Programová časť obsahuje najmä

- a) zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce,
- b) inštitucionálne zabezpečenie a organizačné zabezpečenie realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce,
- c) finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce,
- d) systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov,

e) časový harmonogram realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce.

(6) Aktualizácia programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce sa vypracúva podľa potreby.

(7) Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce a jeho aktualizáciu schvaľuje obecné zastupiteľstvo.

(8) Schválenie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce a príslušnej územnoplánovacej dokumentácie, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis,⁸⁾ je podmienkou na predloženie žiadosti obce o poskytnutie finančného príspevku zo štátneho rozpočtu a z doplnkových zdrojov podľa § 4 ods. 2.

Pôsobnosť obcí pri podpore regionálneho rozvoja zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja definuje nasledovne v § 12:

Obec vo svojej pôsobnosti na účely podpory regionálneho rozvoja

a) analyzuje a hodnotí úroveň rozvoja svojho územia a jeho častí, zabezpečuje jeho trvalo udržateľný hospodársky rozvoj, sociálny rozvoj a územný rozvoj,

b) zabezpečuje a koordinuje vypracovanie a realizáciu programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce, pravidelne ho monitoruje a každoročne vyhodnocuje jeho plnenie, zabezpečuje súlad programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce s územnoplánovacou dokumentáciou, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis,

c) spolupracuje s vyšším územným celkom, na území ktorého sa obec nachádza, na príprave a realizácii programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku a na účely evidencie poskytuje vyššiemu územnému celku program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce,

d) podieľa sa na plnení úloh, ktoré súvisia so zameraním podpory regionálneho rozvoja podľa § 3, v spolupráci s ministerstvom a ostatnými sociálno-ekonomickými partnermi, ktorí sa nachádzajú na území obce,

e) vytvára podmienky na vznik a rozvoj územnej spolupráce a partnerstiev,

f) spolupracuje s ďalšími obcami, regiónmi a územnými celkami alebo s orgánmi iných štátov, ktoré plnia funkcie územnej samosprávy,

g) podporuje rozvoj podnikateľských aktivít potrebných na rozvoj obce.

Stratégia, priority a ciele Partnerskej dohody Slovenskej republiky na roky 2014-2020 budú implementované prostredníctvom operačných programov v rámci jednotlivých cieľov politiky EÚ. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Martovce zohľadňuje možnosti získavania zdrojov z operačných programov na roky 2014-2020. Podľa cieľov politiky Európskej únie obec Martovce leží v NUTS 2 regióne, ktorý spadá pod kategórie menej rozvinuté regióny (HDP na obyvateľa < 75 % priemeru EÚ-27).

Európska územná spolupráca, v rámci ktorej pre riešené územie veľký význam má cezhraničná spolupráca implementovaná prostredníctvom operačného programu Program cezhraničnej spolupráce Maďarsko – Slovenská republika 2014-2020. Tento programový dokument plne zohľadňuje horizontálne priority, ktoré sú svojím charakterom a vplyvmi prierezovými témami všetkých priorít a budú rešpektované pri každom projekte/skupine projektov operačných programov, bez ohľadu na podporovanú tému alebo územie.

Územné plánovanie

Územné plánovanie patrí k dôležitým nástrojom rozvoja sídiel. Územnoplánovacia dokumentácia komplexne rieši priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia, zosúladzuje záujmy a

činnosti ovplyvňujúce územný rozvoj, životné prostredie a ekologickú stabilitu a ustanovuje regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využívania územia.

Obstarávanie územných plánov v súlade s novelami stavebného zákona č. 50/1976 Zb. patrí do kompetencie obcí. Územné plánovanie komplexne rieši funkčné využitie územia, jeho cieľom je vytvárať predpoklady k súlade výstavby a iných činností ovplyvňujúcich rozvoj obce.

Obec Martovce má vypracovaný Územný plán obce.

Strategický program a akčný plán Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Martovce sú v súlade s globálnym cieľom, strategickými cieľmi a prioritami Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2012-2018.

PHSR Nitrianskeho samosprávneho kraja definuje nasledovnú rozvojovú víziu pre kraj: *„Nitriansky kraj bude dynamicky sa rozvíjajúci región využívajúci exogénne aj endogénne rozvojové zdroje. Hospodárstvo bude založené na moderných technológiách produkujúcich výrobky s vysokou pridanou hodnotou. Moderné a efektívne multifunkčné poľnohospodárstvo produkujúce dostatok kvalitných potravín, poskytujúce atraktívne pracovné príležitosti pre vidiecke obyvateľstvo, bude spolu s cestovným ruchom osou integrovaného rozvoja vidieckeho priestoru. Východiskom pre dosiahnutie týchto cieľov bude kvalitný integrovaný systém vzdelávania, poskytujúci občanom lepšie možnosti realizácie v profesijnom aj osobnom živote. Rastúca kvalita života bude sprevádzaná udržateľným rozvojom kvality zložiek životného prostredia a krajiny.“*

PHSR Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2012-2018 definuje 5 strategických cieľov v 5 prioritných oblastiach:

- **Priorita 1: Hospodárstvo**
  - Strategický cieľ: Dlhodobo stabilný ekonomický vývoj založený na diverzifikovanej štruktúre s prevahou odvetví produkujúcich vysokú pridanú hodnotu a odvetví využívajúcich endogénne zdroje kraja. Ekonomickou výkonnosťou bude kraj patriť do prvej polovice v rámci Slovenskej republiky.
- **Priorita 2: Ľudské zdroje**
  - Strategický cieľ: Dlhodobo vyvážený rast vzdelanostnej úrovne sprevádzaný zvyšovaním celkovej zamestnanosti s osobitným zreteľom na ohrozené skupiny obyvateľov. Zvyšovanie kvality a dostupnosti poskytovaných sociálnych služieb a zdravotnej starostlivosti. Budovanie efektívnych systémov pre regionálnu a miestnu samosprávu. Rozvoj spolupráce na regionálnej, nadregionálnej, resp. medzinárodnej úrovni prostredníctvom podpory formovania partnerstiev.
- **Priorita 3: Pôdohospodárstvo a rozvoj vidieka**
  - Strategický cieľ: Konkurencieschopný agropotravinársky sektor budovaný na synergii rôznych typov a foriem poľnohospodárskych a potravinárskych podnikov, vytvárajúci inovatívne prostredie na vidieku, prispievajúci k tvorbe pracovných príležitostí a k zodpovedajúcej kvalite života vidieckeho obyvateľstva.
- **Priorita 4: Infraštruktúra**
  - Strategický cieľ: Modernizácia a zvýšenie bezpečnosti dopravnej infraštruktúry v prostredí transeurópskeho dopravného systému. Zlepšenie dostupnosti a zvýšenie atraktivity miest a obcí Nitrianskeho kraja a dobudovanie energetickej a informačnej infraštruktúry kraja. Budovaním modernej sociálnej infraštruktúry vytváranie podmienok pre zvyšovanie kvality života občanov.

- Priorita 5: Životné prostredie
  - Strategický cieľ: Udržateľný rozvoj územia zabezpečený znižovaním rizika vzniku resp. zmierňovaním negatívnych dopadov vplývajúcich na kvalitu zložiek životného prostredia, prostredníctvom budovania a rozvoja zariadení environmentálnej infraštruktúry a zvyšovaním environmentálneho povedomia obyvateľov kraja. Zámerom tejto kapitoly je identifikácia prioritných rozvojových oblastí mesta a zároveň stanovenie strategických cieľov, priorít a opatrení predstavujúcich rozvojovú stratégiu mesta nadväzujúcu na výsledky komplexného auditu rozvojového potenciálu záujmového územia, na SWOT analýzu a na vyššie uvedené programové dokumenty.

Cieľom rozvojovej stratégie je vybudovať prítiažlivú obec pre vlastných obyvateľov ako aj návštevníkov, zlepšiť občiansku a technickú infraštruktúru obce, zlepšiť súčasný stav životného prostredia, zviditeľniť obec pre potenciálnych turistov a potenciálnych podnikateľov a tým aj posilniť miestnu ekonomiku.

Vízia obce Martovce

„Martovce – malebná obec s rozvinutým vidieckym turizmom vo vysokokvalitnom životnom prostredí so spokojným a aktívnym obyvateľstvom, zachovanými tradíciami, modernou obecnou infraštruktúrou a so širokými možnosťami športovania.“

„Globálnym cieľom obce Martovce je do roku 2022 prispieť k zvýšeniu kvality života obyvateľov prostredníctvom aktivít v oblasti hospodárskej, sociálnej a environmentálnej. Vytvorenie vhodného sociálnoekonomického a trvalo udržateľného prostredia, ktoré bude podporovať vlastné úsilie a výkony obyvateľov pri tvorbe pracovných príležitostí, povedie jednotlivcov k dobrovoľnej zodpovednosti o sociálne slabších a o životné prostredie.“

V roku 2017 sa bude obec Martovce intenzívne starať o marginalizované skupiny a bude podporovať rovnosť príležitostí. Ľudia sa budú zaujímať o dianie v obci a venovať svoj čas aj skrášľovaniu svojho okolia a obce.

V ekonomike obce budú hrať významnú úlohu miestni malí a strední podnikatelia využívajúci miestne zdroje (poľnohospodárstvo, vidiecka turistika, agroturistika – vínna turistika, cykloturistika). Obec sa bude zapájať do projektov zamestnanosti, preto bude úroveň zamestnanosti vysoká.

Občianska vybavenosť obce bude na vysokej úrovni, budovy materskej školy, miestneho kultúrneho domu a budova dobrovoľných hasičov budú po rekonštrukcii energeticky menej náročné na prevádzku. V obci bude zmodernizovaný miestny rozhlas, dokončená modernizácia kompletného verejného osvetlenia a nainštalovaný kamerový systém pre zvýšenie bezpečnosti. Miestne komunikácie budú obnovené, v centre obce bude zrekonštruované námestie, ktoré bude atraktívnym a zároveň funkčným ústredným prvkom. Rovnako strojový park obce bude kompletne obnovený. Na cintoríne bude vybudovaný nový urnový múr.

Významnou zložkou miestnej ekonomiky bude cestovný ruch. Pre turistov bude v obci okrem významných tradičných podujatí k dispozícii náučný chodník. Cez obec budú viesť cyklotrasy, ktoré sa budú napájať na okolité cyklotrasy regionálneho, národného a nadnárodného významu. Kultúrny život v obci bude naďalej bohatý. Zároveň sa rozšíri kultúrno-spoločenské centrum obce, ktoré ešte dotvorí možnosti kultúrno-spoločenského rozvoja.

Pre obyvateľov bude charakteristický pohyb a zdravý životný štýl, preto bude pre nich k dispozícii viacúčelové ihrisko, outdoor fitness, ale aj športová hala. V strednodobom horizonte sa výrazne zlepši aj technická infraštruktúra obce. Obec bude mať vybudovaný kanalizačný systém, v prevádzke bude nová čistička odpadových vôd. Životné prostredie bude na vysokej kvalitatívnej úrovni. Environmentálne povedomie obyvateľov bude vysoké, preto sa nebudú vytvárať nelegálne skládky odpadu. V obci bude v prevádzke aj zberný dvor.

1. Prioritná oblasť: Hospodárska					2. Prioritná oblasť: Sociálna			3. Prioritná oblasť: Environmentálna	
Strategický cieľ:					Strategický cieľ:			Strategický cieľ:	
Trvalo udržateľný hospodársky rozvoj založený na miestnych zdrojoch. Rozvíjať potenciál cestovného ruchu a vybudovať kvalitnú dopravnú a technickú infraštruktúru.					Kvalitné sociálne služby zabezpečujúce spokojnosť medzi obyvateľmi i návštevníkmi obce. Zvyšovať kvalitu ľudských zdrojov, podporovať skvalitňovanie občianskej vybavenosti a zabezpečovať pre obyvateľov dôstojné podmienky spoločenského vyžitia.			Zdravé a kvalitné životné prostredie v obci Martovce.	
Špecifické ciele:					Špecifické ciele:			Špecifický cieľ:	
Technická infraštruktúra					Sociálna infraštruktúra a sociálna inklúzia			Životné prostredie	
Cestovný ruch					Šport				
					Kultúra, história, tradície				
Opatrenie 1.1: Zvýšenie energetickej efektívnosti verejných budov					Opatrenie 2.1: Sociálna inklúzia marginalizovaných skupín obyvateľov			Opatrenie 3.1: Rozvoj infraštruktúry životného prostredia	
Opatrenie 1.2: Zvýšenie bezpečnosti v obci					Opatrenie 2.2: Rozvoj sociálnej infraštruktúry			Opatrenie 3.2: Odpadové hospodárstvo	
Opatrenie 1.3: Rekonštrukcia miestnych komunikácií, chodníkov a verejných priestranstiev					Opatrenie 2.3: Rozvoj športovísk a zariadení pre šport				
Opatrenie 1.4: Zvýšenie informovanosti obyvateľov					Opatrenie 2.4: Rozvoj kultúrnej infraštruktúry obce				
Opatrenie 1.5: Modernizácia strojového parku					Opatrenie 2.5: Tvorba podmienok pre zachovávanie, zveľaďovanie a šírenie kultúrneho dedičstva				
Opatrenie 1.6: Rozvoj infraštruktúry cestovného ruchu									

C – PROGRAMOVÁ ČASŤ

Programová časť nadväzuje na strategickú časť a obsahuje strategické prioritné rozvojové oblasti obce, definovanie strategických cieľov pri jednotlivých prioritných oblastiach, priority, zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce. Program obsahuje podrobnejšie rozpracovanie strategických cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej politike na úroveň opatrení a aktivít.

1. Prioritná oblasť – hospodárska

Špecifický cieľ: Technická infraštruktúra

- *Opatrenie 1.1. Zvýšenie energetickej efektívnosti verejných budov*
  - Aktivita 1.1.1. Zníženie energetickej náročnosti materskej školy
  - Aktivita 1.1.2. Zníženie energetickej náročnosti administratívnej budovy miestnych spolkov a združení
  - Aktivita 1.1.3. Zníženie energetickej náročnosti administratívnej budovy dobrovoľných hasičov
- *Opatrenie 1.2. Zvýšenie bezpečnosti v obci*
  - Aktivita 1.2.1. Modernizácia a zníženie energetickej náročnosti verejného osvetlenia
  - Aktivita 1.2.2. Výstavba kamerového systému
- *Opatrenie 1.3. Rekonštrukcia miestnych komunikácií, chodníkov a verejných priestranstiev*
  - Aktivita 1.3.1. Rekonštrukcia miestnych komunikácií
  - Aktivita 1.3.2. Rekonštrukcia verejného priestranstva
- *Opatrenie 1.4. Zvýšenie informovanosti obyvateľov*
  - Aktivita 1.4.1. Modernizácia verejného rozhlasu
- *Opatrenie 1.5. Modernizácia strojového parku*
  - Aktivita 1.5.1. Modernizácia a obnova strojového parku obce

Špecifický cieľ: Cestovný ruch

- *Opatrenie 1.6. Rozvoj infraštruktúry cestovného ruchu*
  - Aktivita 1.6.1. Rozvoj infraštruktúry cestovného ruchu

Špecifický cieľ: Zamestnanosť

2. Prioritná oblasť – sociálna

Špecifický cieľ: Sociálna infraštruktúra

- *Opatrenie 2.1: Sociálna inklúzia marginalizovaných skupín obyvateľov*
  - Aktivita 2.1.1. Aktívne zapájanie sa do projektov pre uchádzačov o zamestnanie ako aj do projektov: opatrovateľské služby, terénna sociálna práca, sústavné školenie zamestnancov
  - Aktivita 2.1.2. Modernizácia sociálnej infraštruktúry (výstavba urnového múru)
  - Aktivita 2.1.3. Zriadenie komunitného centra

Špecifický cieľ: Šport

- *Opatrenie 2.2. Rozvoj športovísk a zariadení pre šport*
  - Aktivita 2.2.1. Výstavba viacúčelového ihriska
  - Aktivita 2.2.2. Výstavba športovej haly
  - Aktivita 2.2.3. Vybudovanie outdoor fitness centra

• Špecifický cieľ: Kultúra, história, strádície

- *Opatrenie 2.3. Rozvoj kultúrnej infraštruktúry*

- Aktivita 2.3.1. Rozšírenie kultúrno-spoločenského centra obce

3. Prioritná oblasť – environmentálna

Špecifický cieľ: Životné prostredie

- *Opatrenie 3.1.* Rozvoj infraštruktúry životného prostredia
  - Aktivita 3.1.1. Odkanalizovanie obce
  - Aktivita 3.1.2. Ukončenie výstavby ČOV
- *Opatrenie 3.2.* Odpadové hospodárstvo
  - Aktivita 3.2.1. Výstavba zberného dvora
  - Aktivita 3.2.2. Likvidácia nelegálnych skládok odpadu

D – REALIZAČNÁ ČASŤ

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce na základe stanovených merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja formou akčných plánov.

Začiatok realizácie PHSR sa začína po vypracovaní a schválení PHSR v obecnom zastupiteľstve a zabezpečuje ju počas platnosti PHSR podľa zákona č. 539/2008 v znení novely 309/2014 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja. Obec na účely podpory regionálneho rozvoja **„zabezpečuje a koordinuje vypracovanie a realizáciu programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce, pravidelne ho monitoruje a každoročne vyhodnocuje jeho plnenie, zabezpečuje súlad programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce s územnoplánovacou dokumentáciou, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis.“**

Formulár č. 3 – Súhrnný prehľad projektových zámerov obce Martovce

P. č.	Názov obce / mesta	Názov investora	Typ zámeru	Klasifikácia stavby	Zameranie projektu (názov vystihujúci zámer)	Stručný popis, resp. poznámky	Oblasť, na ktorú je projektový zámer orientovaný		Ukazovatele výstupov		Stav pripravenosti projektového zámeru		Predpokladaný termín realizácie (od - do)	Predpokladané náklady
							Oblasť	Kategória	Ukazovateľ / je dnočka	Plánovaná hodnota	Stav	Iné - doplňte		
1	2	3	4	5	6	7	8	8a	9	9a	10	10a	11	12
1	Obec Martovce	Obec Martovce	Investičný	1263 - Školy, univerzity a budovy na vzdelávanie	Zniženie energetickej náročnosti objektu materskej školy	Obnova strešného a obvodového plášťa budovy, výmena otvorov, rekonštrukcia vykurovacieho systému	Technická infraštruktúra	Školstvo	ks	1,00	Hotové VO, vybraný dodávateľ	Odozvaná žiadosť na SEIA	2016-2017	350 000,00 €
2	Obec Martovce	Obec Martovce	Investičný	2223 - Miestne kanalizácie	Ukončenie výstavby ČOV do 1000 EO	Realizácia strojno-technologickej vybavenosti ČOV	Technická infraštruktúra	Kanalizácia, čistiareň odpadových vôd	EO	650,00	Hotové VO, vybraný dodávateľ	Stavba rozostavaná od r. 2004	2016-2017	88 000,00 €
3	Obec Martovce	Obec Martovce	Investičný	1261 - Budovy na kultúrnu a verejnú zábavu	Zniženie energetickej náročnosti administratívnej budovy miestnych spolkov a združení (Kult. dom)	Obnova strešného a obvodového plášťa budovy, výmena otvorov, rekonštrukcia vykurovacieho systému	Sociálna infraštruktúra	Kultúra	ks	1,00	Hotové VO, vybraný dodávateľ	Odozvaná žiadosť na SEIA	2016-2017	350 000,00 €
4	Obec Martovce	Obec Martovce	Investičný	1220 - Budovy pre administratívu	Zniženie energetickej náročnosti administratívnej budovy dobrovoľných hasičov	Obnova strešného a obvodového plášťa budovy, výmena otvorov, rekonštrukcia vykurovacieho systému	Sociálna infraštruktúra	Občianska vybavenosť	ks	1,00	Hotové VO, vybraný dodávateľ	Odozvaná žiadosť na SEIA	2016-2017	300 000,00 €
5	Obec Martovce	Obec Martovce	Investičný	2112 - Miestne komunikácie	Rekonštrukcia verejného priestranstva	Rekonštrukcia hlavného námestia	Technická infraštruktúra	Občianska vybavenosť	m2	1 562,00	Spracovaná projektová dokumentácia	Odozvaná žiadosť na PPA	2016-2017	150 000,00 €
6	Obec Martovce	Obec Martovce	Investičný	2112 - Miestne komunikácie	Rekonštrukcia miestnych komunikácií	Rozsiahlejšia rekonštrukcia miestnych komunikácií, (priorita: Ulica pri Bufete, Nitrahátska u.)	Technická infraštruktúra	Doprava, komunikácie, MHD	km	0,97	Spracovaná projektová dokumentácia		2017-2020	400 000,00 €
7	Obec Martovce	Obec Martovce	Investičný	2224 - Miestne elektrické a telekomunikačné rozvody a vedenia	Modernizácia miestneho rozhlasu	Rozšírenie a modernizácia miestneho rozhlasu	Technická infraštruktúra	Telekomunikačné siete	ks	35,00	Spracovaná projektová dokumentácia		2016	6 000,00 €
8	Obec Martovce	Obec Martovce	Investičný	2411 - Športové ihriská	Výstavba viacúčelového ihriska	Výstavba viacúčelového ihriska	Sociálna infraštruktúra	Šport, voľný čas	ks	1,00	Spracovaná projektová dokumentácia		2017-2018	45 000,00 €
9	Obec Martovce	Obec Martovce	Investičný	1261 - Budovy na kultúrnu a verejnú zábavu	Rozšírenie kultúrno-spoločenského centra obce	Prestavba podkrovných priestorov obecného úradu na kultúrno-spoločenské účely	Sociálna infraštruktúra	Šport, voľný čas	m2	332,40	Spracovaná projektová dokumentácia		2016-2017	150 000,00 €
10	Obec Martovce	Obec Martovce	Investičný	2223 - Miestne kanalizácie	Odkanalizovanie obce	Kanalizačná sieť (9000 m tlaková kanalizácia)	Technická infraštruktúra	Kanalizácia, čistiareň odpadových vôd	m	9 646,00	Spracovaná štúdia		2017-2019	3 000 000,00 €
11	Obec Martovce	Obec Martovce	Investičný	1265 - Budovy na šport	Výstavba športovej haly	Novostavba športovej haly	Sociálna infraštruktúra	Šport, voľný čas	ks	1,00	Spracovaná projektová dokumentácia		2019	1 000 000,00 €
12	Obec Martovce	Obec Martovce	Investičný	2411 - Športové ihriská	Fitness pod holým nebom	Výstavba ihriska s vonkajšími fitness zariadeniami, výstavba drobnej infraštruktúry a parkovej architektúry	Sociálna infraštruktúra	Šport, voľný čas	ks	1,00	Spracovaná štúdia		2018	20 000,00 €
13	Obec Martovce	Obec Martovce	Investičný	1251 - Priemyselné budovy	Výstavba zberného dvora	Rozšírenie zberného dvora, rozšírenie možnosti separácie, vybavenie zberného dvora technológiou	Technická infraštruktúra	Odpadové hospodárstvo	ks	1,00	Spracovaná projektová dokumentácia		2016-2017	550 000,00 €

P. č.	Názov obce / mesta	Názov investora	Typ zámeru	Klasifikácia stavby	Zameranie projektu (názov vystihujúci zámer)	Stručný popis, resp. poznámky	Oblasť, na ktorú je projektový zámer orientovaný		Ukazovateľ výstupov		Stav pripravenosti projektového zámeru		Predpokladaný termín realizácie (od - do)	Predpokladané náklady
							Oblasť	Kategória	Ukazovateľ / jednotka	Plánovaná hodnota	Stav	Iné - doplňte		
1	2	3	4	5	6	7	8	8a	9	9a	10	10a	11	12
14	Obec Martovce	Obec Martovce	Investičný	2224 - Miestne elektrické a telekomunikačné rozvody a vedenia	Modernizácia miestneho osvetlenia	Modernizácia miestneho osvetlenia - zníženie energetickej náročnosti VO	Technická infraštruktúra	Verejné osvetlenie	kW	6 000,00	V štádiu úvah		2019-2020	100 000,00 €
15	Obec Martovce	Obec Martovce	Investičný	2213 - Diaľkové telekomunikačné siete a vedenia	Kamerový systém	Výstavba kamerového systému	Sociálna infraštruktúra	Bezpečnosť	ks	1,00	Spracovaná štúdia		2019-2020	40 000,00 €
16	Obec Martovce	Obec Martovce	Investičný	2122 - Ostatné dráhy	Cyklotrasa, náučný chodník	Vybudovanie cyklotrasy a náučného chodníka - prípadné spájanie cyklotrasy s trasami EUROVELO	Sociálna infraštruktúra	Šport, voľný čas	km	3,50	V štádiu úvah		2019-2021	300 000,00 €
17	Obec Martovce	Obec Martovce	Investičný	1272 - Budovy a miesta na vykonávanie náboženských aktivít	Urnový múr	Stavba urnového múra	Sociálna infraštruktúra	Občianska vybavenosť	ks	1,00	V štádiu úvah		2017	15 000,00 €
18	Obec Martovce	Obec Martovce	Neinvestičný		Likvidácia nelegálnych skládok odpadu	Likvidácia nelegálnych skládok odpadu v intraviláne a v extraviláne obce	Životné prostredie	Ochrana prírody	t	45,00	Iné - doplňte	na základe sústavného monitorovania	2016-2025	5 000,00 €
19	Obec Martovce	Obec Martovce	Neinvestičný		Zapojenie sa do projektov zamestnávania	Aktívne zapojenie sa do rôznych projektov pre uchádzačov o zamestnanie ako aj do projektov : Opatrovateľská služba, terénna sociálna služba, komunitné centrum a i, sústavné školenie zamestnancov	Zamestnanosť	Iné - doplňte	pracovné miesto	2,00	Zámer je pokračovaním už realizovaného projektu		2016-2020	60 000,00 €
20	Obec Martovce	Obec Martovce	Investičný		Modernizácia strojového parku obce	Modernizácia strojového parku: nákup nových stroj. Zariadení	Technická infraštruktúra	Iné - doplňte	ks	5,00	pokračovaním už realizovaného projektu		2016-2020	200 000,00 €

Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie PHSR

Orgány obce

Základnými orgánmi obce sú starosta obce a obecné zastupiteľstvo. Tieto orgány spolupracovali pri príprave PHSR a budú dohliadať na pravidelné získavanie pripomienok od partnerov, poslancov a verejnosti.

Obecné zastupiteľstvo

Najvyšším orgánom obce je obecné zastupiteľstvo, ktoré PHSR schvaľuje a zabezpečuje jeho plnenie. Obecné zastupiteľstvo taktiež rozhoduje o realizácii projektov zo štrukturálnych fondov a ich spolufinancovaní. V prípade hodnotenia PHSR obecné zastupiteľstvo schvaľuje hodnotiace a monitorovacie správy a rozhoduje o aktualizácii programu. Obecné zastupiteľstvo môže rozdeliť jednotlivé priority programu a akčného plánu komisiám OcÚ zaoberajúcim sa monitorovaním a hodnotením.

Starosta obce

Najvyšším výkonným orgánom obce je starosta obce, ktorý podpisuje schválenie dokumentu, riadi samotný proces implementácie, zastupuje obec vo veciach verejných.

PHSR obce Martovce je živým dokumentom. Realizácia programu bude dôsledne sledovaná a monitorovaná. Jednotlivé opatrenia a úlohy budú realizované obcou Martovce, organizáciami zriadenými a založenými obcou, resp. v spolupráci s ďalšími organizáciami a inštitúciami. Administratívne a inštitucionálne náležitosti obce, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom, uskutočňuje obecný úrad, ktorého činnosť riadi starosta obce.

Pre udržiavanie a realizáciu PHSR obce Martovce bude zriadená Koordinačná komisia pre riadenie realizácie PHSR obce Martovce, ktorej úlohou bude monitorovať celkový proces implementácie stratégie a navrhovať v prípade potreby zmeny v realizácii strategických plánov, ich doplnenie, prípadne prípravu nových dokumentov potrebných pre napĺňanie vízie obce. V Koordinačnej komisii pre riadenie realizácie PHSR obce Martovce budú zastúpení hlavní predstavitelia samosprávy (starosta, predsedovia komisií pri obecnom zastupiteľstve) s dôrazom na zastúpenie všetkých sektorov a priradenie odborníkov k jednotlivým prioritám.

Proces realizácie PHSR obce Martovce sa začne po jeho schválení Obecným zastupiteľstvom.

Úlohou Koordinačnej komisie pre riadenie realizácie PHSR obce Martovce bude:

- schádzať na prehodnocovanie plnenia PHSR obce Martovce podľa potreby, najmenej jedenkrát polročne,
- jedenkrát ročne podať správu Obecnému zastupiteľstvu o stave realizácie cieľov PHSR obce Martovce tak, aby bolo zabezpečené, že všetky ciele budú splnené včas,
- prideliť zodpovednosť (hlavnú garanciu) za monitorovanie jednotlivých cieľov akčných plánov svojim jednotlivým členom,
- vzájomne sa informovať o plánoch prípravy a realizovaní projektov za účelom koordinácie aktivít v obci,
- aktualizovať PHSR obce Martovce (minimálne každý druhý rok) – je to živý, otvorený dokument,
- pravidelne komunikovať s občanmi, podnikateľmi a inštitúciami v obci s cieľom zabezpečiť informovanosť o PHSR obce Martovce – so stratégiou rozvoja obce bude oboznámená verejnosť prostredníctvom miestnych médií.

Jednotlivé úlohy programu budú realizované pomocou bežných postupov a procedúr obecného úradu a ďalších zúčastnených inštitúcií, pričom rozhodujúcim pre úspech bude monitorovanie a koordinácia týchto úloh uskutočnená určeným odborom (oddelením) obecného úradu alebo príslušnými zodpovednými osobami.

PHSR obce Martovce je otvorený dokument, ktorý bude reagovať na zmeny v okolí, zmeny potrieb obyvateľov obce Martovce a legislatívne zmeny. PHSR obce Martovce bude podliehať priebežným aktualizáciám a hodnoteniam. Vychádza z princípu, že proces plánovania bude úspešný len vtedy, ak sa k nemu bude pristupovať ako k dlhodobému procesu, bude sa orientovať na vyžitie silných stránok a možností územia, na potláčanie slabých stránok a možných ohrození územia a bude sa neustále adaptovať, aktualizovať a prispôbovať v súlade so zmenami a potrebami sociálno-ekonomického života obce. Otvorenosťou dokumentu sa zabezpečí flexibilita pri určovaní priorít obce, ktoré musia reagovať na vzniknuté zmeny v danom prostredí a preferenciách obyvateľov.

Aktualizácia PHSR obce Martovce bude založená na princípe výberu priorít, opatrení, aktivít a projektov, pomocou ktorých je možné dosiahnuť najefektívnejší rozvoj prioritných oblastí obce. Postup bude nasledovný:

1. Koordinačná komisia pre riadenie realizácie PHSR obce Martovce odporučí zmeny v PHSR obce Martovce,
2. Obecné zastupiteľstvo schváli PHSR obce Martovce na ďalšie obdobie.

Realizácia činností PHSR

Činnosť	OZ	Starosta obce	Komisia	OcÚ	Hlavný kontrolór
Financovanie	schvaľuje	riadi	hodnotí	vykonáva	
Implementácia	schvaľuje	riadi	hodnotí	vykonáva	
Hodnotenie	schvaľuje	riadi		vykonáva	
Monitorovanie	schvaľuje	riadi	hodnotí	vykonáva	
Kontrola	schvaľuje	riadi	hodnotí		vykonáva

Partneri

Pri samotnej realizácii PHSR vystupujú partneri projektu s ktorými má obec dlhodobé skúsenosti a spolupráca prebiehala i v minulosti. Ide najmä organizácie pôsobiace v obci, ale i samotných podnikateľov. Partnermi sú aj susedné obce (aj cezhraničné), s ktorými je úzka spolupráca nielen v projektoch technického zamerania, ale i pri organizácii spoločenských aktivít.

Dôležité partnerstvá sú i v oblasti členstva obce v mikroregionálnom združení miest a obcí ale i v MAS Združenie Dolný Žitný ostrov, ktorá je založená na základe spolupráce miestnych samospráv, podnikateľov a subjektov tretieho sektora.

Komunikačná stratégia

Komunikačná stratégia obce Martovce je založená na informovanosti občanov. Prostredníctvom komunikačnej stratégie bude obec naďalej informovať o svojich cieľoch, aktivitách, plánoch, ale vyvíjať aj snahu o zapojenie verejnosti a získanie ich názorov a pripomienok. Začala prebiehať už v čase príprav PHSR, zapojením verejnosti a v tomto duchu sa bude niesť až po koniec programového obdobia a platnosti PHSR.

Podstatná je aj informovanie zamestnancov a partnerov o aktuálnom dianí v obci a jej okolí, preto bude cieľom obce zvyšovať ich vedomosti prostredníctvom vzdelávacích aktivít.

Dôležitým nástrojom komunikácie obce je jej webová stránka. Ďalšími komunikačnými nástrojmi sú úradná tabuľa, verejný rozhlas, obecné noviny.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Martovce na roky 2016-2022 podlieha schvaľovaniu obecným zastupiteľstvom. Ako komunikačný nástroj slúži „Materiál na rokovanie obecného zastupiteľstva“. Vstupné informácie pripravujú zamestnanci obecného úradu, prerokúva sa v komisiách zastupiteľstva a po spracovaní informácií rokujú o ňom poslanci obecného zastupiteľstva. Zasadnutie Obecného zastupiteľstva je verejné a tiež uvedený materiál je prístupný verejnosti. O zasadnutí obecného zastupiteľstva je obyvateľstvo informované prostredníctvom informačných kanálov: miestny rozhlas a informačná tabuľa.

Monitorovanie a hodnotenie

Vybrané ukazovatele kvality dobrého riadenia rozvoja územia

Pomocou uvedených ukazovateľov je možné hodnotiť pozitívne alebo negatívne zmeny v rozvoji územia. V prípade negatívneho vývoja v niektorej z uvedených oblastí môže Koordinačná komisia pre riadenie realizácie PHSR obce Martovce, ako aj ostatné zodpovedné orgány obce iniciovať zavedenie nových, účinnejších opatrení a aktivít. Navrhované ukazovatele sú akceptované na medzinárodnej úrovni a rešpektujú všetky tri základné dimenzie trvalo udržateľného rozvoja obce: sociálnu dimenziu, ekonomickú dimenziu a environmentálnu dimenziu. Uvedené ukazovatele sa odporúčajú vyhodnocovať každý rok, toto hodnotenie predložiť na rokovanie obecného zastupiteľstva a zároveň s ním oboznámiť občanov obce.

Ukazovateľ	Merná jednotka	Zdroj údajov
Miera nezamestnanosti	Počet	Obec, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, Štatistický úrad SR
	podiel v %	
Sociálne odkázaní obyvatelia – pod hranicou chudoby	Počet	Obec, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny
	podiel v %	
Prírodný prírastok obyvateľov	Ročný prírastok v %	Obec, Štatistický úrad SR
Migrácia obyvateľov (prísťahovaní – odsťahovaní)	Ročný prírastok v %	Obec, Štatistický úrad SR
Spokojnosť obyvateľov so sociálnymi službami v obci	% obyvateľov	Dotazníkový prieskum
Zdravie – chorobnosť, úmrtnosť	Počet ochorení a úmrtí na 100 obyv.	Obec, Štatistický úrad SR, Ústav zdravotníckych informácií a štatistiky
Vzdelanosť obyvateľov – VŠ, SŠ	Počet	Obec, Štatistický úrad SR
	Podiel v %	
Objem investícií do skvalitnenia občianskej infraštruktúry obce	SKK, EUR	Obec
Spokojnosť obyvateľov s úrovňou materskej školy v obci	% obyvateľov	Dotazníkový prieskum
Spokojnosť obyvateľov s možnosťami športovania v obci	% obyvateľov	Dotazníkový prieskum
Kultúrne podujatia v obci	Počet	Obec
Spokojnosť obyvateľov s kultúrnym životom v obci	% obyvateľov	Dotazníkový prieskum
Význam neziskového sektora vo verejnom živote	Počet aktívnych mimovládnych organizácií v obci	Ministerstvo vnútra SR, Štatistický úrad SR
Ekonomická výkonnosť obce	Celkový obrat podnikov	Štatistický úrad SR, podnikateľské subjekty
	obrat / obyvateľ	
Odvetvová štruktúra pracovných príležitostí	Podiel pracujúcich v terciárnom a sekundárnom sektore	Obec, podnikateľské subjekty, Štatistický úrad SR
Vytvorené pracovné miesta	Počet vytvorených pracovných miest za jeden rok	Obec, Štatistický úrad SR
Odchod za prácou	Počet obyvateľov odchádzajúcich za prácou	Obec, Štatistický úrad SR
	% z ekonomicky aktívnych	
Predpoklady na cestovný ruch a rekreáciu	Počet lôžok	Obec
	Počet stoličiek	Podnikateľské subjekty
	Počet atrakcií	Obec, Podnikateľské subjekty
	Počet prenocovaní v ubytovacích zariadeniach	Obec, Podnikateľské subjekty
	Počet návštevníkov obce	Obec, Podnikateľské subjekty
Propagácia obce ako turisticky významné regionálne centrum	Počet a forma propagácií	Obec
Spokojnosť obyvateľov s úrovňou služieb v obci	% obyvateľov	Dotazníkový prieskum
Spokojnosť obyvateľov s obcou ako miestom pre prácu	% obyvateľov	Dotazníkový prieskum
Výška investícií do skvalitnenia technickej infraštruktúry obce	SKK, EUR	Obec
Spokojnosť obyvateľov s dopravnou infraštruktúrou obce	% obyvateľov	Dotazníkový prieskum
Zníženie nehodovosti	Počet nehôd	Polícia SR
Úbytok poľnohospodárskej pôdy v katastri	Zmena plochy v ha	Výskumný ústav geodézie a kartografie v Bratislave, Správa katastra, obec
Verejný vodovod a kanalizácia	Podiel napojených domácností v %	Obec, Štatistický úrad SR
Kvalita bývania - veľkosť obytnej plochy	m ² na 1 obyvateľa	Obec, Štatistický úrad SR
Kvalita bývania - intenzita výstavby bytov	Počet postavených kolaudovaných bytov	Obec
Bezpečnosť obyvateľov – zaznamenané trestné činy	Počet	Polícia SR, obec

	Podiel na 1000 obyvateľov	
Spokojnosť obyvateľov s obcou ako miestom pre život	% obyvateľov	Dotazníkový prieskum
Náročnosť na zdroje – spotreba elektriky, vody, plynu	Merná jednotka	Energetické podniky
	Merná jednotka/obyv.	
Využívanie obnoviteľných zdrojov energie	% celkovej spotreby	Energetické podniky
Produkcia odpadov podľa kategórií	Produkcia v t na obyv.	Obec
Recyklácia a druhotné využívanie odpadu	Podiel zhodnotenia v %	Obec
Emisie hlavných znečisťujúcich látok	kg, t podľa druhu	Úrad životného prostredia, obec
	Prepočet na obyvateľa	
Kvantita sídelnej zelene – plochy verejnej zelene a inej významnej zelene v intraviláne obce	ha	Obec
	Prepočet na obyvateľa	
Výskyt rizikových faktorov životného prostredia v území – skládky odpadov, devastované a poškodené plochy	ha, % plochy k.ú.	Obec
Spokojnosť obyvateľov so životným prostredím obce	% obyvateľov	Dotazníkový prieskum
Existencia VZN pre ekonomickú, sociálnu a environmentálnu oblasť	Počet, popis	Obec
Podiel finančných prostriedkov na rozvoj obce	SKK, % rozpočtu	Obec
Environmentálna výchova na materskej škole a osвета	Počet hodín vyučovania, prednášok	Obec, materská škola
Príspevok občanov k práci miestnej samosprávy a verejnoprospešným aktivitám	Zoznam akcií	Obec
Záujem občanov o rozvoj obce a verejnoprospešné aktivity	% obyvateľov	Dotazníkový prieskum
Informovanosť občanov o práci miestnej samosprávy a problémoch obce	% obyvateľov	Dotazníkový prieskum
Spokojnosť obyvateľov s prácou miestnej samosprávy	% obyvateľov	Dotazníkový prieskum
Spokojnosť návštevníkov s obcou	% návštevníkov	Dotazníkový prieskum

Plán hodnotenia a monitorovania realizácie PHSR

Plán priebežných hodnotení PHSR na programové obdobie 2014 - 2020		
Typ hodnotenia	Prvé hodnotenie	Dôvod vykonania / periodicita
Ad hoc hodnotenie celého PHSR alebo jeho časti	2016-2022	Každoročne v zmysle platnej legislatívy: Zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja.
Tematické hodnotenie časti PHSR	2017	Téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok.
Ad hoc mimoriadne hodnotenie		Pri značnom odklone od stanovených cieľov a doľahnutých hodnôt ukazovateľov. Pri návrhu na revíziu PHSR.
Ad hoc hodnotenie celého PHSR	2018,2022	V prípade aktualizácie PHSR podľa platnej Metodiky pre vypracovanie PHSR, ktoré sa očakáva každé 3-4 roky.
Ad hoc hodnotenie celého PHSR alebo jeho časti		Na základe rozhodnutia starostu obce v zmysle príslušných predpisov, na základe rozhodnutia kontrolného orgánu obce, na základe podnetu poslancov, na základe protokolu Národného kontrolného úradu SR a na základe Správy auditu.
Ad hoc hodnotenie celého PHSR alebo jeho časti	2020	Na základe rozhodnutia starostu obce o prípade strategického dokumentu Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce pre nasledujúce programové obdobie.

E – FINANČNÁ ČASŤ

Jednou z kľúčových otázok programu rozvoja je schopnosť obce v priebehu jeho realizácie zaistiť zdroje potrebné na jeho financovanie. Finančné zdroje potrebné pre naplnenia aktivít uvedených v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja budú plynúť z viacerých zdrojov: rozpočet obce (čo je základným zdrojom financovania aktivít), fondy Európskej únie, zdroje štátu, zdroje vyššie územného celku, úverové zdroje, súkromné zdroje, ostatné verejné zdroje. Väčšina projektov bude mať viaczdrojové financovanie.

Finančné zabezpečenie podpory regionálneho rozvoja

Zákon o podpore regionálneho rozvoja (zákon č. 539/2008 Z.z.) definuje zdroje financovania regionálneho rozvoja v § 4:

(1) Regionálny rozvoj sa financuje

- a) zo štátneho rozpočtu vrátane finančných prostriedkov z rozpočtových kapitol ministerstiev,
- b) zo štátnych účelových fondov,
- c) z rozpočtov vyšších územných celkov,
- d) z rozpočtov obcí,
- e) z prostriedkov fyzických osôb,
- f) z prostriedkov právnických osôb,
- g) z úverov a príspevkov medzinárodných organizácií,
- h) z prostriedkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv o poskytnutí grantu uzatvorených medzi Slovenskou republikou a inými štátmi,
- i) z iných prostriedkov, ak to ustanoví osobitný predpis.

(2) Doplnkovým zdrojom finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja sú finančné prostriedky z Európskej únie určené

- a) hospodársky zaostalým regiónom, ktoré podľa ukazovateľov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vykazujú nižšiu úroveň rozvoja, ako je priemerná úroveň Európskej únie,
- b) regiónom s nepriaznivou štruktúrou zamestnanosti a podnikateľského prostredia.

Ďalšie možné zdroje financovania aktivít v obci Martovce

Primárne finančné zdroje na realizáciu rozvojových projektových zámerov v území predstavujú zdroje EŠIF na základe jednotlivých podmienok a požiadaviek operačných programov. Nakoľko ide o projektovú podporu, ktorá je založená na výberovom procese, nepredstavujú tieto finančné nástroje istý zdroj finančných prostriedkov.

Pre zabezpečenie trvalo udržateľného regionálneho rozvoja územia subjekty v území musia pre ich jednotlivé projektové zámery stanoviť aj alternatívne možnosti financovania, ktoré predstavujú iné grantové schémy poskytované rôznymi donormi (Nórsky finančný mechanizmus a finančný mechanizmus EHP, Environmentálny fond, Program obnovy dediny - zlepšovanie kvality životného prostredia na vidieku atď.). Môžu zabezpečiť rozvoj aj tak, že financovanie riešia prostredníctvom úveru, prostredníctvom PPP projektov.

Potrebné je aj posilniť informovanosť a spoluprácu v území pre všetkých aktérov regionálneho rozvoja o alternatívnych formách financovania projektov.

Dunajská stratégia EUSDR (v území subjekty zapájajú do rôznych iniciatív nadnárodného významu) napr. Danube pearls (perly Dunaja pre obývatel'ný breh Dunaja), LIMES ROMANUM, TRANSDANUBE, DANUBE HIKE,...). Finančných zdrojov je však žiaľ na tieto aktivity veľmi obmedzený objem. Pritom stratégia deklaruje, že realizácia projektov a iniciatív je zásadná pre úspech stratégie EÚ pre dunajský región (EUSDR). **Projekty, ktoré sa nachádzajú v celom dunajskom regióne. :**

- členské štáty EÚ: Nemecko (Bádensko-Württembersko a Bavorsko), Rakúsko, Maďarsko, Česká republika, Slovenská republika, Slovinsko, Bulharsko, Rumunsko a Chorvátsko;
- kandidátske krajiny EÚ: Srbsko, Bosna a Hercegovina a Čierna Hora;
- krajiny mimo EÚ: Moldavsko a Ukrajina.

Témy prioritných oblastí (PA) EUSDR:

Piliere:

1. Prepojenie v regióne:

PA 1A - Mobilita- vodné cesty

PA 1B - Mobilita - železnice - cesty - letectvo

PA 02 - Energia

PA 03 - Kultúra a cestovný ruch

2. Ochrana životného prostredia:

PA 04 - Kvalita vody

PA 05 - Riziká pre životné prostredie

PA 06 - Biodiverzita, krajina, kvalita ovzdušia a pôdy

3. Budovanie prosperity:

PA 07 - Uvedomelá spoločnosť

PA 08 - Konkurencieschopnosť

PA 09 - Ľudia a zručnosti

4. Posilnenie regiónu:

PA 10 - inštitucionálna kapacita a spolupráca

PA 11 - Bezpečnosť

Ostatné nástroje EÚ

LIFE+, Horizont 2020

LIFE+ a Horizont 2020 – prierezové ciele EÚ – životné prostredie, inovácie a prispôsobenie sa a zmiernenie dôsledkov klimatických zmien. V území bol vo Veľkolélskom ostrove realizovaný združením BROZ projekt podporený programom LIFE. Organizácie v území sa zapojili do výzvy programu HORIZONT 2020, žiaľ zatiaľ neúspešne.

Iuventa - Erasmus+ 2015

Kľúčová akcia 1 – Mobilita jednotlivcov

Oblasť medzinárodnej mobility a spolupráce vysokých škôl s partnerskými krajinami. Vzdelávacie inštitúcie a organizácie a jednotlivci týmto dostali nové možnosti organizovať kvalitné vzdelávacie mobility v Európe a prostredníctvom nich sa na nich aj zúčastniť, alebo spolupracovať na nadnárodných projektoch v sektoroch školského, odborného, vysokoškolského vzdelávania či vzdelávania dospelých, mládeže a športu.

- Mobilita jednotlivcov v oblasti mládeže

Kľúčová akcia 2 – Spolupráca v oblasti inovácií a výmena osvedčených postupov

- Strategické partnerstvá v oblasti mládeže
- Strategické partnerstvá v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy a mládeže

Kľúčová akcia 3 – Stretnutia mladých ľudí a ľudí zodpovedných za rozhodnutia v oblasti mládeže

- Stretnutia mladých ľudí a ľudí zodpovedných za rozhodnutia v oblasti mládeže

Iuventa - Erasmus+ 2015

Športové akcie - Partnerstvá pre spoluprácu v oblasti športu/Neziskové európske športové podujatia, ktoré sa netýkajú Európskeho týždňa športu 2015

Vyšehradský fond – Malé granty , Štandardné granty, podpora spolupráce v oblasti kultúry rámci V4

Rada EÚ - Európa pre občanov

Opatrenie 2.1. Družobné mestá

Opatrenie 2.2. Siete partnerských miest

Cieľom akcie 2 je motivovať občanov k demokratickej a občianskej účasti na úrovni Únie rozvíjaním chápania procesu tvorby politiky Únie zo strany občanov a propagovaním príležitostí na spoločenskú angažovanosť a dobrovoľníctvo na úrovni Únie.

Podpora krajín, ktoré nie sú členmi EÚ

Mechanizmus EHP a Nórska

Úrad vlády Slovenskej republiky je podľa Memoránd o porozumení pre implementáciu Finančného mechanizmu EHP a Nórskeho finančného mechanizmu 2009 – 2014 správcom nasledujúcich programov: Prispôsobenie sa zmene klímy, Miestne a regionálne iniciatívy na zníženie národných nerovností a podporu sociálnej inklúzie, Ochrana a revitalizácia kultúrneho a prírodného dedičstva, Zelené inovácie v priemysle, Cezhraničná spolupráca, Domáce a rodovo podmienené násilie. Fond pre MVO, Štipendijný program EHP Slovensko s partnerskými organizáciami v donorských štátoch Nórsku, Islande a Lichtenštajnsku, Bilaterálny fond.

Program Švajčiarsko-Slovenskej spolupráce – Swiss-Slovak Cooperation Programme

Posilnenie účasti MVO na riešení spoločenských potrieb v dvoch oblastiach:

- implementácia projektov v oblasti sociálnych služieb má za cieľ prispieť k zvýšeniu dostupnosti a zlepšeniu úrovne sociálnych služieb a ku zvýšeniu sociálnej súdržnosti,
- implementácia environmentálnych projektov má za cieľ prispieť k ochrane životného prostredia, väčšej informovanosti o environmentálnych témach a k napĺňaniu princípov trvalo udržateľného rozvoja.

Národné zdroje

Ministerstvo kultúry SR – Fond na podporu umenia

Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR

Podpora subjektov regionálneho rozvoja.

Ministerstvo zdravotníctva SR – dotácie na podporu protidrogových aktivít

Cieľom oznámenia je podpora programov, iniciatív a aktivít zameraných na ochranu verejného zdravia, zvýšenie verejného povedomia a porozumenia k rizikám súvisiacim so zneužívaním drog v spoločnosti a škôd s tým spojených v súlade s Národnou protidrogovou stratégiou Slovenskej republiky na obdobie rokov 2013 – 2020.

Prioritné oblasti podpory pre rok 2015 sú:

Zníženie dopytu po drogách

- podpora aktivít zameraných na predchádzanie užívania drog a rizikám s tým spojenými,
- podpora preukázateľne osvedčených preventívnych vzdelávacích programov so zameraním na dlhodobú a systematickú prácu s deťmi, mládežou a rodinou a zraniteľnými skupinami,
- podpora inovatívnych prístupov v práci s deťmi a mládežou s využitím masovokomunikačných a informačných technológií,

- podpora vzdelávacích aktivít a odborných stretnutí pracovníkov pôsobiacich v oblasti drogovej problematiky,
- podpora programov a aktivít na odborne garantovanú krízovú intervenciu, harm-reduction, street work, liečbu, resocializáciu, postresocializáciu a svojpomocné poradenstvo,
- podpora aktivít zameraných na zapájanie spoločnosti v súlade s potrebou praxe

Veda, výskum, informovanosť a posilnenie spolupráce

- podpora získavania údajov o drogovom fenoméne so zameraním na rôzne cieľové skupiny a ich spracovanie do analýz, štúdií a iných materiálov. v kontexte zámerov a cieľov Národnej protidrogovej stratégie Slovenskej republiky na obdobie rokov 2013 - 2020,
- podpora aktivít zameraných na prepájanie preventívnych, zdravotníckych a sociálnych služieb/opatrení na miestnej, regionálnej a národnej úrovni,
- podpora koordinačných mechanizmov, zriaďovanie siete partnerstiev a nástrojov vzájomnej spolupráce partnerov protidrogovej politiky,
- podpora spoločných aktivít orgánov štátnej správy, samosprávy a občianskej spoločnosti v oblasti znižovania dopytu a ponuky drog,
- podpora vzájomnej výmeny skúseností medzi odborníkmi pracujúcimi s ohrozenou populáciou, resp. s osobami so závislosťou a získavanie nových overených poznatkov a skúseností z praxe,
- podpora tvorby analýz a dopadov programov realizovaných v oblasti zneužívania drog

Propagácia národnej protidrogovej stratégie

- podpora informovanosti odbornej aj širokej verejnosti o protidrogovej politike najmä prostredníctvom vydávania odborných publikácií, metodických materiálov, učebných textov, doplnkovej literatúry, periodických časopisov, audiovizuálnych pomôcok so zameraním na zdravý spôsob života, prevenciu rizikového správania a výmenu odborných skúseností, v oblasti prevencie drogových závislostí,
- organizovanie cielených podujatí, odborných fór a diskusií k drogovej problematike,
- šírenie protidrogovej osvetu najmä masovokomunikačnými prostriedkami

Ministerstvo vnútra SR - Podpora sociálnych a kultúrnych potrieb a riešenia mimoriadne nepriaznivých situácií rómskej komunity.

Aktivita 1.1: Podpora vzniku nových komunitných centier - Podpora vzniku a budovania nových komunitných centier v prostredí marginalizovaných rómskych komunit

Aktivita 2.1: Podpora prístupu k pitnej a úžitkovej vode v prostredí separovaných a segregovaných MRK s dôrazom na nízkonákladové opatrenia - Podpora prístupu k pitnej a úžitkovej vode v prostredí marginalizovaných rómskych komunit s dôrazom na nízkonákladové opatrenia; na budovanie systému zásobovania pitnou vodou; na rozšírenie existujúcej distribučnej siete alebo jej rekonštrukciu

Aktivita 2.2: Podpora vybudovania a dobudovania technickej vybavenosti v osídleniach s marginalizovanými rómskymi komunitami – miestne komunikácie (cesty) v marginalizovaných rómskych komunitách

Aktivita 2.3: Podpora dobudovania základnej technickej infraštruktúry – vybudovanie novej verejnej kanalizácie a kanalizačných prípojok v marginalizovaných rómskych komunitách

Aktivita 2.4: Podpora projektov zameraných na deratizáciu, dezinfekciu a dezinfekciu v marginalizovaných rómskych komunitách

Aktivita 3.1: Podpora misijnej práce v marginalizovaných rómskych komunitách - Posilnenie intervencií v oblasti výchovy, vzdelávania a osvetovej práce

Aktivita 3.2: Podpora stredných škôl poskytujúcich vzdelávanie najmä žiakom z prostredia marginalizovaných rómskych komunít - Podpora projektov, ktoré prispejú k zlepšeniu kvality stredoškolského vzdelávania žiakov z prostredia marginalizovaných rómskych komunít. Podporované budú najmä projekty zamerané na opravu, rekonštrukciu, stavebné úpravy, zmenu stavby, materiálne vybavenie a vnútorné dovybavenie stredných škôl a na podporu zabezpečenia pravidelnej dochádzky žiakov stredných škôl.

Úrad vlády SR – Podpora rozvoja športu

Podpora projektov zameraných na výstavbu multifunkčných ihrísk, s umelým povrchom a príslušenstvom, ktoré sú svojím charakterom určené na prevádzkovanie minimálne dvoch športov, a to futbalu a volejbalu v súlade s § 2 ods. 5 písm. e) zákona č. 524/2010 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti ÚV SR

Environmentálny fond, Program obnovy dediny – Zelená dedina

Dotácie Nitrianskeho samosprávneho kraja: LEADER, šport, kultúra, cestovný ruch

Podpora podnikateľov: SBA, Slovenská záručná a rozvojová banka (JEREMY)

Nadačné zdroje

Napr. Nadácia pre deti Slovenska – Dôvera, Hodina deťom, Nadácia Tatra banky - Študenti do sveta, Dobré srdce, Business Idea, Viac dizajnu, Vedieť viac, Viac umenia, E-talent, Viac pre regióny, Kvalita vzdelávania, Nadácia SPP - Program Opora, Štipendijný program Hlavička, Nadácia Slovenskej sporiteľne - Obce bližšie k vám, Nadácia VÚB – Pre Umenie Poklady môjho srdca, Pre Nádej, Nadácia Orange - Grantový program pre optimistov, Nadačný fond Slovenských elektrární, Energia pre krajinu, KNB/Citibank – Malé granty 2015 - Finančné vzdelávanie, Komunitný život, PwC nadačný fond - Pomocná ruka, Nadácia pomoc jeden druhému, TECHSOUP Slovakia, ORANGE: Špeciálne príležitosti, NADÁCIA VW: Vaša cesta, TESCO, Raiffeisen Banka,...

Indikatívny finančný plán PHSR

	Obdobie 2016-2022
Hospodárska oblasť	2 196 000,- EUR
Sociálna oblasť	1 290 000,- EUR
Environmentálna oblasť	3 643 000,- EUR

Projektové zámery

Projektový zámer

Názov projektu		Zníženie energetickej náročnosti objektu materskej školy
Cieľ projektu		Obnova strešného a obvodového plášťa budovy, výmena otvorov, rekonštrukcia vykurovacieho systému.
Opatrenie		1.1. Zvýšenie energetickej efektívnosti verejných budov
Termín		2016 - 2017
Garant		Obec Martovce
Spolupráca (partneri)		
Oprávnené náklady spolu – EUR		350 000,- EUR
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy		Rekonštruovaná budova MŠ
Užívatelia		Deti navštevujúce MŠ, zamestnanci MŠ
Indikátory monitoringu		Energetická spotreba objektu MŠ. Počet zrekonštruovaných objektov.

Projektový zámer

Názov projektu		Ukončenie výstavby ČOV do 1000 EO
Cieľ projektu		Cieľom projektu je vybudovaním ČOV zlepšiť ochranu životného prostredia, zlepšiť podmienky pre ďalší demografický a hospodársky rast obce.
Opatrenie		3.1. Rozvoj infraštruktúry životného prostredia
Termín		2016 - 2017
Garant		Obec Martovce
Spolupráca (partneri)		
Oprávnené náklady spolu – EUR		88 000,- EUR
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy		Novopostavená ČOV
Užívatelia		Obyvatelia obce Martovce
Indikátory monitoringu		Počet novopostavených objektov v obci. Zníženie zaťaženia životného prostredia, počet domácností a inštitúcií napojených na ČOV.

Projektový zámer:

Názov projektu	Rekonštrukcia miestnych komunikácií	
Cieľ projektu	Cieľom projektu je zabezpečiť kvalitné dopravné podmienky v obci, skvalitnenie povrchu miestnych komunikácií - (priorita:Ulica pri Bufete, Nitrahátska u.).	
Opatrenie	1.3. Rekonštrukcia miestnych komunikácií, chodníkov a verejných priestranstiev	
Termín	2017 - 2020	
Garant	Obec Martovce	
Spolupráca (partneri)		
Oprávnené náklady spolu – EUR	400 000,- EUR	
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy	Obnovené povrchy miestnych komunikácií	
Užívatelia	Obyvatelia a návštevníci obce	
Indikátory monitoringu	Zvýšenie kvality cestovania, vyššia kultúra cestovania hromadnou dopravou. Dĺžka zrekonštruovaných miestnych komunikácií.	

Projektový zámer

Názov projektu		Rekonštrukcia verejného osvetlenia
Cieľ projektu		Cieľom projektu je modernizovať verejné osvetlenie v obci a tým znížiť energetickú náročnosť verejného osvetlenia, zlepšiť vzhľad obce a zvýšiť bezpečnosť ľudí, bezpečnosť v doprave.
Opatrenie		1.2. Zvýšenie bezpečnosti v obci
Termín		2019 - 2020
Garant		Obec Martovce
Spolupráca (partneri)		
Oprávnené náklady spolu – EUR		100 000,- EUR
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy		Moderné, spoľahlivé a kvalitné verejné osvetlenie s nižšou spotrebou.
Užívatelia		Obyvatelia a návštevníci obce
Indikátory monitoringu		Vyššia bezpečnosť obyvateľov a návštevníkov obce, nižšia spotreba elektrickej energie, zvýšenie bezpečnosti v cestnej doprave

Projektový zámer

Názov projektu		Odkanalizovanie obce
Cieľ projektu		Cieľom projektu je zabezpečenie kvalitnej kanalizačnej siete v obci - kanalizačná sieť (9000 m tlaková kanalizácia).
Opatrenie		3.1. Rozvoj infraštruktúry
Termín		2017- 2019
Garant		Obec Martovce
Spolupráca (partneri)		
Oprávnené náklady spolu – EUR		3 000 000,- EUR
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy		Novopostavená kanalizačná sieť v obci.
Užívatelia		Obyvatelia, návštevníci obce, rôzne inštitúcie a podniky
Indikátory monitoringu		Dĺžka kanalizačnej siete v m.

Projektový zámer

Názov projektu		Zníženie energetickej náročnosti administratívnej budovy miestnych spolkov a združení (Kult. dom)
Cieľ projektu		Cieľom projektu je obnovou strešného a obvodového plášťa budovy, výmeny otvorov, rekonštrukciou vykurovacieho systému zabezpečiť zníženie energetickej náročnosti budovy a zlepšenie kvality života a podporiť voľnočasové aktivity v obci.
Opatrenie		1.1. Zvýšenie energetickej efektívnosti verejných budov
Termín		2016 - 2017
Garant		Obec Martovce
Spolupráca (partneri)		
Oprávnené náklady spolu – EUR		350 000,- EUR
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy		Obnovený kultúrny dom
Užívatelia		Obyvatelia, návštevníci obce
Indikátory monitoringu		Počet zrekonštruovaných objektov.

Projektový zámer

Názov projektu		Zníženie energetickej náročnosti administratívnej budovy dobrovoľných hasičov
Cieľ projektu		Cieľom projektu je obnovou strešného a obvodového plášťa budovy, výmeny otvorov, rekonštrukciou vykurovacieho systému zabezpečiť zníženie energetickej náročnosti budovy.
Opatrenie		1.1. Zvýšenie energetickej efektívnosti verejných budov
Termín		2016 - 2017
Garant		Obec Martovce
Spolupráca (partneri)		-
Oprávnené náklady spolu – EUR		350 000,- EUR
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy		Obnovená administratívna budova
Užívatelia		Dobrovoľní hasiči, obyvatelia obce
Indikátory monitoringu		Počet zrekonštruovaných objektov.

Projektový zámer

Názov projektu		Rekonštrukcia verejného priestranstva
Cieľ projektu		Cieľom projektu je rekonštrukcia - hlavného námestia obce. Zvýšenie kvality vidieckeho života.
Opatrenie		1.3. Rekonštrukcia miestnych komunikácií, chodníkov a verejných priestranstiev
Termín		2016-2017
Garant		Obec Martovce
Spolupráca (partneri)		-
Oprávnené náklady spolu – EUR		150 000,- EUR
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy		Zrekonštruované hlavné námestie obce.
Užívatelia		Obyvatelia a návštevníci obce
Indikátory monitoringu		Zrekonštruovaná plocha v m2.

Projektový zámer

Názov projektu		Modernizácia miestneho rozhlasu
Cieľ projektu		Cieľom projektu je modernizácia a rozšírenie miestneho rozhlasu, zvýšenie a skvalitnenie informovanosti v obci.
Opatrenie		1.4. Zvýšenie informovanosti obyvateľov
Termín		2016
Garant		Obec Martovce
Spolupráca (partneri)		
Oprávnené náklady spolu – EUR		6 000,- EUR
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy		Modernizovaný miestny rozhlas.
Užívatelia		Obyvatelia a návštevníci obce.
Indikátory monitoringu		Počet modernizovaných zariadení (ks).

Projektový zámer

Názov projektu		Výstavba viacúčelového ihriska
Cieľ projektu		Cieľom projektu je výstavba viacúčelového ihriska. Zvýšenie kvality vidieckeho života. Rozšírenie možností využitia voľného času detí, mládeže a dospelých obyvateľov obce a okolia..
Opatrenie		2.3. Rozvoj športovísk a zariadení pre šport
Termín		2017-2018
Garant		Obec Martovce
Spolupráca (partneri)		
Oprávnené náklady spolu – EUR		45 000,- EUR
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy		Novopostavené viacúčelové ihrisko
Užívatelia		Obyvatelia a návštevníci obce, deti, mládež
Indikátory monitoringu		Počet novopostavených objektov.

Projektový zámer

Názov projektu		Rozšírenie kultúrno-spoločenského centra obce
Cieľ projektu		Cieľom projektu je prestavbou podkrovných priestorov obecného úradu vytvoriť priestor na kultúrno-spoločenské účely. Zvýšenie kvality života v obci.
Opatrenie		2.2. Rozvoj sociálnej infraštruktúry
Termín		2016-2017
Garant		Obec Martovce
Spolupráca (partneri)		
Oprávnené náklady spolu – EUR		150 000,- EUR
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy		Novovytvorený priestor na kultúrno-spoločenské účely
Užívatelia		Obyvatelia a návštevníci obce, deti, mládež
Indikátory monitoringu		Priestor na kultúrno-spoločenské účely v m2.

Projektový zámer

Názov projektu		Výstavba športovej haly
Cieľ projektu		Cieľom projektu je novostavba športovej haly. Zvýšenie kvality vidieckeho života. Rozšírenie možností využitia voľného času detí, mládeže a dospelých obyvateľov obce a okolia..
Opatrenie		2.3. Rozvoj športovísk a zariadení pre šport
Termín		2019
Garant		Obec Martovce
Spolupráca (partneri)		
Oprávnené náklady spolu – EUR		1 000 000,- EUR
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy		Novopostavená športová hala
Užívatelia		Obyvatelia a návštevníci obce, deti, mládež
Indikátory monitoringu		Počet novopostavených objektov.

Projektový zámer

Názov projektu		Outdoor Fitness
Cieľ projektu		Cieľom projektu je výstavba ihriska s vonkajšími fitness zariadeniami, výstavba drobnej infraštruktúry a parkovej architektúry. Zvýšenie kvality vidieckeho života. Rozšírenie možností využitia voľného času detí, mládeže a dospelých obyvateľov obce a okolia..
Opatrenie		2.3. Rozvoj športovísk a zariadení pre šport
Termín		2018
Garant		Obec Martovce
Spolupráca (partneri)		
Oprávnené náklady spolu – EUR		20 000,- EUR
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy		Novopostavené Fitness pod holým nebom
Užívatelia		Obyvatelia a návštevníci obce, deti, mládež
Indikátory monitoringu		Počet novopostavených objektov.

Projektový zámer

Názov projektu		Výstavba zberného dvora
Cieľ projektu		Cieľom projektu je rozšírenie zberného dvora, rozšírenie možnosti separácie, vybavenie zberného dvora novou technológiou.
Opatrenie		3.1. Rozvoj infraštruktúry životného prostredia
Termín		2016-2017
Garant		Obec Martovce
Spolupráca (partneri)		
Oprávnené náklady spolu – EUR		550 000,- EUR
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy		Zberný dvor.
Užívatelia		Obyvatelia obce
Indikátory monitoringu		Počet novopostavených objektov.

Projektový zámer

Názov projektu		Výstavba kamerového systému
Cieľ projektu		Cieľom projektu je výstavbou kamerového systému zvýšiť bezpečnosť v obci.
Opatrenie		1.2. Zvýšenie bezpečnosti v obci
Termín		2019-2020
Garant		Obec Martovce
Spolupráca (partneri)		
Oprávnené náklady spolu – EUR		40 000,- EUR
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy		Kamerový systém.
Užívatelia		Obyvatelia obce
Indikátory monitoringu		Počet nových zariadení.

Projektový zámer

Názov projektu		Výstavba cyklotrasy a náučného chodníka.
Cieľ projektu		Cieľom projektu je výstavbou cyklotrasy a náučného chodníka podporiť cestovný ruch a voľnočasové aktivity obyvateľov. Cieľom je napojenie na cyklotrasu Eurovelo.
Opatrenie		1.6. Rozvoj infraštruktúry cestovného ruchu
Termín		2019-2021
Garant		Obec Martovce
Spolupráca (partneri)		
Oprávnené náklady spolu – EUR		300 000,- EUR
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy		Cyklotrasa, náučný chodník.
Užívatelia		Obyvatelia a návštevníci obce
Indikátory monitoringu		Dĺžka novopostavenej cyklotrasy v km.

Projektový zámer

Názov projektu		Výstavba urnového múru
Cieľ projektu		Cieľom projektu je úspora hrobového miesta. Spokojnosť občanov so zabezpečením základnej infraštruktúry.
Opatrenie		2.2. Rozvoj sociálnej infraštruktúry
Termín		2017
Garant		Obec Martovce
Spolupráca (partneri)		
Oprávnené náklady spolu – EUR		15 000,- EUR
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy		Urnový múr
Užívatelia		Obyvatelia obce
Indikátory monitoringu		Počet nájomcov urnového miesta.

Projektový zámer

Názov projektu		Likvidácia nelegálnych skládok odpadu
Cieľ projektu		Cieľom projektu je likvidácia nelegálnych skládok odpadu v intraviláne a v extraviláne obce.
Opatrenie		3.2. Odstraňovanie odpadov
Termín		2016-2025
Garant		Obec Martovce
Spolupráca (partneri)		
Oprávnené náklady spolu – EUR		5 000,- EUR
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy		Obec a jej okolie bez ilegálnych skládok odpadu.
Užívatelia		Obyvatelia a návštevníci obce
Indikátory monitoringu		Množstvo likvidovaného odpadu v t.

Projektový zámer

Názov projektu		Zapojenie do projektov zamestnávania
Cieľ projektu		Cieľom projektu je aktívne zapojenie sa do rôznych projektov pre uchádzačov o zamestnanie ako aj do projektov : Opatrovateľské služby, terénna sociálna služba, komunitné centrum a i, sústavné školenia. Cieľom je zvyšovanie zamestnanosti, tvorba dlhodobo udržateľných pracovných miest.
Opatrenie		2.1. Podpora zamestnanosti
Termín		2016-2020
Garant		Obec Martovce
Spolupráca (partneri)		
Oprávnené náklady spolu – EUR		-
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy		Zvýšenie zamestnanosti
Užívatelia		Obyvatelia a návštevníci obce
Indikátory monitoringu		Počet pracovných miest obsadených v rámci projektu.

Projektový zámer

Názov projektu		Modernizácia strojového parku
Cieľ projektu		Cieľom projektu je modernizácia strojového parku – nákup nových strojných zariadení.
Opatrenie		1.5. Modernizácia strojového parku
Termín		2016-2020
Garant		Obec Martovce
Spolupráca (partneri)		
Oprávnené náklady spolu – EUR		200 000,- EUR
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy		Rozšírený strojový park
Užívatelia		Obyvatelia obce
Indikátory monitoringu		Počet nových strojných zariadení.

Záver

Dokument PHSR obce Martovce je rozvojový dokument obce – vyjadruje víziu rozvoja obce založenú na výsledkoch strategického plánovania.

PHSR obce Martovce je strednodobý programovací dokument s časovým horizontom 7 rokov. Tento programovací dokument bol spracovaný ako podporný dokument pre stanovenie prioritných rozvojových oblastí, strategických cieľov, priorít, opatrení a aktivít rozvoja obce Martovce.

Z hľadiska štruktúry PHSR obce Martovce je rozčlenený na päť základných častí:

- A – Analýza vnútorného prostredia, analýza vonkajšieho prostredia a zhodnotenie súčasného stavu územia
- B – Strategická časť
- C – Programová časť
- D – Realizačná časť
- E – Finančná časť

Vykonateľnosť jednotlivých opatrení a tým dosiahnutie stanovených cieľov bude závisieť od mnohých faktorov. Najkritickejším prvkom je finančná náročnosť jednotlivých priorít. Taktiež dôležitým faktorom sú komplikované vlastnícke vzťahy.

Schválený PHSR obce Martovce je otvorený dokument, ktorý sa môže dopĺňať o nové priority, opatrenia a aktivity, resp. môžu sa niektoré opatrenia a aktivity rušiť. PHSR obce Martovce schvaľuje Obecné zastupiteľstvo v Martovciach. Monitorovanie a hodnotenie PHSR obce Martovce realizuje Obecné zastupiteľstvo v Martovciach.

PRÍLOHY

Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov a zdroje použité pri spracovávaní programového dokumentu

1. Zákon č. 309/2014 Z.z. a zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja,
2. Metodika na vypracovanie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC (podľa zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z. z.), www.mindop.sk,
3. Partnerská dohoda SR 2014-20,
4. Operačné programy na roky 2014-2020, vrátane programu cezhraničnej spolupráce INTERREG V Slovenská republika – Maďarsko,
5. Program rozvoja vidieka na roky 2014-2020,
6. Územný plán obce Martovce, web-stránka obce
7. propagačné a archívne materiály obce,
8. Byty v SR, krajoch, okresoch a obciach. Základné údaje zo sčítania obyvateľov, domov a bytov 2011, Rok vydania: 2013, Autor: Štatistický úrad Slovenskej republiky
9. Demografický vývoj na Slovensku, Bencontweekly report, Rok vydania: 2015/číslo 4, Autor: Matúš Jančura, Jozef Prozbík
10. Domy v SR, krajoch, okresoch a obciach. Základné údaje zo sčítania obyvateľov, domov a bytov 2011, Rok vydania: 2013, Autor: Štatistický úrad Slovenskej republiky
11. Fakty o zmenách v živote obyvateľov SR, Nitriansky kraj. Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011, Rok vydania: 2015, Autor: Štatistický úrad Slovenskej republiky
12. Kultúrno-historické pamiatky ako potenciál rozvoja cestovného ruchu v Nitrianskom samosprávnom kraji, Rok vydania. 2012, Autor: Nitriansky samosprávny kraj
13. Korec P. a kolektív (1997): Kraje a okresy Slovenska, Q111, Bratislava
14. Lukniš a kol. (1972): Slovensko – Príroda, Obzor, Bratislava
15. SAV Veda (1978): Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, Bratislava
16. Obyvateľstvo podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania. Základné údaje zo sčítania obyvateľov, domov a bytov 2011, Rok vydania: 2012, Autor: Štatistický úrad Slovenskej republiky
17. Systém riadenia európskych štrukturálnych a investičných fondov. Programové obdobie 2014-2020. Rok vydania: 2014, Autor: Centrálny koordinačný orgán, Úrad vlády Slovenskej republiky.
18. Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2014, Rok vydania: 2015, Autor: Štatistický úrad Slovenskej republiky
19. Výročná správa o činnosti Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno, rok vydania: 2014, Autor: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno
20. Výročná správa o činnosti Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno, rok vydania: 2013, Autor: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno
21. Výročná správa o činnosti Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno, rok vydania: 2012, Autor: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno

22. Zákon č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov
23. www.statistics.sk Štatistický úrad Slovenskej republiky – DATAcube, SODB 2011
24. www.upsvar.sk Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny – Komárno, Nové Zámky
25. www.ssc.sk Slovenská správa ciest
26. www.maszdzo.biznisweb.sk
27. www.komarno.sk
28. www.mindop.sk
29. www.land.gov.sk
30. www.economy.gov.sk
31. www.employment.gov.sk
32. www.unsk.sk